

Les Llars infantils: una alternativa als nens en risc social

Carme Panchón i Iglesias

ADVERTIMENT. La consulta d'aquesta tesi queda condicionada a l'acceptació de les següents condicions d'ús: La difusió d'aquesta tesi per mitjà del servei TDX (www.tdx.cat) ha estat autoritzada pels titulars dels drets de propietat intel·lectual únicament per a usos privats emmarcats en activitats d'investigació i docència. No s'autoritza la seva reproducció amb finalitats de lucre ni la seva difusió i posada a disposició des d'un lloc aliè al servei TDX. No s'autoritza la presentació del seu contingut en una finestra o marc aliè a TDX (framing). Aquesta reserva de drets afecta tant al resum de presentació de la tesi com als seus continguts. En la utilització o cita de parts de la tesi és obligat indicar el nom de la persona autora.

ADVERTENCIA. La consulta de esta tesis queda condicionada a la aceptación de las siguientes condiciones de uso: La difusión de esta tesis por medio del servicio TDR (www.tdx.cat) ha sido autorizada por los titulares de los derechos de propiedad intelectual únicamente para usos privados enmarcados en actividades de investigación y docencia. No se autoriza su reproducción con finalidades de lucro ni su difusión y puesta a disposición desde un sitio ajeno al servicio TDR. No se autoriza la presentación de su contenido en una ventana o marco ajeno a TDR (framing). Esta reserva de derechos afecta tanto al resumen de presentación de la tesis como a sus contenidos. En la utilización o cita de partes de la tesis es obligado indicar el nombre de la persona autora.

WARNING. On having consulted this thesis you're accepting the following use conditions: Spreading this thesis by the TDX (www.tdx.cat) service has been authorized by the titular of the intellectual property rights only for private uses placed in investigation and teaching activities. Reproduction with lucrative aims is not authorized neither its spreading and availability from a site foreign to the TDX service. Introducing its content in a window or frame foreign to the TDX service is not authorized (framing). This rights affect to the presentation summary of the thesis as well as to its contents. In the using or citation of parts of the thesis it's obliged to indicate the name of the author.

UNIVERSITAT DE BARCELONA

DEPARTAMENT DE MÈTODES
D'INVESTIGACIÓ I DIAGNÒSTIC
EN EDUCACIÓ

**LES LLARS INFANTILS:
UNA ALTERNATIVA ALS NENS EN
RISC SOCIAL**

Tesi Doctoral de: Carme Panchón i Iglesias

Per optar al títol de Doctora en Filosofia i Ciències de
l'Educació (Secció Ciències de l'Educació)

Director de la Tesi: Joan Mateo Andrés

Programa de Doctorat: Dissenys d'investigació
avaluativa en educació (1986-1988).

Tutora del Programa de Doctorat: Margarita
Bartolomé Pina

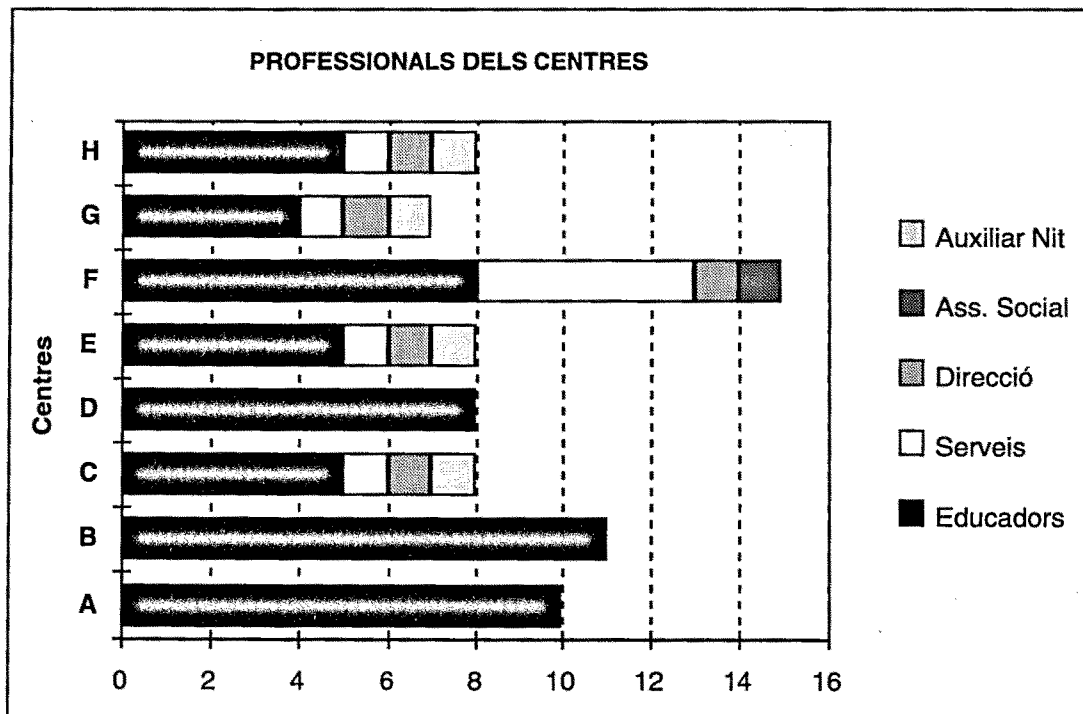
NOVEMBRE 1993

CARACTERÍSTIQUES DELS PROFESSIONALS

1.- Personal que treballa en el centre.

Amb aquesta pregunta s'intenta recollir informació sobre quins són els professionals que treballen en aquest tipus de centre. Volem saber si hi ha diferents categories de professionals en relació amb les tasques que desenvolupen, el nombre total, el sexe i l'edat.

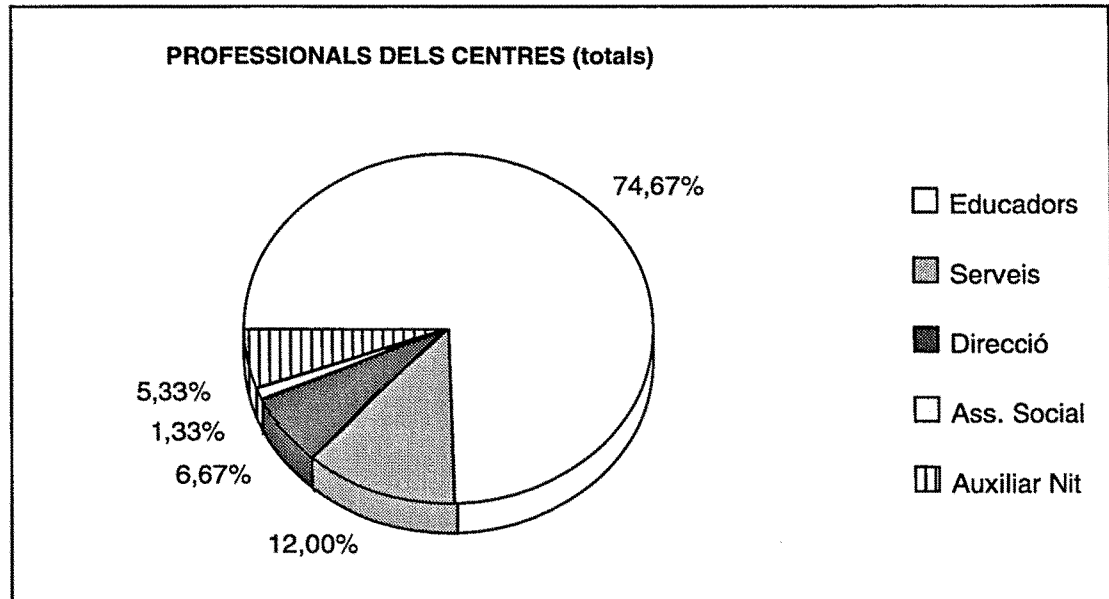
Queden recollits aquí tant els professionals de plantilla dels centres que tenen una dedicació completa com els que hi tenen una dedicació parcial.

El nombre total de treballadors va des de 15 persones on n'hi ha més fins a vuit on n'hi ha menys (s'ha de fer constar que durant la investigació en un dels centres faltava cobrir una plaça que quedava vacant). Aquest nombre total de professionals es reparteix en unes categories determinades en funció de la feina que realitzen, encara que hi ha diferents modalitats funcionals en els diferents centres.

Com a categories professionals apareixen: educadors, direcció, personal de serveis, assistent social, personal de nit.

Durant els dos anys transcorreguts entre l'estudi previ i l'estudi definitiu (1990-92) s'observa que han desaparegut dues categories que hi havia en alguns centres: els curadors/es i el personal administratiu.

Quant als **curadors/es**, bé s'han reciclat i han passat a la categoria d'educadors o bé han demanat altres llocs de treball dins la mateixa administració de què depenen.

Segons manifestaven alguns entrevistats:

- ⇒ «Els *cuidadors/es* eren i són (crec que en alguns llocs encara existeix aquesta categoria) una reminiscència del passat; la paraula ja ho diu, «*cuidar*», sense plantejar-se cap mena de treball amb els nois/es, entre altres coses perquè aquest personal no té cap tipus de formació en el camp de l'educació i em sembla que en altres camps tampoc».
- ⇒ «Des que treballo en aquest camp, és clar que no fa gaire, no m'he trobat cap persona que es digués o fes de *cuidadora* en el sentit estricte de categoria professional. Una altra cosa seria de vegades el sentiment que es pot tenir de *cuidador* fent d'educador, però això ja és una altra qüestió.»

El **personal administratiu** en algun centre també apareixia com una ocupació de director administratiu. Els educadors/es ressalten sobretot que ha deixat de tenir el seu significat perquè els diferents treballadors, entre les seves funcions, han anat incorporant aquestes tasques:

- ◇ «El personal administratiu ha desaparegut perquè, en realitat cal que el qui faci aquesta feina sigui algú implicat en la dinàmica del centre.»
- ◇ «Una persona de l'equip que fa la funció de coordinació assumeix tot el treball administratiu.»
- ◇ «Dins l'organització de l'equip d'educadors tenim tot el treball administratiu repartit entre els diferents educadors, encara que davant l'Administració se centralitza en la figura del coordinador, que és *l'interlocutor oficial*.»
- ◇ «Pràcticament una tercera part de l'equip es dedica a tasques de coordinació que inclou molts aspectes administratius.»
- ◇ «La figura de direcció, entre d'altres coses, s'encarrega de la qüestió administrativa.»

Actualment, el gruix més important de professionals en tots els centres correspon a la categoria **d'educadors/es**, amb un total de 56 persones.

És bàsic que hi hagi educadors/es encarregats de la tasca educativa en els centres residencials, perquè aquest és un dels pilars per poder orientar la finalitat educativa d'aquestes institucions.

Aquesta tasca es reparteix per sexes, seguint el criteri educatiu que hi ha d'haver el mateix nombre d'educadors que d'educadores per tal de poder oferir models femenins i masculins alhora. En alguns centres aquest equilibri entre dones i homes s'intenta defensar intensament, ja que tenen plantejat treballar en «*parelles pedagògiques*» i, per poder aportar aquest referent als interns, cal que home i dona treballin plegats durant la jornada laboral.

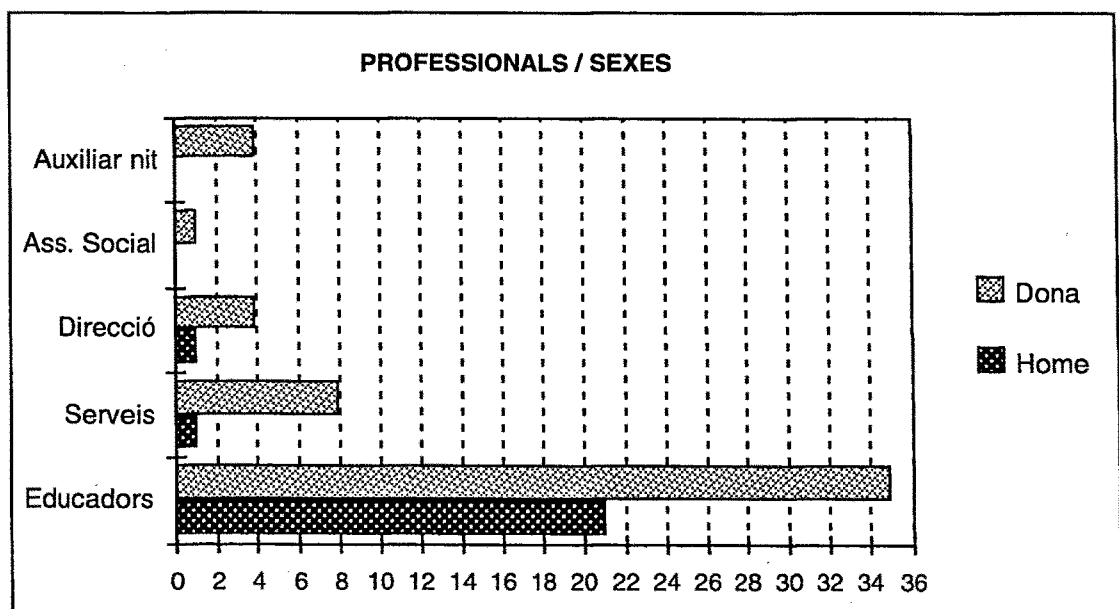
El treball en parella pedagògica o la inclusió dels dos sexes en aquests centres va suposar un fet innovador i normalitzador:

- ◇ «Funcionaven una sèrie d'experiències portades per religiosos o per laics amb unes ideologies molt determinades. Eren només capellans, monges, monges seglars o algun capellà o ex-capellà.»

Actualment, els professionals d'aquest camp consideren que hi ha una majoria de dones que desenvolupen aquesta feina. Les administracions o els gestors de les empreses de qui depenen donen més o menys importància a aquest fet, però també és cert que falten homes que es dediquin a aquest treball.

Alguns dels educadors/es s'ho expliquen així:

- ☞ «Fa moltíssims anys que em dedico a aquesta feina i ha canviat molt. Al principi, faltaven dones perquè es considerava un camp perillós; la majoria que treballava amb la marginació eren educadors homes. Actualment sembla que aquest camp s'està formalitzant, és a dir, com a l'escola, que cada cop hi ha més dones; potser és que els marginats també s'estan formalitzant o que en aquest àmbit hi ha més promoció d'homes que de dones.»
- ☞ «Actualment som el 50% d'homes i el 50% de dones, però hem estat una llarga temporada sis dones i quatre homes, i la veritat és que s'ha notat molt.»
- ☞ «En el nostre centre som cinc, però intentem compensar els sexes incloent la figura de direcció, que encara que no fa les funcions d'educador, es compta dins la proporció del 50% d'homes i 50% de dones.»
- ☞ «La tendència és que estiguin igualats tots dos sexes, però aquí només ens ha passat durant un any, l'única vegada des que treballo i ja en fa set.»
- ☞ «Hi ha una plaça vacant que està per cobrir, que hauria de ser un educador masculí i no en trobem.»
- ☞ «Hauríem de ser tres homes i tres dones i en aquest moment som quatre dones i dos homes, i això amb aquest tipus de nois es nota molt.»
- ☞ «Estem en parelles pedagògiques, és positiu que hi hagi homes perquè el món de l'educació està ple de dones i encara que els papers de vegades no coincideixen amb el sexe, és interessant que treballin un home i una dona plegats.»
- ☞ «En teoria hauríem de ser quatre homes i quatre dones, però actualment hi ha baixes i les suplents són dones, l'equilibri fa temps que no existeix.»

Quant a **les edats** d'aquests professionals, en la majoria dels centres oscil·len entre poc més de vint i poc més de trenta. Com que hi ha força mobilitat de personal per baixes, excedències, trasllats i canvis de feina, hi ha un flux de suplents constant que fa variar qualsevol criteri d'alguns equips que anteriorment s'havien plantejat un ventall ampli d'edats. Inicialment els educadors/es intentaven que els equips els componguessin persones de diferents edats, perquè cada moment del cicle vital té les seves particularitats per poder oferir als residents.

D'ara endavant s'aplicarà el terme de la *majoria* per fer referència a la majoria simple dins el grup d'educadors/es.

Es recullen opinions dels mateixos professionals en relació amb aquest punt:

- ⇒ «En el nostre centre, l'edat dels educadors contempla una amplitud que va des dels 22 fins els 62. La majoria, però, queden entre els 25 i els 35.»
- ⇒ «Nosaltres tenim la majoria entre els poc més de vint, aproximadament 23 o 24, fins a poc més de trenta, sobre els 34.»
- ⇒ «En el nostre equip antic, fins que va començar la moguda de les baixes, tots teníem poc més de trenta, també fins a 37; ara amb els suplents baixa bastant perquè acostumen a ser més jovenets, 23, 24.»
- ⇒ «Pel que m'han explicat alguns companys més antics, es veu que abans es mirava això de l'edat; em sembla que anava lligat una mica amb l'experiència, però actualment no es té en compte ni una cosa ni l'altra.»
- ⇒ «No creiem que l'edat tingui res a veure en aquesta qüestió. La preparació o la maduresa no tenen relació directa amb l'edat cronològica.»

El **personal de serveis**, format pels treballadors que desenvolupen tasques de cuina, neteja i manteniment, és molt reduït. En el centre on n'hi ha més són cinc persones. La majoria dels centres en tenen una o no en tenen cap.

Aquest ha estat, i encara ho és, un tema a debat dins el funcionament d'aquestes institucions. La tendència innovadora consistia a eliminar, en els centres que havien passat del Govern Central al Govern Autonòmic, tot el personal de serveis que quedava de l'antiga etapa i en els de nova creació o nova orientació no posar-n'hi.

Els diferents motius han estat arguments que els educadors/es consideren educatius, com ara que la participació d'educadors/es i usuaris en el funcionament del centres era imprescindible perquè els infants i joves anessin incorporant hàbits i responsabilitats tant individualment com col·lectiva.

- ⇒ «Fins fa poc, un parell o tres anys, teníem una cuinera i una senyora de la neteja de 9 del matí a 5 de la tarda. No és lògic que, si intentem treballar perquè els nois aprenguin a ser autònoms, hi hagi personal de servei, sense parlar del que això representa per a una població d'aquestes característiques, que mai a la vida quan tornin a casa no tindran «criats»; sinó tot el contrari. En fi, és complicat i sempre ha reportat als educadors més problemes que no ajuda.»
- ⇒ «La idea «tradicional» és que tant els treballadors com els usuaris s'impliquin al màxim en el funcionament del centre i entre tots ho facin tot.»
- ⇒ «Difícilment els nois/es poden arribar a uns aprenentatges mínims que permetin la seva autonomia personal si no s'impliquen en les coses quotidianes que els possibilitarà poder funcionar per ells mateixos.»

El personal de servei acostuma a ser considerat, justament o injustament, una interferència per al treball educatiu.

- ⇒ «Nosaltres intentem que els nens participin en tot el funcionament de la casa, però això és un problema perquè el personal de servei té un horari determinat i s'ocupa d'un munt de feines de les quals, segons el nostre criteri, s'haurien d'ocupar els nens; però, és clar, no podem fer-hi res.»
- ⇒ «Hi ha interferències; de vegades, pel motiu que sigui, s'expulsa un noi/a del menjador; representa que el que ha deixat al plat haurà de menjar-s'ho en un altre moment, per exemple, si és el dinar se'l trobarà a l'hora de sopar, i mentrestant no menja; doncs el personal de servei o bé llença el menjar perquè «pobrissó, si s'ha de menjar això...» o perquè ni se n'adona o, en una distracció, el noi/a va a la cuina i conquista la cuinera, que d'amagatotis li dóna alguna cosa; en fi, és un petit exemple d'infininitat d'històries que hi ha amb aquest personal.»

També, hi ha centres en què la figura de l'auxiliar de cuina la incorporen, d'una forma més simbòlica que real, dins l'equip educatiu.

- ⇒ «Tenim una cuinera (nosaltres les anomenem auxiliars de cuina) que ve cada dia a l'hora d'esmorzar; ajuda l'educador del matí. També hi és a l'hora de dinar amb els nois que dinen al centre, i se'n va quan acaba de dinar deixant el sopar mig cuinat o preparat. Nosaltres la considerem de l'equip educatiu perquè té molta relació amb els nois i és una figura molt important.»

La necessitat quotidiana fa que aquells centres que no tenen personal de servei fix busquin persones per fer feines cada dia o bé equips de neteja en moments puntuals perquè, pel fet d'haver de treballar sempre, en cada moment, i per la dinàmica dels centres, on els nois/es aprenen, les condicions no permeten que es pugui fer més que

allò que es va fent cada dia i de vegades tampoc no es pot arribar als mínims.

- ⇒ «És millor tenir una persona unes quantes hores cada matí i que hi sigui precisament quan la majoria dels nois són fora; d'aquesta manera no hi ha interferències i es pot anar mantenint endreçada la casa.»

En aquest sentit, es troben opinions a favor i en contra. La veritat és que no s'ha fet cap estudi que pugui orientar sobre allò que és millor des d'una òptica educativa, però el que es fa prioritari és que els nens/es visquin en un ambient com més higiènic millor.

Dins la categoria de **direcció** també es presenten diferències entre els centres. Algun centre havia tingut director/a, però actualment l'equip educatiu assumeix totes les funcions derivades de l'antic càrrec de direcció i canalitza la major part d'aquestes tasques en la figura d'un coordinador/a, càrrec que cada educador/a sol cobrir en un màxim de tres anys, de manera que sigui obligatori per a tots els educadors/es passar per aquesta responsabilitat de coordinació.

La realitat s'ha estat ajustant força a aquesta pretensió inicial, ja que la persona que ha de portar la coordinació surt d'una terna presentada per l'equip als seus superiors, i això s'ha respectat bastant.

Ens trobem amb cinc dels vuit centres on existeix la figura de direcció. Aquesta figura és més o menys acceptada. L'acceptació de la direcció depèn en gran mesura del tipus d'organització de l'equip adult, o sigui de l'organigrama funcional; als centres on estan establertes les funcions dels diferents professionals, i aquestes queden clares, s'accepta més aquesta figura.

La quantitat de dones que té aquesta comesa també és superior a la dels homes. En quatre dels cinc centres on hi ha una plaça de direcció, aquesta plaça l'ocupa una dona.

Pràcticament totes les persones que ocupen la direcció es consideren integrants de l'equip educatiu o educadors/es. Només una afirma que, encara que s'identifica totalment com a educadora, la realitat del centre fa que pràcticament es passi el dia fent feines de direcció.

- ⇒ «En el centre som sis educadors, un auxiliar de cuina i un auxiliar de nit. Un dels educadors és el que fa les funcions de direcció.»
- ⇒ «El personal que treballem en aquest centre som sis entre educadors i educadores. Un amb funcions directives, i dos de personal de serveis: una auxiliar de cuina i un auxiliar de nit.»

Els educadors/es dels centres on hi ha la figura de direcció, no comparteixen tant

la idea que la persona que desenvolupa la direcció sigui un educador/a més. Dels cinc centres on hi ha plaça de direcció, només una persona de les onze entrevistades inclou la figura del director/a amb els educadors/es. La resta fan una diferència a l'hora de fer les classificacions:

- ⇒ «Som cinc educadors, un director i dos auxiliars: un de cuina i un de nit.»
- ⇒ «En total som cinc educadors entre homes i dones, una persona que porta la direcció i dos auxiliars: un de nit i un de cuina.»
- ⇒ «Si incloem la figura de direcció amb els educadors, en total som sis, més dues persones auxiliars: una que s'encarrega de la cuina i una altra que es queda a les nits.»

Apareixen comentaris o preguntes entre les persones entrevistades en relació amb si és necessari, és millor, més democràtic, més educatiu, etc., tenir un director/a o no. D'entrada, creiem que no hi ha diferències significatives entre els centres que en tenen i els que no, perquè en tots dos casos es requereix que hi hagi una organització definida, unes funcions clares i uns canals de comunicació explícits.

En relació amb els **assistents socials** (AS), només hi ha un centre que tingui AS propi. Dos centres més manifestaven que anteriorment també havien tingut AS, però posteriorment van passar a treballar directament amb els AS dels equips de base o especialitzats.

També en aquest apartat es troben opinions a favor i opinions en contra. La trajectòria ha estat que, al principi, els centres comptaven amb un AS propi que s'encarregava de fer de pont i de contacte amb altres professionals i institucions, amb la finalitat d'intentar solucionar la problemàtica socio-familiar dels interns. Posteriorment i coincidint amb la creació dels SAIJ (Servei d'Atenció a la Infància i Joventut), es va passar a treballar amb els equips socials de base. Últimament es torna a la tendència inicial, atès que els equips de base i els equips especialitzats tenen massa feina; és un tema que els equips educatius dels centres tenen damunt la taula i es pregunten si el treball amb les famílies és més adient que es faci des del centre.

La figura dels **auxiliars de nit** també obre una àmplia discussió. Quina és la millor opció: que siguin els mateixos educadors que cobreixin les nits o que sigui algú que hi vagi expressament? El cert és que no se sap. Hi ha prou arguments per defensar les dues postures i se suposa que tant els que s'han decantat per una opció com els que han optat per l'altra en tenen.

2.- Personal col.laborador del centre.

S'entén com a personal col.laborador del centre aquells professionals que són externs, que no formen part de la plantilla, però que desenvolupen una feina molt directa amb el centre.

Tots els centres tenen una relació i/o col.laboració més o menys intensa amb els **Equips d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència (EAIA)**. Els EAIA els componen normalment un pedagog, un psicòleg i un assistent social.

La majoria dels infants que entren en aquests centres són enviats pels EAIA. En el moment de l'estudi, funcionaven els EAIA de zona, és a dir que els centres tenien assignat en principi l'EAIA que corresponia a la zona on es trobaven ubicats, i s'estava posant en marxa els anomenats EAIA d'origen.

EAIA d'origen vol dir que a cada nen/a li correspon, pel seu cas concret, l'equip de la zona geogràfica de procedència, cosa que representa que cada tutor/a ha d'estar en contacte amb tots els equips que corresponen al nombre total dels seus tutorats.

La majoria d'educadors/es es queixen que, quan sembla que els equips amb què han estat treballant fins al moment ja comencen a tenir un rodatge amb la institució, llavors tornen a canviar el sistema de treball. Els canvis en l'administració són constants; quan el personal ja s'ha acostumat a incorporar unes maneres de treballar i les fa seves sense saber la majoria de vegades per què, s'ha de modificar i, en definitiva, els que pateixen les primeres i les últimes conseqüències dels canvis sempre són els mateixos: els nens/es.

Tots els centres tenen un **supervisor** que hi col.labora, encara que el significat d'aquesta supervisió és diferent en uns i en altres.

- ☞ «Tenim un supervisor que ve cada tres setmanes a la reunió d'equip i fa una mica de seguiment.»
- ☞ «Les persones que portem la coordinació tenim una estreta relació amb el supervisor que fa de pont entre el nostre centre i el programa de l'Ajuntament.»
- ☞ «Hi ha un supervisor o un responsable de la coordinació dels centres que cada setmana es reuneix amb els directors de tots els centres i hi ha un intercanvi d'informacions.»
- ☞ «Tenim un responsable dels centres que és un coordinador i que s'encarrega de supervisar allò que es va fent mitjançant les trobades que setmanalment fan amb tots els directors. Nosaltres en principi no ens hi podem adreçar directament; hem de seguir el circuit reglamentari.»

- ◇ «En teoria, dins la Direcció General d'Atenció a la Infància (DGAI), hi ha una persona o, més ben dit, un equip que són una pedagoga, una psicòloga i una assistenta social, que s'hauria d'encarregar de fer aquesta supervisió o seguiment dels equips educatius i dels centres.»
- ◇ «Tenim dins la DGAI un equip que fa una supervisió més de control que d'assessorament, que és el que nosaltres necessitem en realitat; de la part pedagògica no hi ha ni supervisió ni assessorament.»
- ◇ «Aquest curs hem pogut disposar d'una persona que s'ha encarregat de fer una supervisió o com es vulgui dir, perquè més que una supervisió ha estat un curs de reestructuració de les reunions i les planificacions dels nois.»

Com s'ha pogut observar, la majoria dels centres tenen algú que fa la supervisió del funcionament general atenent més als aspectes formals que al seguiment de caire educatiu.

Quatre centres tenen un **analista institucional** que ajuda a «*desfer nusos*» i a comprendre la dinàmica institucional, en principi un cop al mes, però també «*segons les necessitats*».

L'analista institucional acostuma a ser un psicòleg/oga especialitzat en aquest àmbit, que orienta la seva actuació cap a la comprensió i l'anàlisi dels fenòmens derivats, bàsicament, del nivell relacional, dels professionals.

- ◇ «Va molt bé perquè aquesta feina té molta implicació personal i estem moltes hores amb els nois i amb els companys i, de vegades, hi ha malentesos a causa d'històries amb els nois; per exemple, davant una situació determinada amb un noi, doncs jo faria una cosa i un company meu en faria una altra, llavors; és clar, se n'ha de parlar i és molt difícil.»

La majoria dels centres compten amb un **suport de neteja**, una persona que acostuma a anar-hi de tres a cinc hores cada matí, cinc dies la setmana.

- ◇ «Nosaltres amb els nois, que són petits i estan aprenent, no donem a l'abast per arribar a tots els racons. Necessitem algú que ens doni un cop de mà.»
- ◇ «El que passa és que si no hi ha algú que es pugui anar dedicant a fer a fons la neteja, després queda aquella «olor» característica de les institucions. Saps què vull dir, oi?»
- ◇ «Es necessita una mica de personal auxiliar per aquelles tasques que potser no són tan educatives com es pensa perquè es fan en hores que no es veuen i que demanen molt de temps.»

Quatre centres disposen d'un **psicòleg o terapeuta** que s'encarrega d'intervenir

o de portar a terme un tractament o teràpia amb alguns nois/es que presenten un problema molt determinat.

- ⇒ «Tenim casos molt greus, com els que s'autoagredeixen, els que intenten fer mal a altres persones, companys i educadors inclosos, i fer malbé objectes, espais, etc. No és el típic rampell, és una conducta; llavors resulta molt difícil per a tots plegats.»
- ⇒ «Actualment tenim una població molt heterogènia. Alguns dels nostres nois tenen problemes greus de desemparament, no poden pensar en una tornada amb la família, es troben dins un pou, molt angoixats i ho canalitzen amb conductes molt agressives i difícils de tractar.»
- ⇒ «Per exemple, si tens un noi molt malalt mentalment no el pots tractar òbviament amb les mateixes regles de disciplina que el noi que és «normal». Com li expliques que una norma que a ell li fas complir fil per randa a l'altre li toleres que ho faci a mitges? S'han de fer moltes filigranes i aquestes coses fan disparar l'ambient. Hi ha nois que necessiten un tractament específic i nosaltres no el podem fer des de dins.»

Hi ha tres centres que disposen dels serveis d'un **metge** que els visita un cop la setmana i que s'encarrega de fer revisions als nois/es i del seguiment sanitari.

- ⇒ «És molt pràctic perquè amb tants nois sempre n'hi ha un o altre que té alguna cosa.»
- ⇒ «Els nois, per ser al centre han de tenir la qüestió de la Seguretat Social en regla. Això és més pràctic i ràpid per evitar complicacions i possibles contagis a la resta de les criatures.»
- ⇒ «Si la Seguretat Social funcionés bé, potser no faria falta, però la veritat va molt bé perquè cada setmana si hi ha un noi empiocat, doncs el metge fa una primera revisió i nosaltres en fem un seguiment i, si cal, el portem directament a l'especialista.»

Cada cop que s'anomena la intervenció d'algun professional de la salut, ja sigui física com psíquica, trobem, com en temes anteriors, una sèrie d'opinions a favor d'enumerar els avantatges de disposar d'una persona que s'encarrega expressament dels casos del centre respecte a la utilització de serveis públics.

Simultàniament, altres professionals destaquen els desavantatges de fer-ho, amb arguments que això no facilita la normalització en la utilització dels recursos existents i, alhora, no permet la denúncia de la necessitat que hi ha de la seva remodelació o ampliació.

Dos centres tenen un servei de diferents professionals, com ara un gabinet, que els assessoren a partir de consultes puntuals o seguiment de casos i, en ocasions, fins i tot amb xerrades de formació d'algun tema concret d'interès per als educadors. Aquests serveis consten de pedagog, psicòleg, un d'ells de marcada línia psicoanalítica, i un assistent social.

Els equips educatius argumenten que han hagut d'anar a cercar l'assessorament d'entitats privades, perquè en la zona on treballen, no hi ha cap servei públic que els pugui ser útil per a aquests assumptes, sobretot perquè es troben desbordats de feina.

3.- Titulació del personal que treballa en el centre.

Referent a la formació acadèmica que posseeixen els professionals, hi ha un ampli ventall de procedències, que la majoria dels entrevistats suposa que quedarà resolta amb la futura diplomatura d'educador social.

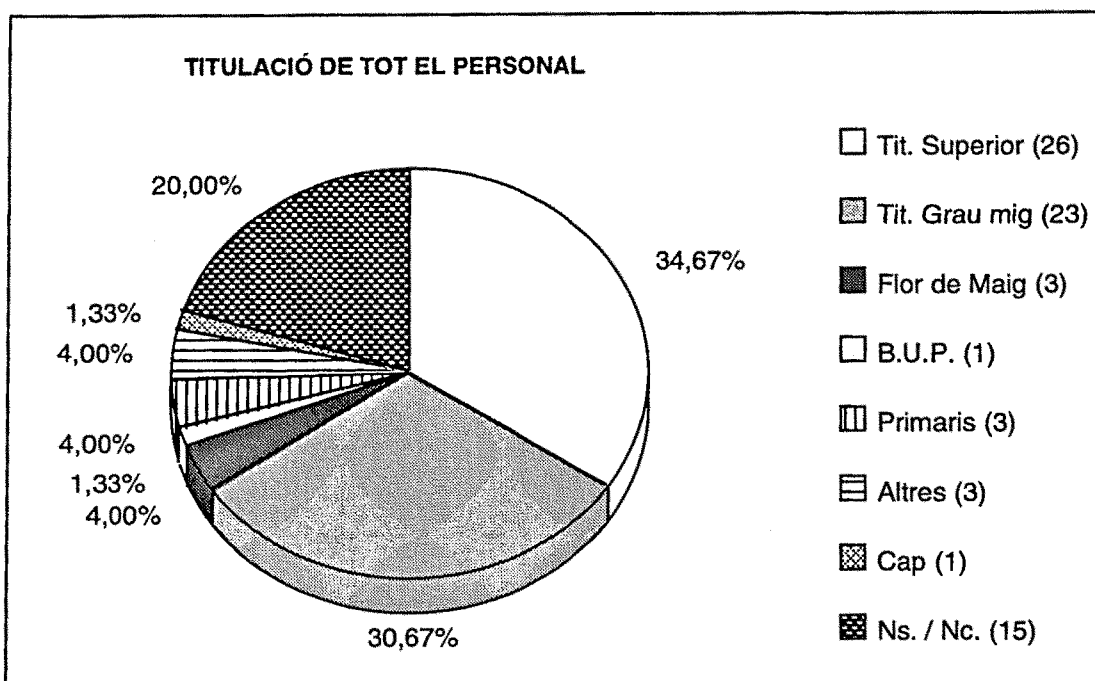
Fins ara, les persones que han cursat estudis específics d'educador només tenen reconegut un títol de Formació Professional de segon grau.

D'altra banda, les persones que tenen titulació mitjana o superior disposen dels requisits formals per poder accedir a aquesta feina, però no tenen la formació inicial bàsica i específica que se suposa que ha de tenir qualsevol professional quan comença una feina concreta.

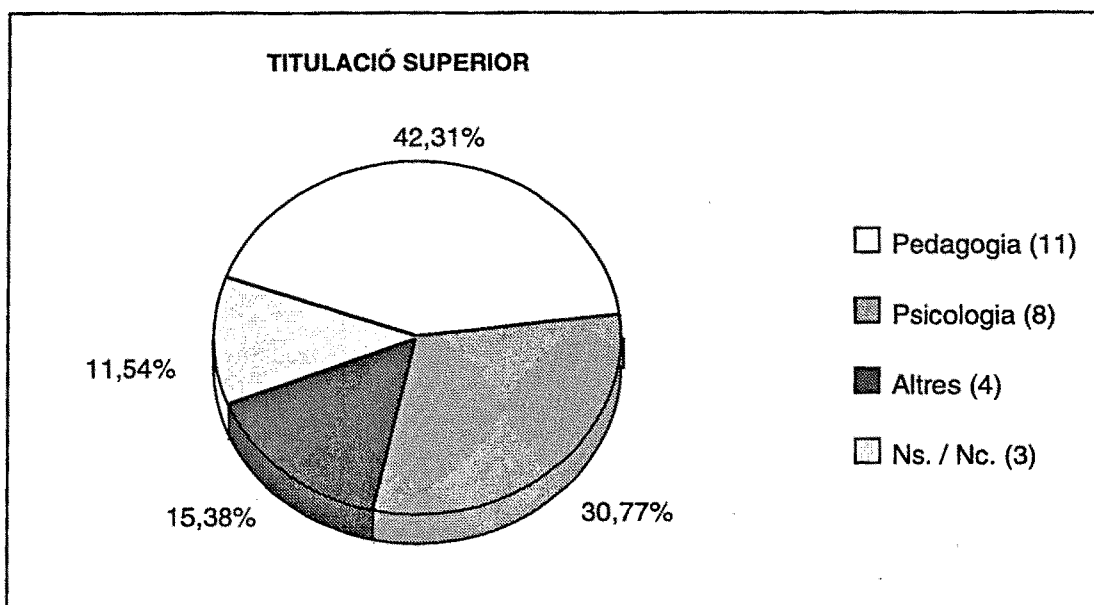
Destaquen alguns comentaris dels entrevistats, prou aclaridors d'aquesta qüestió:

- ⇒ «Les formacions són de tot. Els que han tingut una formació específica d'educadors, que són els que s'han fet educadors a Flor de Maig, no poden entrar perquè per conveni s'ha de ser o bé diplomad o llicenciat i, és clar, o aquestes persones fan uns altres estudis o resulta que els que fem d'educadors som majoritàriament o pedagogs, o psicòlegs o mestres, i encara n'hi ha de formacions que no tenen res a veure amb l'educació.»
- ⇒ «Quan es faci la diplomatura d'educador social o es reconegui els que ara han fet d'educador especialitzat no hi haurà cap problema; tots tindran una formació específica en aquest camp, però de moment és un «poti-poti».»

Del total de les 75 persones que componen la plantilla dels centres entrevistats, es distribueix la classificació de les seves titulacions de la següent manera:

Les llicenciatures superiors més freqüents són pedagogia i psicologia. N'hi ha alguna d'història, antropologia, biologia, medicina...

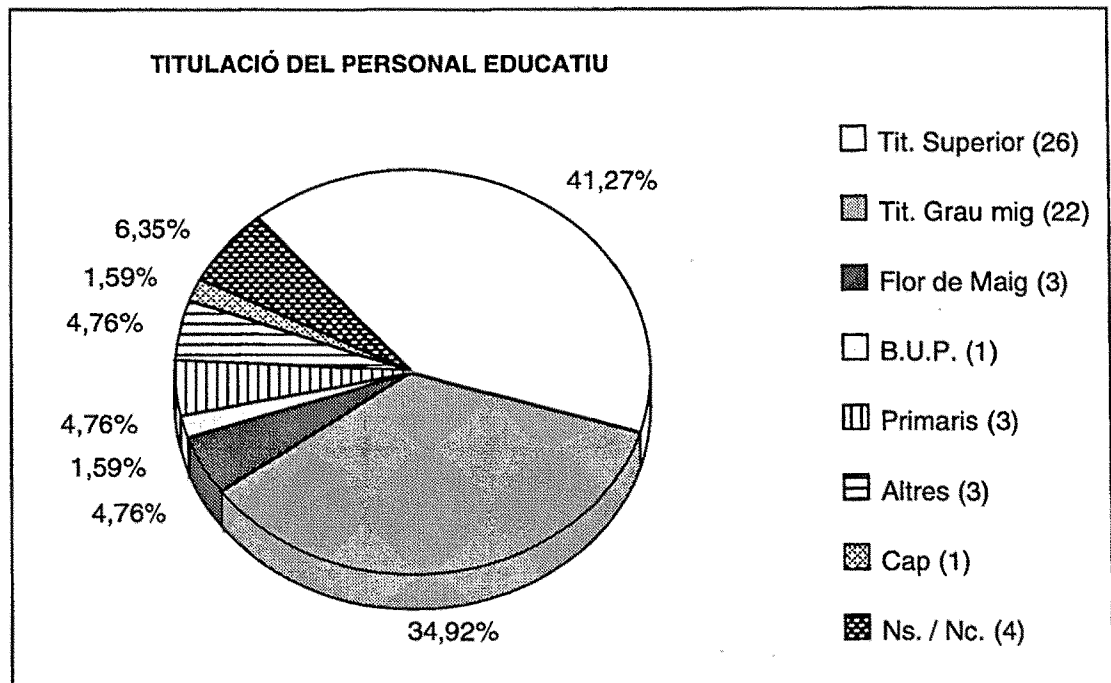
Les de grau mitjà més abundants són magisteri i assistent social, seguides per persones que estan cursant llicenciatures i han accedit al lloc de treball a partir del primer cicle de la seva carrera; en aquest cas també les més comunes són les de pedagogia i psicologia.

La majoria dels llicenciats en pedagogia van entrar en contacte amb aquest camp de treball fent pràctiques quan estudiaven la carrera. Després de les pràctiques van prosseguir amb les suplències i, posteriorment, van passar a ser de plantilla.

Algunes d'aquestes persones aspiren a poder treballar com a pedagogues en

equips especialitzats i creuen que l'experiència com a educadors/es els pot ser de gran utilitat.

El quadre de titulacions que fa referència als **equips educatius** i que representa un total de 64 persones es reparteix de la forma següent:

Hi ha centres que fan una matisació o diferència quan parlen d'equip educatiu o equip d'educadors/es. En els centres que només hi ha educadors/es, utilitzen indistintament per expressar-se equip educatiu / equip d'educadors. En els centres que hi ha altres professionals, a més dels educadors, utilitzen equip d'educadors per diferenciar aquests professionals de la resta. Explícitament, consideren que l'equip d'educadors és l'equip educatiu (3 centres).

Cinc centres incorporen altres professionals quan fan esment a l'equip educatiu i parlen exclusivament dels educadors quan hi ha algun aspecte que creuen que només pertany a aquest col·lectiu de professionals.

Nosaltres utilitzarem «equip educatiu» o «personal educatiu» tant per aglutinar aquells equips compostos exclusivament per educadors/es com aquells equips compostos per educadors/es i altres professionals del centre però consensuats pels educadors/es com l'equip educatiu de la seva institució.

4.- Tipus de contracte.

Es vol conèixer quina és la contractació més utilitzada tant per l'administració pública com per les cooperatives o empreses que fan la prestació de serveis o contractes per obra a les administracions públiques.

Nosaltres ens referirem a «l'Administració» indistintament si aquesta al.ludeix a la Generalitat, la Diputació o els Ajuntaments.

Utilitzarem la paraula «empresa» per designar aquelles iniciatives privades que tenen concertats els serveis amb les administracions públiques, independentment de les empreses i de les administracions públiques.

Amb aquestes denominacions es pretén, d'una banda, facilitar la lectura i, de l'altra, mantenir el màxim de reserva sobre les persones i centres que han participat en aquesta investigació.

Dels vuit centres recollits en l'estudi definitiu n'hi ha quatre que són de l'Administració i quatre que són d'empreses.

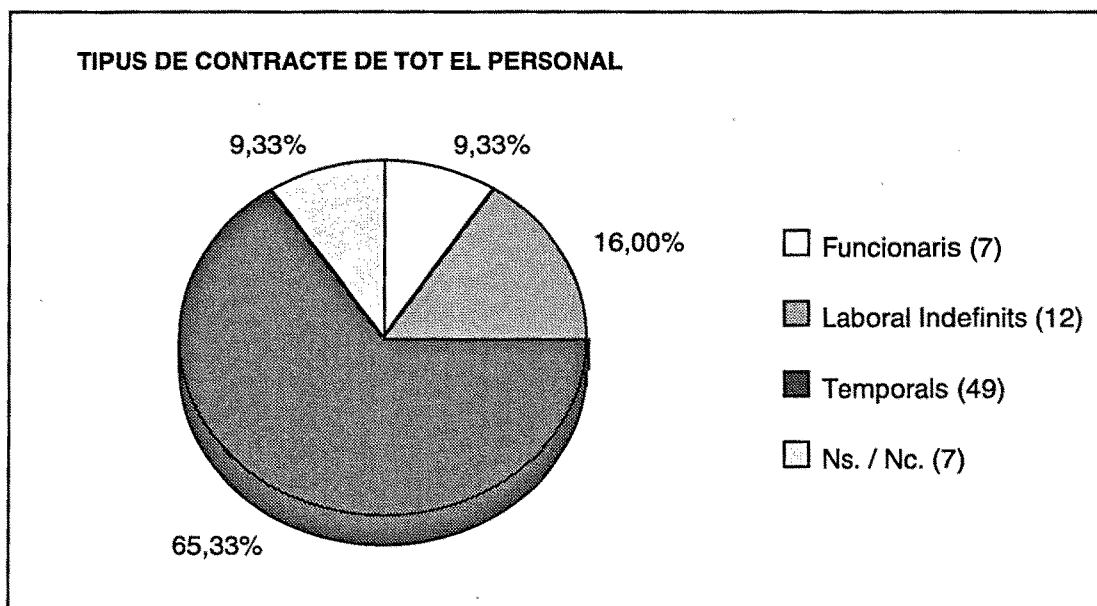
Per la informació obtinguda, les modalitats de contractació més freqüents per part de l'Administració són funcionariat, personal laboral indefinit i personal temporal.

Els contractes temporals que utilitza l'Administració són contractes que cobreixen les baixes per malaltia, els permisos de maternitat, les excedències, els alliberats per funcions sindicals i les persones que estan en període de prova. La temporalitat d'aquests contractes va en funció del temps de la suplència que s'hagi de fer.

La modalitat de contractació de les empreses és temporal per a tothom.

La durada dels contractes temporals presenta una àmplia gamma, atès que n'hi ha en modalitat de pràctiques o temporals de sis mesos i nou mesos, contractes per un any i contractes pel període «d'obra» o la totalitat del temps que preveu el contracte de serveis amb l'Administració, depenent si es continua o es rescindeix.

De les 40 persones contratades per empreses que es troben en aquesta situació, 26 tenen contractes per un any i, de les altres 14, n'hi ha quatre que tenen un contracte per tres anys i deu que tenen contractes de sis o nou mesos.

Els possibles motius per «renovar-rescindir-ampliar» els contractes depenen principalment de:

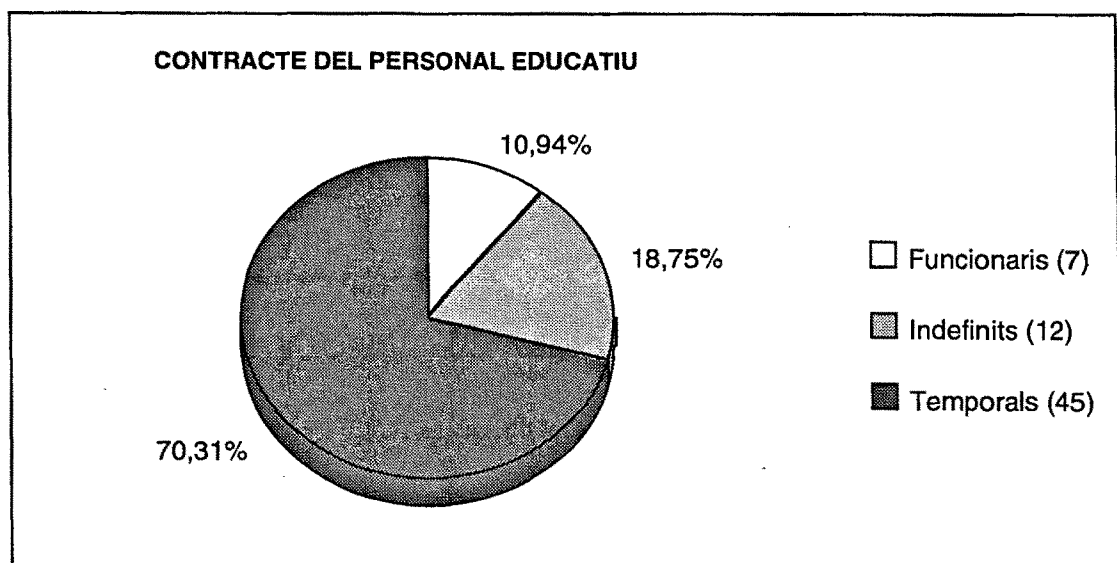
- Continuació o no, arribat el termini d'aquest compromís, de la prestació de serveis a l'Administració.
- Disposar de prou pressupost.
- Tenir totes les places dels centres ocupades pels usuaris.
- Informes positius durant els períodes de prova, de suplències o de pràctiques.

Hi ha coincidència en les manifestacions de les persones que es troben en la modalitat de contractació temporal, en el sentit que la inseguretat laboral pot influir en la qualitat de la feina.

- ⇒ «El fet de no saber si al cap de sis mesos continuaràs treballant o no, produeix molta intranquil.litat i això pot repercutir en la feina amb els nens.»
- ⇒ «De vegades, potser hi hauria persones que es prendrien la feina més seriosament si sabessin que tenen possibilitats de continuar treballant quan se'ls acabi el contracte.»
- ⇒ «Crec que la poca seguretat laboral és un dels motius per entendre per què hi ha molta gent que va de pas en aquesta feina.»

D'antuvi, podríem suposar que hi pot haver una major mobilitat del personal educatiu dels centres que depenen d'empreses en comparació amb els centres que depenen de l'Administració però, com es podrà observar més endavant, els canvis i les contínues entrades i sortides de professionals es produeixen tant en l'Administració com fora d'aquesta.

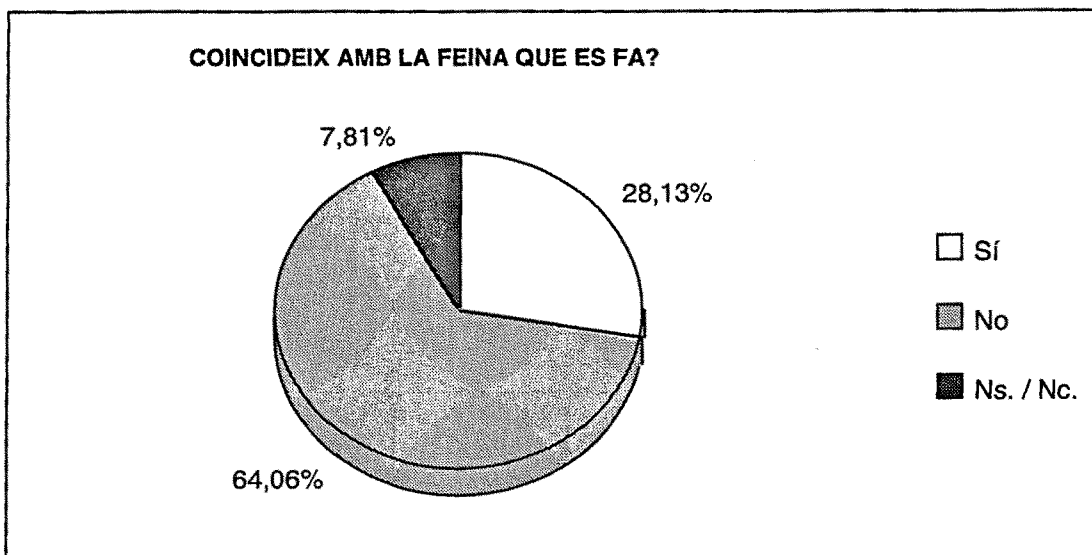
On sí que hi ha una diferència és en el fons. La poca estabilitat laboral dels equips educatius és una constant en la majoria dels centres d'aquestes característiques.

5.- Categoria professional que especifica el seu contracte.

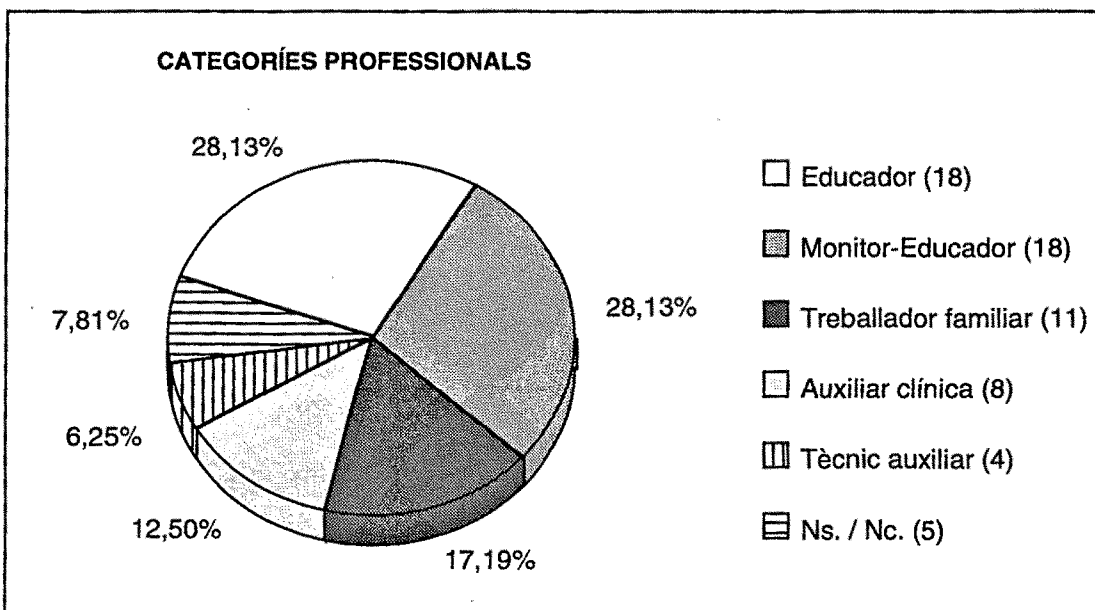
Pel que fa a la categoria professional que figura en els contractes de les persones que componen els equips educatius, es vol conèixer si aquestes concorden o no amb la feina que fan.

Aquest punt ha estat àmpliament discutit a l'Associació Professional d'Educadors Especialitzats de Catalunya (APEEC) i és una reivindicació constant en les diferents convocatòries que es fan per cobrir places d'aquestes característiques.

Del total de les 64 persones que componen els equips educatius, hi ha un 28% que «concorda la categoria que s'especifica en el seu contracte amb la tasca que realitzen», un 64% que «no hi concorda» i un 8% que «desconeix la categoria» que figura en el seu contracte.

Les categories professionals que apareixen en els contractes pel total dels 64 treballadors són:

La falta de reconeixement professional en una tasca concreta, a més de la inseguretats en l'esmentada feina, són factors que influeixen en el desenvolupament del treball educatiu.

6.- Experiència en el treball d'educador/a.

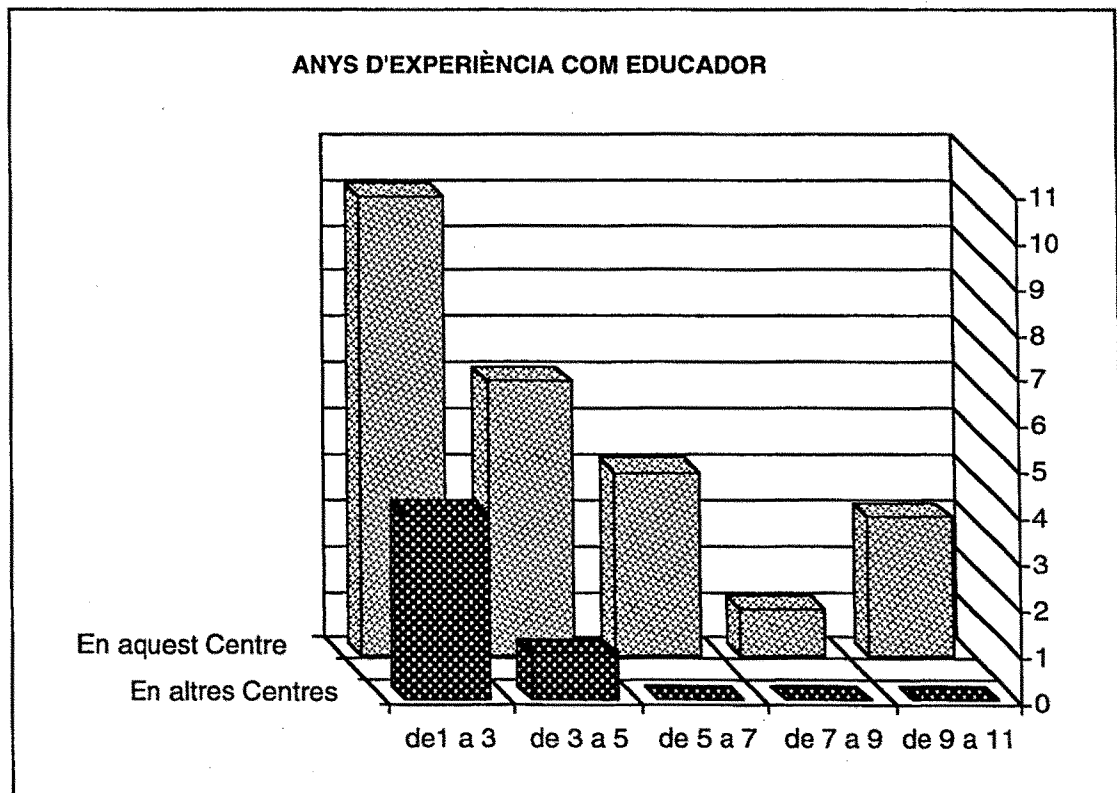
Ens interessa saber si aquests professionals tenen experiència en el camp de l'educació especialitzada.

Com ja s'ha comentat anteriorment, hi ha persones que han començat treballant-hi en pràctiques, voluntariat, o bé sense contracte, per passar posteriorment a la situació de contractats. Per tant, en aquest apartat s'ha comptabilitzat l'experiència obtinguda tant a «nivell remunerat» com a «nivell de pràctiques» o altres peculiaritats com per exemple el temps treballat «sense contracte».

Pràcticament la meitat dels components dels equips educatius fa d'un a tres anys que són al seu centre.

Un 25% fa de tres a cinc anys, un 17% entre cinc i set anys, un 4% entre set i nou anys i un 12% entre nou i onze anys.

Quant a l'experiència laboral com a educadors en altres centres de les mateixes característiques, n'hi ha un 20% que anteriorment ja havien fet d'educadors en aquest camp.

7.- Experiència laboral en el camp de l'educació «formal», l'educació especial, l'animació, l'esplai, etc.

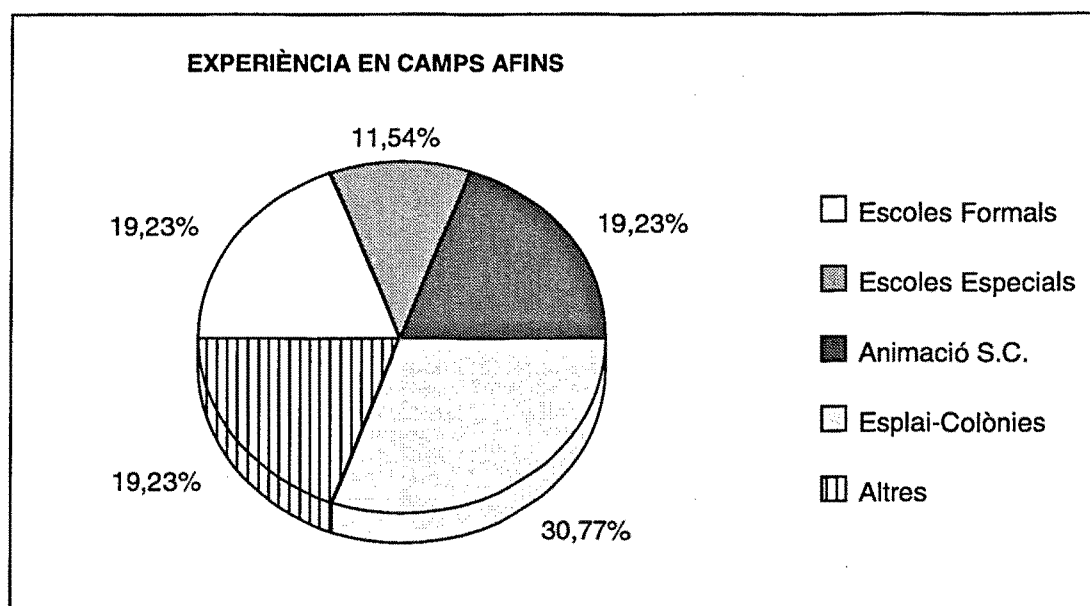
En relació amb el coneixement d'altres àmbits afins per part dels components del personal educatiu, trobem que hi ha un percentatge elevat que ha tingut experiències professionals anteriors, sobretot en el temps lliure.

El 88% del personal educatiu dels centres ha tingut experiència laboral, a nivell remunerat o voluntariat, en àmbits afins a l'educació especialitzada.

El sector més nombrós ha estat els esplais per a infants i joves, els casals infantils i juvenils i les colònies en períodes de vacances.

Queden en el mateix nivell l'àmbit de l'animació socio-cultural, les escoles formals, les drogaaddiccions i els moviments associacionistes.

L'últim camp de procedència correspon a les escoles o centres d'educació especial per a discapacitats psíquics, sensorials i autistes respectivaent.

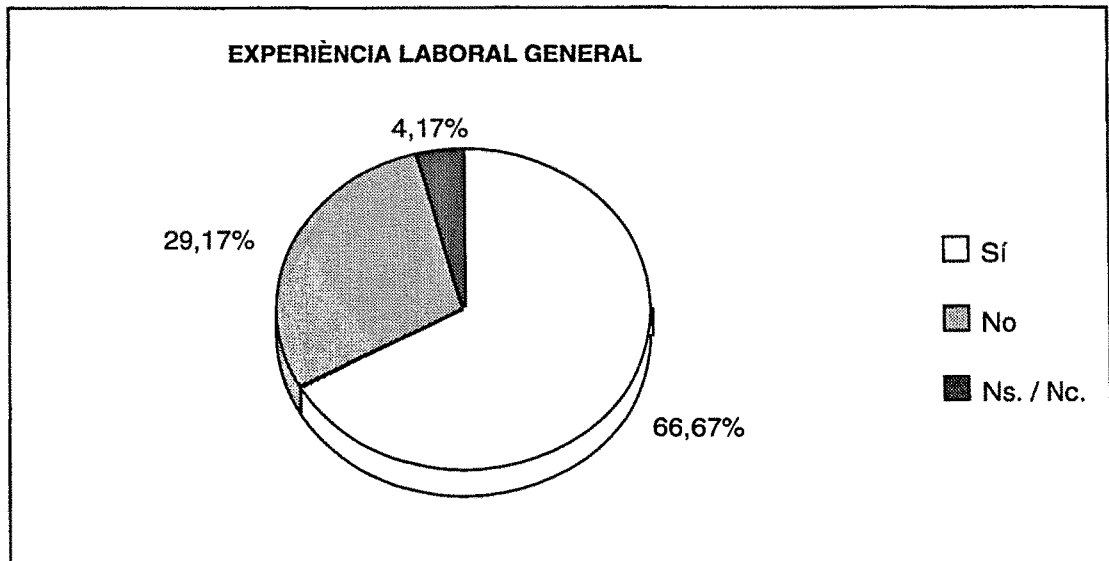
8.- Experiència en el camp laboral en general.

Pel que fa a l'experiència laboral en general en diversos llocs de treball i oficis, hi ha un 58% de les persones que provenen de camps afins a l'educació especialitzada que també s'han dedicat a feines «més o menys serioses» abans de fer d'educadors/es.

La gamma de treballs que aporten és variada encara que, majoritàriament, han ocupat feines administratives.

De vegades resulta una mica difícil i inquietant catalogar determinades tasques per les expressions que mostren algunes persones:

- ◇ «Ui, és massa.»
- ◇ «Hum... he fet coses inimaginables.»

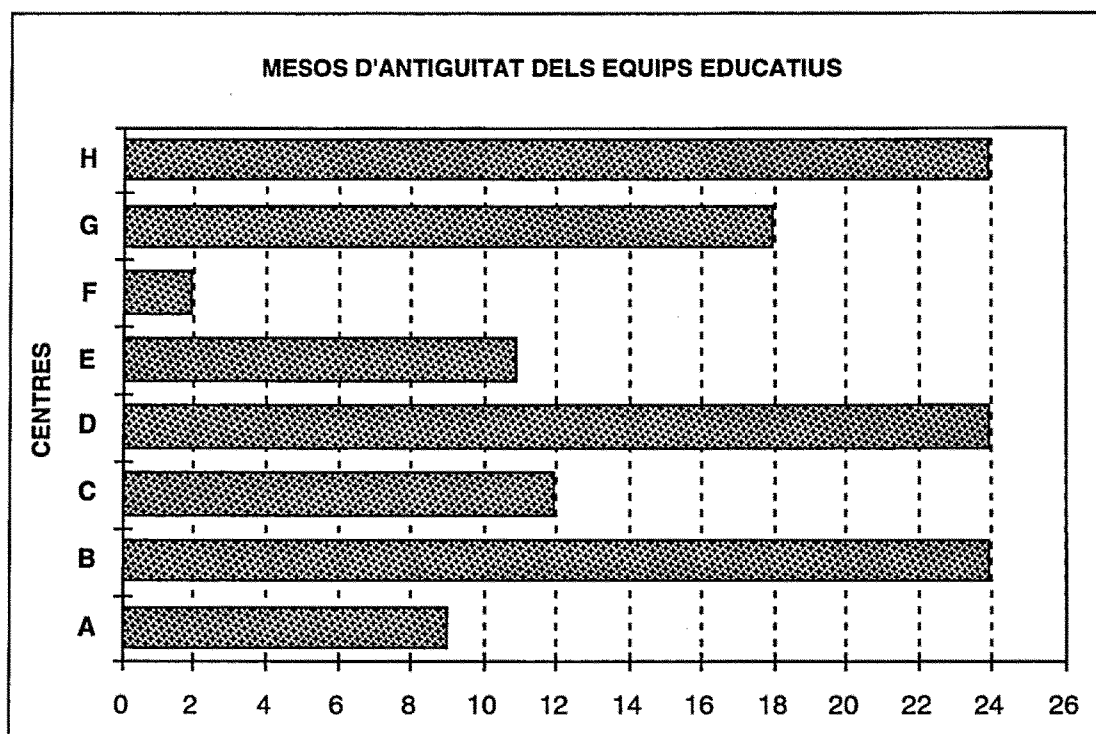
Queda reflectit amb aquestes informacions que el personal educatiu dels centres presenta una àmplia experiència laboral tant en el camp de l'educació en general com en altres àmbits.

9.- Temps que treballen junts l'equip educatiu.

Respecte al temps que els professionals dels centres desenvolupen plegats la tasca educativa, la seva situació coincideix en el fet que tots són equips joves. El personal educatiu en tots els centres és un personal amb poc temps de vida conjunta, fet que un 75% dels entrevistats destaquen per la repercussió que això té en el desenvolupament de la seva activitat quotidiana.

- ◇ «La majoria de l'equip fa onze mesos que treballem junts i això ja és tot un rècord perquè, en altres cursos, en un any hem canviat tres o quatre cops d'educadors.»
- ◇ «La majoria, amb tants canvis, entrades i sortides, baixes i altres històries, doncs no arriba a un any.»
- ◇ «Quasi cada any l'equip canvia, hi ha molta mobilitat de personal, quan hi porten un parell d'anys es cremen, la majoria dels educadors estem junts des de fa un any.»

- ◇ «Ja, això es podia titular «*el «culebrón» dels canvis*»; la majoria de l'equip educatiu portem plegats només un any i mig.»
- ◇ «La majoria de l'equip portem menys d'un any. És un problema perquè constantment, passa gent nova i quan vénen al principi no saben què fer i ho han de consultar tot i encara és pitjor que treballar tot sol, perquè al mateix temps que estàs amb els nois has d'ensenyar el nou company.»
- ◇ «Hi ha hagut molts canvis...; uns es cansen i els nous no tenen experiència en aquest camp; sí que han fet coses semblants, com casals, esplais, etc., però aquí les coses són molt diferents, hi ha molta implicació personal.»
- ◇ «Al llarg dels dos anys que fa que sóc aquí n'han passat bastants, hi ha mobilitat sense parar; potser és una qüestió exclusivament laboral de condicions de treball (sous, horaris, inestabilitat) i també potser és una qüestió de cansament per la pròpia feina i pel que suposa haver d'estar sempre darrera de tothom per intentar que tot funcioni.»

La distribució dels temps de vida dels equips educatius queda de la següent manera:

- Menys de 12 mesos, tres centres (tres de l'Administració i un d'empresa).
- 12 mesos, un centre (d'empresa).
- 18 mesos, un centre (d'empresa).
- 24 mesos, tres centres (un d'empresa i un de l'Administració).

10.- Temps setmanal que dedica el personal educatiu a les tasques que desenvolupa.

El personal educatiu dels centres, dins el còmput d'hores que té destinades al treball educatiu, realitza diverses tasques. El que pretenem és recollir aquesta circumstància, amb una distribució aproximada del temps que hi dediquen setmanalment.

La majoria del personal educatiu dels centres ha de treballar 40 hores setmanals, encara que hi ha setmanes que poden treballar 25 hores i setmanes que en fan 73.

Aquesta diferència es produeix perquè hi ha setmanes, segons els torns, que treballen el cap de setmana complet o els festius, a més de la jornada setmanal.

Les persones entrevistades han aportat aquesta informació calculant la mitjana de temps que, aproximadament, dediquen a cadascun dels afers.

Les tasques que desenvolupen els educadors/es es distribueixen en:

- **Tasca pròpia d'educador/a.**

Entesa com el temps de contacte directe que té amb els nois/es. El 75% del personal educatiu té estipulat en el seu conveni o normativa laboral un total de 40 hores setmanals. El 25% restant té un còmput setmanal de 37 hores i mitja. Comptant o descomptant el temps que dediquen a altres activitats derivades de la pròpia feina, queda una mitjana de 23 hores per dedicar-se al que exclusivament caracteritza el seu treball.

Hi ha educadors/es que entenen que aquesta és l'activitat prioritària dins el seu volum d'hores. Si han de fer altres tasques, o no les fan perquè no tenen temps i fer-les suposa minvar l'atenció als infants, o les fan fora de l'horari laboral, o reivindiquen reorganitzar l'horari laboral, o les fan manllevant el temps de dedicació als infants i joves.

Hi ha personal educatiu que desenvolupa tasques de coordinació o direcció i, dins els seu volum d'hores de feina, només poden disposar de la meitat, una quarta part o pràcticament cap hora per a aquesta tasca.

- **Tasca de despatx, organització, treball individual.**

Enteses com el temps que té per llegir els comunicats quan entra al seu torn de treball; per posar al dia les carpetes o dossiers dels nois/es; per omplir informes, formularis, fitxes, etc.; per llegir actes de reunions, signar-les; per llegir actes d'assemblees, signar-les; per llegir la correspondència; per llegir informes d'escoles,

informes d'altres professionals, etc; per escriure el diari, passar comunicacions de torns; per posar al dia els acords de tutories, etc.

Pràcticament tots coincideixen a dir que, dins el seu horari, no tenen un temps estipulat per dedicar-se a aquestes tasques i ho aprofiten quan hi ha pocs residents al centre o quan treballen a les nits o els caps de setmana. De vegades, també alguna estona que hi van expressament; o bé a casa seva.

Es queixen que l'educació no formal no prevegi, dins el còmput d'hores setmanals, un temps disponible per poder ocupar-se de totes aquestes tasques que els facilitaria força la feina i, com es veurà a continuació, els comentaris dels educadors giren entorn a la manca de temps:

- ◇ «No hi ha hores específiques, es treu el temps d'on es pot.»
- ◇ «Feina de despatx, no es fa el que s'ha de fer sinó el que es pot; per exemple, quan em toca a la nit aprofito unes quantes hores quan tot queda tranquil; com que aquí no puc dormir, doncs em va bé.»
- ◇ «Més o menys esgarrapo una mitja horeta cada dia , o sigui quatre setmanals, encara que en necessitaríem moltes més.»
- ◇ «Entra dins l'horari, però es impossible fer una altra cosa que no sigui estar amb els nois des que arribes fins que te'n vas.»

La mitjana de temps setmanal que reflecteix aquesta comesa és d'un set hores aproximadament.

• **Reunions d'equip.**

Enteses com les reunions que tot l'equip educatiu realitza periòdicament per fer el seguiment, la revisió i l'organització de la seva tasca professional.

Surt, per a aquestes reunions, una mitjana de tres hores setmanals.

La majoria (71%) tenen la sensació que destina massa temps a reunir-se i que les reunions no serveixen per a gran cosa en el sentit que es van acumulant temes i els falta temps.

- ◇ «En realitat, d'estipulades en tenim una per setmana de dues hores més o menys, però després totes les estones que no tenim els nois, quan són a escola, també les dediquem a reunions perquè sempre hi ha una cosa o una altra que s'ha de discutir, que s'ha de solucionar, i la veritat és que cansa una mica.»
- ◇ «A la setmana hi dediquem quatre hores, dues en la que en principi era l'única reunió d'equip i dues més del que haurien de ser les reunions de tutories (estudi

de casos) que no s'han fet en tot el curs, i no en fem més perquè no hi ha temps material.»

- **Reunions de torn, de grup, de parella pedagògica, etc.**

Enteses com les reunions que alguns educadors realitzen específiques del seu torn de treball (matí, tarda, nit, caps de setmana, etc.); específiques del seu grup (petits, mitjans, grans, etc.); de parella pedagògica o de co-tutors (un educador i una educadora que treballen junts o comparteixen tutories per establir les estratègies de treball, etc.).

Hom creu que aquestes reunions serien un bon element de coordinació, però només en dos centres tenen un temps destinat expressament a atendre aquestes qüestions.

Aproximadament una hora setmanal, com a mitjana, es dedica a aquesta feina.

En aquest apartat es poden incloure les reunions que tenen alguns coordinadors i directors com a reunions específiques dels seus càrrecs o funcions.

La mitjana setmanal que utilitzen és, aproximadament, de quatre hores la setmana.

- **Tutories.**

Enteses com el temps que dedica i que té estipulat setmanalment cada educador/a amb els seus tutorats.

El temps de tutories, encara que és un element cabdal del treball personalitzat amb cada nen i nena, no es preveu dins l'horari de cada educador (a excepció d'un centre); normalment el temps es manleva d'on es pot.

- ⇒ «Les tutories no estan contemplades específicament; es treuen de les hores que serien les tasques pròpies d'educador.»
- ⇒ «Aprofites qualsevol moment que la cosa està més o menys tranquil·la per poder fer la tutoria amb un dels teus nens i que el company que es queda a càrrec de tots els altres no tingui massa conflictes.»
- ⇒ «Cadascú s'ho planifica com pot o com vol, no hi ha res estipulat ni de temps ni d'orientacions pedagògiques; també depèn de l'edat dels nois i de la seva conflictivitat.»
- ⇒ «Puntualment, quan hi ha un conflicte o no es compleixen les normes, no tenim res marcat: quan es pot.»

Cada educador/a inverteix, com a mitjana, amb els seus tutorats, setmanalment

una hora i mitja.

La majoria dels educadors/es són tutors i porten aproximadament la tutoria d'un a tres infants. Alguns components del personal educatiu no són tutors de cap nen/a perquè o bé es dediquen a tasques de coordinació, de direcció, de cuina, o bé el torn de treball no els ho permet.

- **Visites, entrevistes, gestions, etc.**

Enteses com totes aquelles activitats que l'educador/a ha de realitzar fora del centre en funció dels seus tutorats o en funció d'àrees concretes de les quals sigui responsable (escoles, sanitat, temps lliure, activitats laborals, associacions del barri, comunitat de veïns, professionals de suport, recerca de recursos, etc.).

Hi ha moments puntuals al llarg del curs que aquest sector queda desbordat, per exemple en èpoques de començament o acabament del curs escolar, en èpoques de vacances, etc. Llavors s'acostuma a fer un repartiment entre els diferents components de l'equip educatiu.

En un moment de normalitat, hi dediquen com a terme mitjà una hora setmanal.

Alguns educadors manifesten que no fan cap feina d'aquestes (33%) perquè no disposen de temps dins el seu torn de treball o perquè el seu horari no coincideix amb les gestions que han de fer.

- ◇ «Una o dues hores sostraiem-les d'estar amb els nois.»
- ◇ «Acostumo a fer venir la gent al centre perquè, si no, no tinc temps per fer visites o gestions fora d'aquí.»
- ◇ «La idea que tenim és que si s'han de fer gestions fora de l'horari de treball, hem d'intentar recuperar aquest temps extra que anem acumulant fent festa un dia o alguna altra compensació, però en realitat no es pot fer.»
- ◇ «Hem hagut de canalitzar la majoria de gestions en la figura del coordinador perquè, si no, no ho abastàvem tot, per falta de temps o per incompatibilitat d'horaris.»

- **Relacions amb l'Administració.**

Enteses com aquell contacte indispensable tant pel fet de ser-ne un centre propi com si se n'és un centre col.laborador. L'Administració nodreix de pressupost, controla i supervisa la tasca educativa, s'encarrega de coordinar altres recursos, etc.

El gruix d'educadors sense funcions de coordinació o càrrecs de direcció no té

relacions amb l'Administració, ni amb els supervisors o coordinadors de programes o de centres, de caps de secció, caps de servei, etc., llevat, com diuen ells, de «*quan han de clavar un pal*».

- ◇ «Hi ha poques relacions perquè està bastant centralitzat en la figura del coordinador.»
- ◇ «Canalitzades per la direcció, afortunadament.»
- ◇ «Estem bastant abandonats.»
- ◇ «Que jo sàpiga, no en tenim.»
- ◇ «Se suposa que hi ha una persona de direcció que només s'ocupa d'això.»
- ◇ «El volum d'hores del director van dividides entre aquí i les tasques de despatx.»
- ◇ «Les persones que portem la coordinació hi dediquem cada setmana unes dues hores.»

- **Preparació de l'activitat educativa.**

Entesa com el temps de què disposa cada educador/a per poder preparar metòdicament l'activitat educativa tant individual com de grup.

Hi ha un 24% del personal educatiu que troba temps per organitzar el seu treball educatiu, però es fa normalment a casa (8%), allargant la jornada laboral (12%), o es treu d'estar amb els nens/es (4%).

La resta del personal educatiu (76%) no inverteix temps per preparar-se l'activitat educativa. Pràcticament es poden fer dos grups a partir dels arguments que aporten els entrevistats: els que consideren que és per falta de temps (58%) i els que no ho veuen necessari (42%). La mitjana és de 0,5h.

- ◇ «Zero hores, no hi ha temps.»
- ◇ «Quan s'ha de fer alguna cosa concreta, ens ho hem de combinar amb els companys.»
- ◇ «Teòricament, hauríem de tenir dues hores a la setmana dins el nostre horari.»
- ◇ «A començament de curs, programem per a tot el curs.»
- ◇ «No.»

- **Formació permanent.**

Entesa com el temps que el professional inverteix per a la seva formació

permanent, ja sigui obligatòria o voluntària.

Tots els centres tenen, al llarg del curs, un nombre d'hores destinades al reciclatge dels seus treballadors. Van des de 40 hores, els centres que en tenen menys, fins a 70 hores els que en tenen més.

El 66% de les persones que segueixen una formació permanent hi dediquen una mitjana d'una hora a la setmana aproximadament.

- ◇ «Aquí tenim el reciclatge intern sobre uns temes que ens interessin i també la possibilitat de fer curssets i seminaris externs. Actualment estem organitzant tota la informació que aporten les persones que ho fan (aquest és el compromís) per tenir tota la documentació a l'abast de tothom.»
- ◇ «Normalment s'organitza en hores que hi ha poca activitat al centre i sobre temes que prèviament nosaltres hem escollit; la formació va molt enfocada a coses pràctiques; aquest curs hem fet formació sobre documentació.»
- ◇ «La nostra orientació és fer coses específiques que puguin anar bé per a la feina, perquè en les ofertes de curssets i jornades tot és molt teòric i després o no sabem com i quan ho podem utilitzar o no serveix per als nostres interessos.»

La resta (34%) no hi dediquen gens de temps, no perquè no ho vegin necessari sinó perquè no poden per disponibilitat horària i per les dificultats que els representa que els proporcionin suplents.

- ◇ «Nosaltres ho tenim marcat en el conveni, però si un educador vol fer un curs de formació i fa tot el paperam i les justificacions per demanar-ho, o s'endarrereix el pagament o no hi ha substituïts; o sigui, que no es compleix, i això que és l'Administració.»
- ◇ «En teoria tenim unes hores marcades en el conveni però passa que si vols anar a un congrés, per exemple, i no posen suplents, llavors els teus companys han de carregar amb més feina i per això al final no fem res.»
- ◇ «Si realment ho volem fer, ha de ser pel nostre compte, perquè si no els companys han de carregar amb la feina de l'altre.»

- **Descans, cafès, etc.**

Entès com el temps de què es disposa per fer «petar la xerrada» i reposar.

Encara que alguns centres preveuen en el seu conveni o normativa laboral un descans de mitja hora per jornada, hi ha pràcticament unanimitat total (92%) a l'hora d'afirmar que no tenen temps per a això. Només de vegades, en algun moment puntual, poden gaudir d'uns minuts de tranquil·litat i ni llavors poden deixar de parlar de la feina, llevat que estiguin sols.

- ◇ «En teoria disposem d'uns trenta minuts cada dia però en la pràctica no els fem.»
- ◇ «Tenim mitja hora al dia que no és real, perquè pràcticament no es fa mai.»
- ◇ «Per conveni tenim mitja hora diària, però en la pràctica és quan pots, que la tens.»

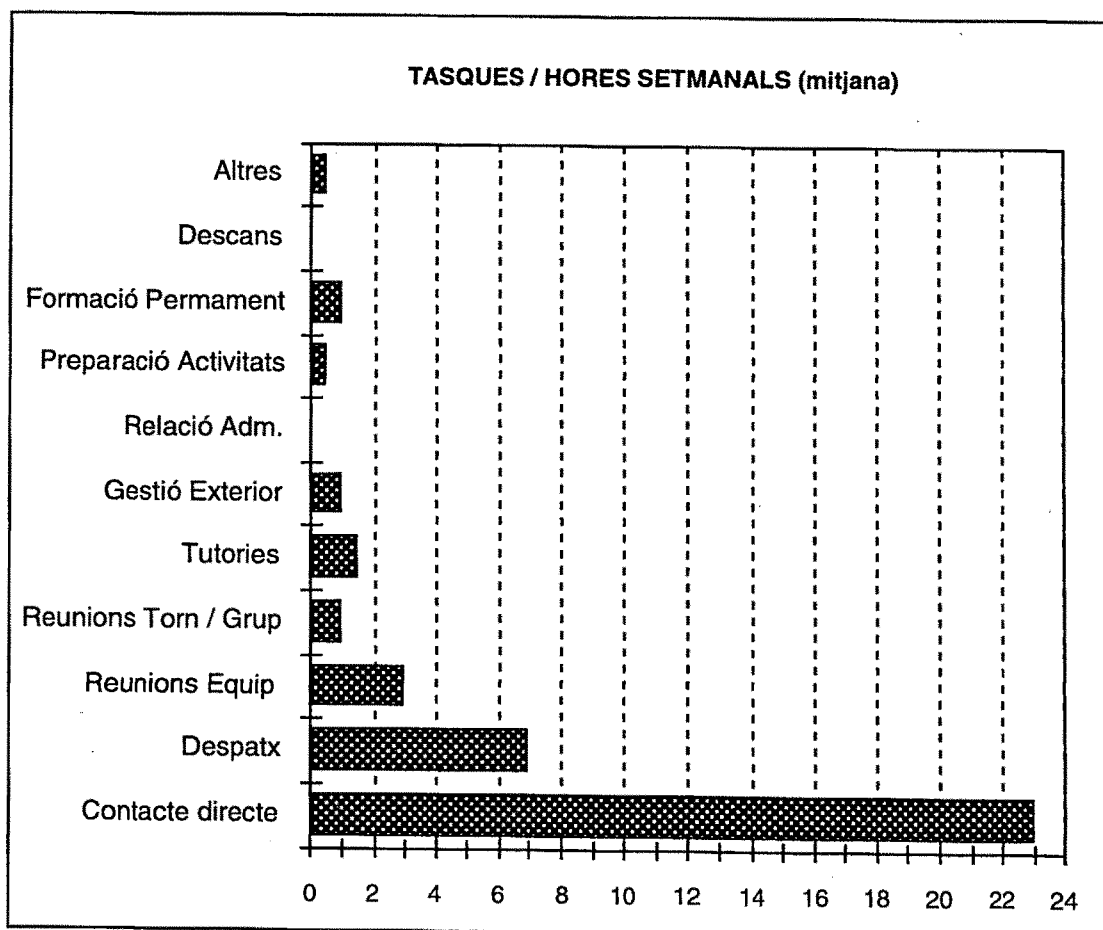
Pel que fa a la resta (8%), acostumen a aprofitar-la quan tenen reunions d'equip i estan tots junts.

- ◇ «El dia de la reunió, si podem fem un petit descans, i és l'única ocasió que tenim tot l'equip d'estar un quart d'hora o vint minuts tots plegats tranquil·lament xerrant perquè durant la resta de temps és impossible.»

- **Altres.**

S'especificarà aquí la dedicació a altres tasques que no quedin compreses en els apartats anteriors.

S'han anomenat totes aquelles relacions que s'han de fer quan es produeixen, a fi que la imatge dels centres no quedi mal parada, ens referim pràcticament, al camp de les relacions públiques, per exemple les típiques reunions de la comunitat de veïns, l'associació de comerciants del barri, festes d'algun grup del veïnat, etc. Es compta per aquestes qüestions amb una mitjana de 30 minuts.

11.- Elements més importants per al bon funcionament del centre.

Queda recollit en aquest apartat per ordre d'importància, de major a menor, tots aquells elements, tant d'ordre intern com extern, que es consideren necessaris per a la bona marxa del centre des de la perspectiva del personal educatiu.

La bona marxa del centre engloba tant els treballadors com els usuaris i l'organització.

Els elements que a continuació s'exposaran acostumen a ser les orientacions que els mateixos professionals donen als seus superiors per tal que el funcionament en els seus centres sigui més una qüestió de qualitat de treball. Però de vegades passa que les persones que no es troben implicades en el treball diari no les consideren tan importants o indispensables com els educadors dels centres.

- **Professionals qualificats:** és un dels requisits més esmentats per una majoria dels professionals. Un 63% creu que una bona formació de base, així com el coneixement de la feina que han de desenvolupar i tenir responsabilitat professional són imprescindibles per poder dedicar-se a aquesta feina.

- ⇒ «El problema és que no hi ha una formació de base homogènia per a tots; cadascun arriba d'un camp diferent, amb formacions i idees personals sobre el que ha de ser l'educació, com s'ha d'educar, etc., i és complicat, perquè abans de treballar ens hauríem de posar tots d'acord.»
- ⇒ «Em sembla que amb l'experiència que tinc puc dir que actualment i en general ha canviat molt el sentit de la responsabilitat, i en aquest camp encara es nota més perquè quan en un equip hi ha uns quants que no són gaire responsables, em refereixo professionalment, doncs els altres companys augmenten la seva càrrega.»
- ⇒ «Que els educadors estiguin capacitats, no solament teòricament que és molt important sinó també per tarannà; cal les dues coses perquè, si en falla alguna, doncs no funciona.»
- ⇒ «Si no es disposa d'un bon equip de professionals no es pot fer res de res. En aquesta qüestió no es pot «*anar de rebaixes*».»
- ⇒ «Si no hi ha personal qualificat no hi ha res de res, ni estructuració ni organització.»

- **Coordinació entre els professionals:** per a més de la meitat del personal educatiu, el 54%, és un eix conductor de la bona marxa del centre. Una coordinació adequada, amb algú que se n'encarregui, conduirà al bon clima de treball, a una dinàmica professional i a una bona relació entre els treballadors.

Aproximadament un 33% dels educadors/es coincideixen que si es compta amb bons professionals, aquests establiran una organització que disposarà uns mecanismes de coordinació tant per a la feina interna del centre com per a la coordinació amb altres professionals externs.

- ◇ «La coordinació entre els professionals permet una bona entesa, una bona relació, i això sens dubte repercuteix positivament en els menors.»
- ◇ «Coordinar la tasca que realitza l'equip educatiu és bàsic per evitar que algú es desmarqui de la línia de treball. Es necessita una persona que s'encarregui expressament d'aquesta feina.»
- ◇ «La professionalitat és bàsica però si no hi ha un bon clima de treball, una bona relació entre els professionals, no s'aconsegueix res i això depèn del nivell de coordinació que hi hagi.»
- ◇ «S'ha de seguir una mateixa línia d'actuació per part de tots els educadors de l'equip. Encara que tothom és diferent hi ha d'haver un acord de com actuar conjuntament.»
- ◇ «És fonamental que hi hagi unitat en l'equip, una coordinació entre tots per enfocar el mateix objectiu.»
- ◇ «Un bon treball d'equip és fonamental, un equip que s'entengui bé, on hi hagi una bona coordinació i un suport mutu per part de tots.»

- **Espai físic:** és considerat per un 38% un condicionant per aconseguir un grau de més o menys conflictivitat en la convivència quotidiana. La infraestructura física que hi acostuma a haver en els centres permet molt pocs espais per a la intimitat dels residents i per al treball dels educadors/es.

- ◇ «L'espai físic en el qual es treballa. Massificació. És insuportable.»
- ◇ «Que sigui un local mínimament adient i que doni una mica de relax físic i de privacitat per als nois i per a la feina.»
- ◇ «Un bon edifici amb molt espai i molta claror, que els nois no estiguin els uns sobre els altres com aquí, també que els educadors puguin tenir els seus espais delimitats per poder treballar, fer informes, que tota la documentació estigui en

un lloc i no haver de fer informes a casa perquè aquí, encara que vinguis fora del teu horari, sempre hi ha un company que necessita aquesta taula.»

- **Bona organització:** la consideren imprescindible un 33% pel fet que va lligada a una bona programació i a l'invés. En aquest camp, s'acostuma a tenir força sensació que no es poden organitzar les coses amb temps i que només es pot treballar el moment.

És cert que és una feina en què el nombre d'imprevistos supera moltes vegades les previsions, però això no pot ser mai un obstacle per intentar tenir una organització que serveixi per poder desenvolupar la tasca educativa amb una certa tranquil·litat professional.

- ◇ «Una bona planificació del treball que es fa amb els nois, tant individualment com de grup; perquè per l'experiència que tinc com educador, s'acostuma a anar treballant la urgència i es deixa de banda tota la sistematització de la feina.»
- ◇ «Ja no dic una bona organització, sinó que només que els educadors tinguin tenir «una mínima organització» fa que hi hagi una mateixa línia de treball.»
- ◇ «Si no hi ha una bona organització de l'equip educatiu vol dir que en la pràctica no se sap què es farà i si s'improvisa és fatal.»
- ◇ «Una bona organització amb totes les coses estructurades i la feina sistematitzada ajuda a repartir tasques, horaris i altres responsabilitats sense que ningú tingui més càrrega que altres.»
- ◇ «Una bona organització permetrà que quedin dins l'horari de cada educador totes aquelles tasques de planificació i de despatx que, si no, no es fan o s'han de fer fora d'hores.»

- **Col.laboració d'altres professionals:** un 21% dels professionals manifesta que pràcticament no existeix. La coincidència es dona en argumentar que hi ha moments en què els educadors/es necessiten orientacions en relació amb les intervencions i estratègies que utilitzen amb els nens/es. Per altra part, els Equips d'Atenció a la Infància i Adolescència (EAIA) queden desbordats de feina i no poden ocupar-se d'aquesta comesa que se suposa que haurien d'assumir.

- ◇ «És fonamental comptar amb altres professionals col.laboradors de l'equip educatiu, per exemple pedagogs i psicòlegs, de cara a l'elaboració del programes individuals dels nois.»
- ◇ «És imprescindible que col.laborin amb nosaltres professionals d'equips de base

o equips especialitzats per poder treballar la dimensió externa del centre, sobretot l'entorn i la família dels *xavals* però a un nivell d'igualtat i coordinació amb el personal educatiu del centre.»

- ◇ «Un bon equip de professionals especialistes hauria de treballar conjuntament amb els educadors per enfocar bé els programes individuals dels nens i els contactes amb les famílies.»
- ◇ «Es necessita algú que assessori l'equip i que s'encarregui de fer el treball familiar de debò.»

- **Clarificació dels superiors:** per a un 21% dels educadors/es, els seus superiors no coneixen o no respecten la feina que es fa als centres. Tampoc els centres no disposen d'un encàrrec clar d'allò que s'ha d'aconseguir en les institucions.

- ◇ «Hi ha d'haver un projecte global per part dels nostres superiors; l'encàrrec del que ha de ser la institució ha d'estar ben clar.»
- ◇ «No tenen idea ni del que es fa en els centres ni del que s'hi hauria de fer.»

- **Projecte educatiu propi del centre:** hi ha un 21% dels entrevistats que creu que algunes qüestions referides a la línia d'actuació i a la implicació de tots els treballadors del centre quedarien resoltes amb la confecció d'un projecte educatiu. En algun cas, però, aquesta opinió va seguida del comentari «és clar que, per a això, hauríem de tenir temps i que tothom ho veiés necessari, tant els de dins com els de fora».

La confecció d'un projecte educatiu de centre aconseguiria també aclarir funcions i repartir responsabilitats, al mateix temps que obligaria els superiors a definir-se en el moment que haurien d'acceptar-lo o rebutjar-lo.

- ◇ «Que es respecti el projecte educatiu del centre per part dels superiors, és clar que primer l'haurien de conèixer.»
- ◇ «L'Administració hauria de tenir unes línies definides i facilitar als centres temps i suplents perquè puguin elaborar un projecte propi; això facilitaria l'entesa entre tots i seria molt útil per quan passa gent nova.»
- ◇ «El projecte del centre faria que les funcions de cada treballador fossin clares i que es definís el concepte de co-responsabilitat quant al treball d'equip.»
- ◇ «Totes les persones que hi intervenen han de participar en el projecte comú del centre.»

- **El reciclatge** és important segons un 21% dels entrevistats. La majoria remarquen que és inexplicable que no es pugui fer formació permanent per no disposar de mitjans que ho possibilitin.

Els mitjans a que al·ludeixen són, bàsicament, poder comptar amb suplents per tal d'assistir a cursos, jornades o seminaris.

- ⇒ «La formació permanent és tan important o més que la formació inicial. El que no poden fer els educadors és viure de rendes de coses que varen aprendre fa un munt de temps i que ja estan desfasades.»
- ⇒ «S'ha de reivindicar la necessitat del reciclatge en aquesta professió per actualitzar i millorar el treball amb els nois».

- **Bona relació amb l'administració:** implica per al 17% del personal educatiu que abans s'ha d'establir el nivell de coordinació entre l'Administració i els centres.

La majoria dels entrevistats tenen la sensació que l'Administració només fa un paper de control i repressiu, i molt poques vegades donen suport o animen la feina difícil que desenvolupen.

- ⇒ «Una bona relació amb l'Administració facilita molt les coses i el diàleg.»
- ⇒ «Hi ha això que en diuen Benestar Social, que per a mi no és ni una cosa ni l'altra. No hi ha circuits entre la base i els que representa que en són els responsables màxims.»
- ⇒ «Només els interessa que no hi hagi cap problema, de cara a la galeria, però en realitat no els importa en absolut el que es fa amb els nens dins els centres.»

- **Població adequada:** un 17% pensa que cada centre ha de tenir definides les característiques de la població amb la qual ha de treballar per poder fer una feina òptima amb els usuaris d'aquest recurs.

L'esmentada definició, però, s'hauria de conèixer i de fer respectar pels diferents agents derivadors de casos, per tal de no introduir interferències.

- ⇒ «Que les entrades que es facin de nois estiguin controlades i s'adaptin a la feina que fan els professionals.»
- ⇒ «Si arriben nois que no haurien d'estar en un centre, llavors la feina que es pot fer

amb ells no és correcta.»

- ◇ «S'ha de respectar la tipologia de la població perquè, si no, és treball perdut i no serveix ni per als uns ni per als altres.»
- ◇ «Si es barreja la població no es pot donar resposta. El màxim que es pot fer és neutralitzar o controlar elements; les intervencions educatives amb una altra tipologia queden molt desvaloritzades.»

- **Diners en líquid:** la disponibilitat de diners en efectiu és un punt neuràlgic per al 12% dels professionals. No tenir diners a l'abast en el moment que es necessiten dificulta sobretot el treball educatiu amb els menors, que no deixen de tenir la impressió que tot el que hi ha al centre «*cau del cel*».

- ◇ «La tendència a no tenir diners en efectiu condiciona l'educació dels nois davant els diners. Condiciona també les activitats dels caps de setmana i del temps lliure.»
- ◇ «La fluïdesa econòmica és important, perquè cada cosa que passa és un ensurt, ja que quan arriben els diners per a qualsevol activitat resulta que ja no fan falta.»
- ◇ «No tenir diners en efectiu no et permet fer coses puntuals, i nosaltres anem posant diners nostres perquè els *xavals* continuïn fent coses fins que ens arriben.»

- **Informació als residents:** segons l'opinió d'un 12% dels educadors/es, un requisit d'entrada als centres hauria de ser que els nens/es estiguin informats del que representa el seu internament, les causes que el motiven i el temps que s'hi quedaran, així com la visita al centre i el contacte amb educadors/es i companys/es abans de quedar-s'hi.

- ◇ «La majoria dels nens no saben per què es troben als centres i això no ha de passar.»
- ◇ «A l'hora de treballar amb els nois és un gran hàndicap si no saben per què els han fet venir a un centre i quant de temps hi seran. No saben què passa i tenen una predisposició molt negativa.»
- ◇ «És imprescindible que els subjectes quan entren en un centre tinguin les coses ben clares perquè, si no, es produeixen moltes tensions i molts conflictes.»

- **Pressupostos suficients:** és un punt clau per a un 12% dels educadors/es, que creuen que amb una bona dotació econòmica es pot tenir tot el que faci falta.

- ⇒ «La infraestructura econòmica adequada permet contractar els millors professionals que facin falta; a partir d'aquí, ells ja s'encarregarien de l'organització i els recursos.»
- ⇒ «Evidentment, el més important és el pressupost; si no hi ha pressupost no es pot contractar personal qualificat.»

- **Ratio educador/a - resident/a.** La ratio educadors/residents no ha de superar, segons un 12%, els tres infants o joves per educador/a i es remarca que quan es parla de ratio s'ha de tenir en compte el personal educatiu i no el nombre total de treballadors que hi ha als centres que, segons manifesten els educadors/es, és com s'ho miren els superiors.

Si la ratio entre els educadors/es i els infants no està compensada resultarà difícil poder accedir a tot el que es presenta com a «treball personalitzat» amb cada menor.

- ⇒ «Per poder tenir una atenció com més individualitzada millor; si no, costa molt de realitzar-la.»
- ⇒ «La ratio dels educadors-educands ha d'estar equilibrada, ja que cada cop hi ha més població molt problemàtica; si no, no es pot treballar la dimensió educativa, solament la de control.»

- **Els recursos per als nois/es:** aquests queden, segons l'opinió d'un 12%, totalment desfasats per les necessitats que presenta aquest segment de població.

Al problema que normalment ja existeix en aquestes franges d'edat s'afegeixen les característiques peculiars d'aquests infants i joves. Els educadors/es creuen que les ofertes que hi ha estan molt estandarditzades i es fan més de cara a la galeria que de cara als mateixos interessats.

- ⇒ «Els nois acostumen a quedar-se de braços plegats en els centres si a fora no hi ha recursos; l'edat que va dels 14 als 15 anys és un problema, sempre queden penjats.»
- ⇒ «Hi ha poques coses, que a més de seguida queden cobertes, i també ens trobem amb problemes quan intentem utilitzar recursos normalitzats, perquè hi ha els criteris d'admissió.»

- ◇ «No hi ha ofertes per als nens i sempre s'acaba fent alguna cosa especial per a aquest tipus de nois també «*especials*», i això que es vol treballar la circulació social dels individus, que si no, què?»

- **Ubicació del centre:** sembla que per a un 25% la zona on es troba situat el centre, en relació amb la perillositat i la falta de recursos, és un factor important per intentar treballar la sociabilitat dels individus.

La qüestió de l'emplaçament del centre acostuma a ser una contradicció per als mateixos professionals, ja que una de les dimensions de treball que es planteja la majoria dels centres, encara que sigui teòricament, és treballar la comunitat o l'entorn social.

- ◇ «És el dilema: treballar amb el nen en el seu medi o treure el nen del seu medi per poder treballar amb ell.»
- ◇ «Hi ha contradiccions perquè els nens són del barri i, en canvi, pensem que per les activitats que fan és millor que vagin a un altre lloc.»
- ◇ «Educativament, el plantejament és integrar el nen dins la xarxa comunitària però, normalment, aquesta xarxa es nodreix d'un personal de vegades encara més conflictiu que el mateix nen; llavors, què?»

- **Estabilitat en l'equip:** per a un 8%, el moviment constant de personal educatiu en els equips és un hàndicap per la qualitat del treball en els centres. Per alguns, aquesta mobilitat es produeix sobretot a causa de la poca seguretat i les condicions laborals.

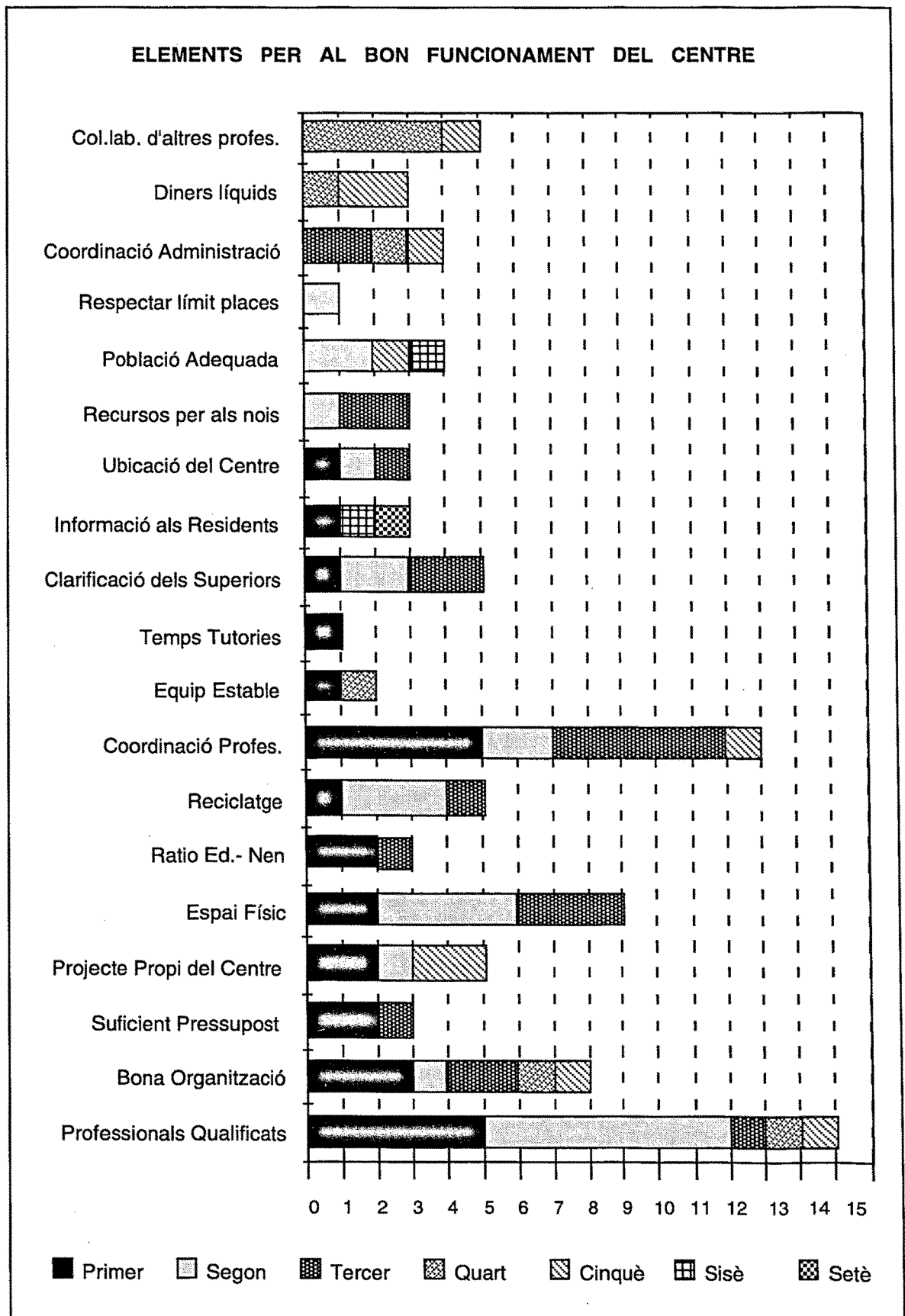
- ◇ «Perquè tot vagi bé és molt important aconseguir que l'equip no canviï gaire sovint; almenys haurien de funcionar un parell d'anys tots plegats per agafar rodatge.»
- ◇ «El manteniment en el temps de l'equip permet estalviar els esforços de les adaptacions constants dels diferents educadors que van passant. És molt dur.»
- ◇ «És un treball que desgasta molt i, si no es tenen compensacions, doncs la gent es cansa i se'n va; això els que manen no ho entenen. És millor de cara als nens, i fins i tot més barat, intentar que els treballadors estiguin contents que no pas que hi hagi constantment entrades i sortides de gent.»

- **Temps per a les tutories:** és prioritari per a un 4%; sense aquest espai no es pot desenvolupar amb efectivitat el treball individualitzat que s'ha de realitzar amb cada nen i nena.

⇒ «L'element més important és l'espai de tutoria amb el nen i, per això, s'ha de disposar de prou temps per a aquest moment de relació directa i individual.»

- **Respectar el límit de places:** un altre element per al 4% de les persones entrevistades és que no s'ultrapassi el nombre de places que d'entrada s'ha fixat com a límit. En relació amb aquest punt els professionals pensen que, si hi ha urgències o més població per internar, la solució no és posar «*un llit plegable*» en una habitació, sinó crear nous recursos o alternatives per tal de tenir solucions puntuals segons les necessitats.

⇒ «El límit de places total s'ha de respectar per damunt de tots els arguments paternalistes i assistencials. Si no hi ha recursos, se n'han de crear; el que no es pot fer és col·locar nens en un centre que està preparat per funcionar amb un nombre determinat de residents.»

12.- Modificacions que s'haurien de fer per millorar la tasca educativa.

Recollim per ordre d'importància, de major a menor, aquells aspectes del funcionament general del centre que realment es creu que s'haurien de canviar.

Una gran majoria, el 63%, el que farien és **millorar l'organització** i, en funció d'aquest avenç positiu, creuen que aconseguirien la implicació de tot el personal educatiu en el projecte del centre, la coordinació de la tasca de l'equip educatiu i també aclaririen les funcions reals dels educadors/es.

La **infraestructura física**, referida a com es distribueix l'espai físic de què es disposa per als residents i treballadors, i sobretot remarcant la manca d'espai intern que dificulta la convivència i que en alguns casos no respecta els mínims permessos, preocupa al 46% del personal educatiu.

Un 29%, si poguessin, posarien com a condició indispensable la necessitat d'una formació específica o la **necessitat de formació inicial** en el mateix camp en què han de treballar.

La necessitat de **reciclatge imprescindible** seria un altre aspecte que un 29% dels educadors/es modificaria en el seu centre.

Recursos humans suficients, o més personal en definitiva, és el que demana un 29% dels entrevistats.

El 16% dels educadors/es diuen que en el seu centre modificarien la **ratio educador/a - resident/a**, ja que no respon als mínims considerats educatius sinó que queda en el que seria únicament una funció controladora.

No tenir **diners en efectiu** és un factor que per a un 12% del personal dels centres els dificulta poder fer realitat l'educació dels infants i joves en relació amb els diners i els limita en la utilització de recursos.

Per a un 12%, disposar d'una **infraestructura externa** pot facilitar enormement la tasca desenvolupada dins el centre.

Treballar amb la **població adequada**, o la que tenien definida a priori en el seu centre, és una necessitat clara per al 12% dels educadors/es, que consideren que fa variar els objectius de treball de les seves institucions.

Un altre 8% troba imprescindible un **assessorament específic** per part d'un pedagog i d'un psicòleg, tant per poder disposar d'una orientació pel que fa als programes individualitzats com a la dinàmica de grup.

L'estabilitat en l'equip pràcticament s'ha convertit en un desig que, per a alguns (el 8%), és difícil d'aconseguir.

Hi ha fets com la **informació als residents** en què un 8% no pot entendre com, des d'una perspectiva socio-educativa, encara s'ha d'esmentar aquest punt. La informació prèvia de per què han d'ingressar en un centre i el temps que està previst que s'hi quedin és un punt de partida per poder treballar amb els infants i joves l'acceptació de la seva problemàtica personal.

Un 8%, si poguessin disposar de **més pressupost** per al funcionament general del centre, es quedarien molt més tranquils.

Una **ubicació inadequada** representa un handicap per al 8% de les persones enquestades en relació amb la dificultat que suposa no poder oferir als menors altres models de referència amb menys problemàtiques.

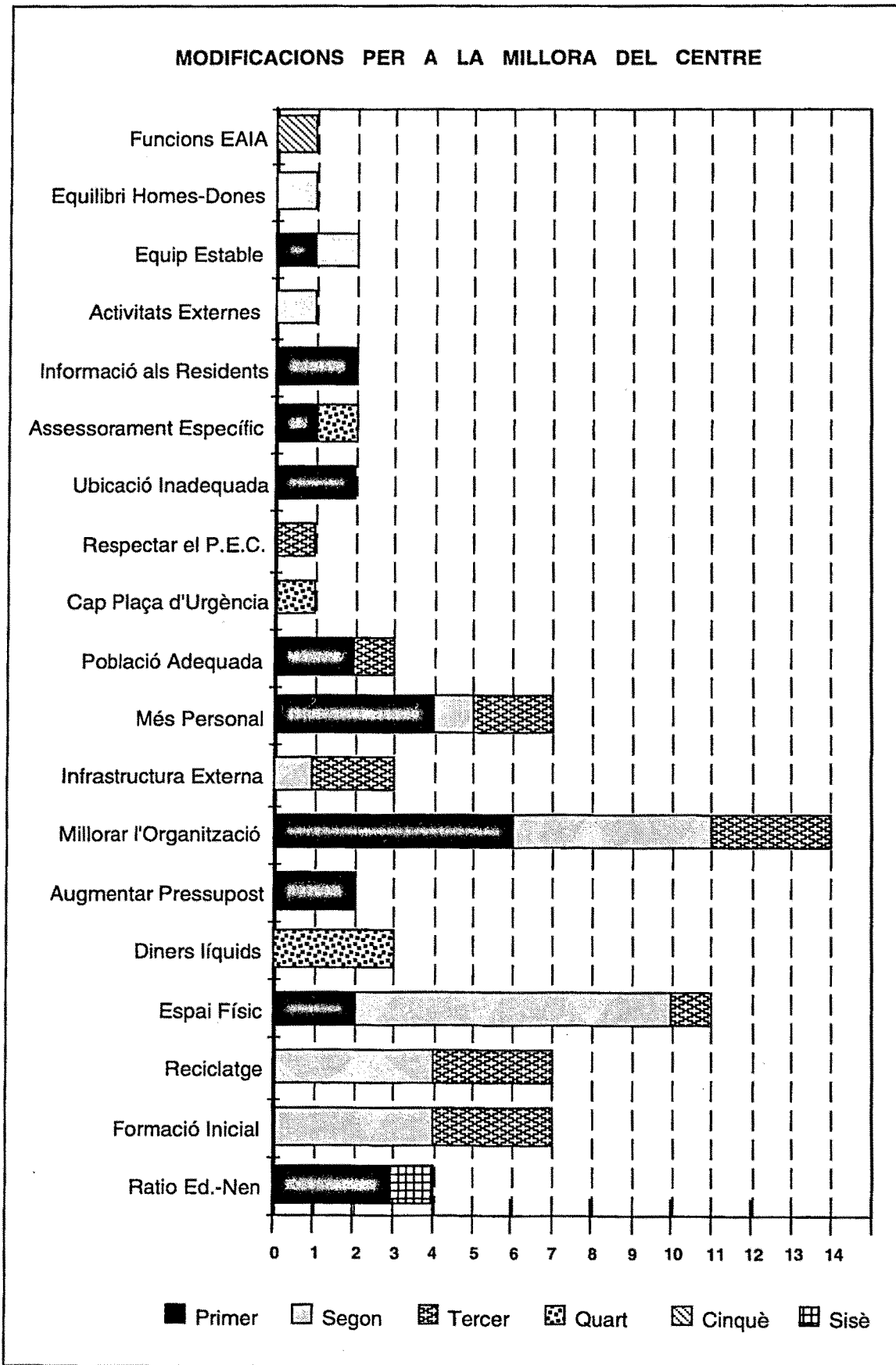
Per a un 4% del personal educatiu s'haurien d'**aclarir les funcions dels EAIA**, perquè sembla que en algunes zones no queden prou delimitades.

Alguns educadors (un 4%) proposen **activitats externes per als residents** en contrapartida a l'organització de tallers de temps lliure dins el centre. És profitós per al mateix nen/a el contacte amb el màxim de persones externes al centre per trencar el cercle viciós així com el refugi en què es converteix la institució.

Hi ha qui necessita (un 4%) que es doni l'**equilibri homes - dones** en l'equip adult, ja que hi ha edats de la població, sobretot els adolescents, en què és fonamental tenir figures femenines i masculines de referència.

Un 4% opina que els centres que no són d'acolliment haurien de dir: **places d'urgència no!**

Els que disposen d'un Projecte Educatiu de Centre (PEC), el 4%, i que en cap moment no els han dit que no era vigent, reivindiquen **respectar el PEC** o, en cas contrari, que es notifiqui als educadors/es que les seves propostes no són viables.

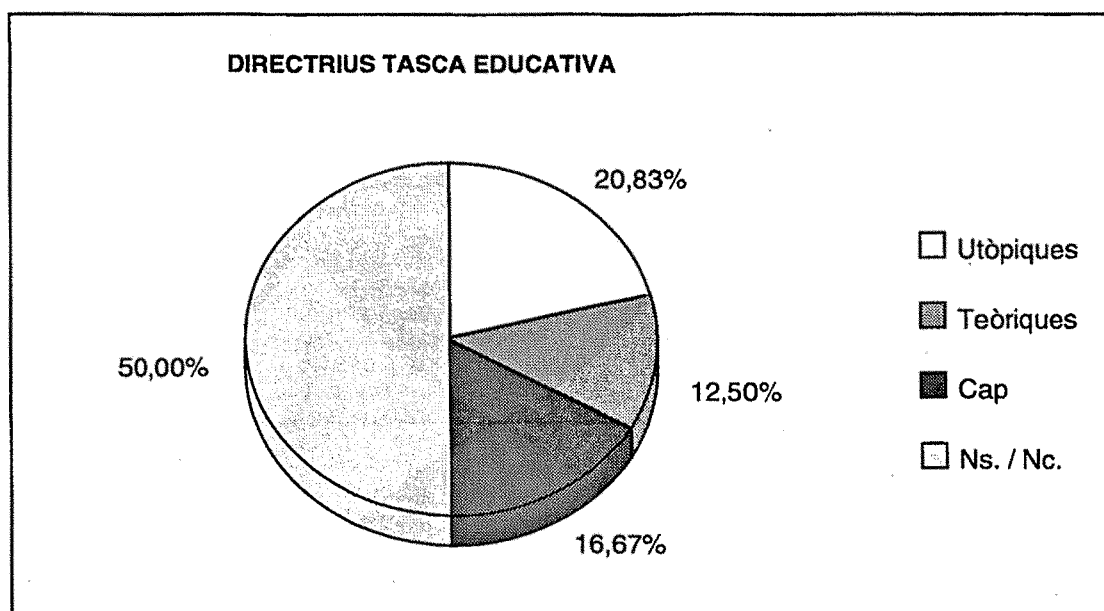

13.- Directrius de la tasca educativa.

Amb aquesta pregunta volem recollir els eixos bàsics, la línia filosòfica i/o pedagògica, els principis; en definitiva, la tendència educativa del centre.

Es destacarà en aquest apartat les línies que, segons els educadors/es, guien la intervenció educativa.

Es mostren totalment en sintonia en què les directrius bàsiques són la intervenció individual, institucional i comunitària. Els eixos que s'utilitzen per a la tasca educativa són la participació activa tant en la dinàmica institucional com comunitària i el desenvolupament de totes les capacitats dels individus. Amb això es pretén aconseguir que els individus funcionin autònomament, i aconseguixin la seva emancipació i la seva integració a la xarxa social normalitzada amb un esperit crític.

En relació amb aquestes directrius, hi ha qui manifesta (un 21%) que no són reals, que és un punt on es vol arribar però que cada cop és més utòpic.

- ⇨ «És un principi de realitat, encara que no s'arriba a aconseguir.»
- ⇨ «No es fan estudis sobre la continuació dels casos que surten dels centres perquè si no, seria una frustració.»
- ⇨ «Molt utòpic tot.»

Uns altres argumenten (un 12%) que són més teòriques que pràctiques, que una cosa és el que es pot definir i una altra el que realment es fa en la pràctica, que hi ha molts factors que no es poden controlar, molts canvis en l'Administració; que, en definitiva,

hi ha una crisi en aquest camp perquè si existeix algun discurs teòric no encaixa amb la realitat.

- ⇒ «Hi ha un desfasament total entre el que es pensa i el que es fa.»
- ⇒ «Hi ha un buit d'ideari.»
- ⇒ «Ens hem quedat estancats en el passat, amb uns conceptes definits fa més de cinc anys que ara no es poden assolir.»

Uns quants (un 17%), no tenen directrius i la qüestió és que no es vol admetre directament la realitat que els envolta.

- ⇒ «No hi ha cap cosa definida i no queda bé dir-ho.»
- ⇒ «Sempre es parla de línia pedagògica però jo mai l'he vista concretada ni explicitada.»

14.- Diferències amb altres institucions.

L'objectiu és recollir aquelles directrius que confereixen una especificitat al centre en relació amb altres institucions de les mateixes característiques.

Pel que fa a aquells elements que els educadors/es creuen que els donen uns trets d'identitat diferents en relació amb els altres són, per a un 12% dels entrevistats, «*que ells en el seu centre, prioritzen l'individu per damunt el grup*».

Un 8% no creu que hi hagi gaire diferències entre els uns i els altres.

Un 8% es troben en un buit absolut.

Un 8% no tenen cap mena d'interès pel que es fa en un altre lloc.

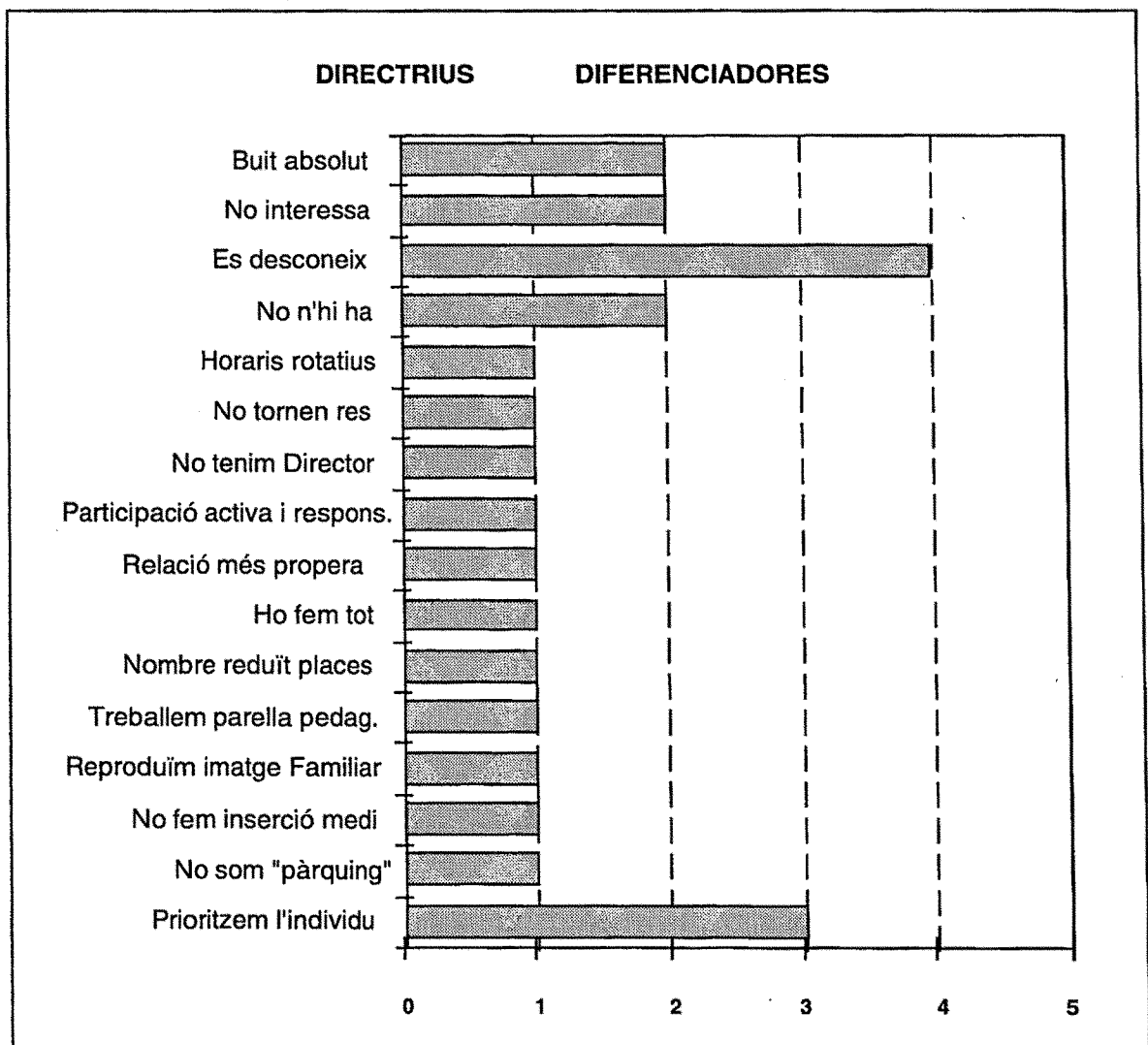
Hi ha un grup d'arguments força singular que no fa possible el seu agrupament. Les peculiaritats que manifesten per trobar-se diferents dels altres són:

- ⇒ «Nosaltres no treballem tipus pàrquing.» (4%)
- ⇒ «Els altres fan un treball d'inserció en el medi.» (4%)
- ⇒ «Organitzacions diferents que no tendeixen tant a reproduir la imatge familiar com nosaltres.» (4%)
- ⇒ «Nosaltres treballem en parella pedagògica.» (4%)
- ⇒ «El nostre nombre de places (20) és molt més reduït que en altres centres.» (4%)
- ⇒ «Nosaltres ho fem tot, les tasques domèstiques, el treball administratiu, la cuina,

la neteja, les nits, els festius, els caps de setmana, les vacances...» (4%)

- ◇ «En no tenir coses marcades s'estableix una relació més propera entre els educadors i els nois.» (4%)
- ◇ «En el nostre centre els nois tenen una participació activa i responsable.» (4%)
- ◇ «Els nens, quan marxen del nostre centre, no han de tornar res, ni la roba ni els objectes, com en altres llocs.» (4%)
- ◇ «El treball en equip sense la figura del director, com en el nostre centre, trenca la tradició autoritària d'un únic cap pensant.» (4%)
- ◇ «Els torns horaris rotatius obligatoris que tenim nosaltres.» (4%)

L'altre 16% no sap si hi ha alguna diferència amb altres centres o tots són iguals. Amb aquestes aportacions que fan els educadors/es s'extreu que, en general, la informació entre alternatives similars no és gaire freqüent i que hi ha un desconeixement de la feina que fan altres companys/es d'aquest àmbit d'intervenció.

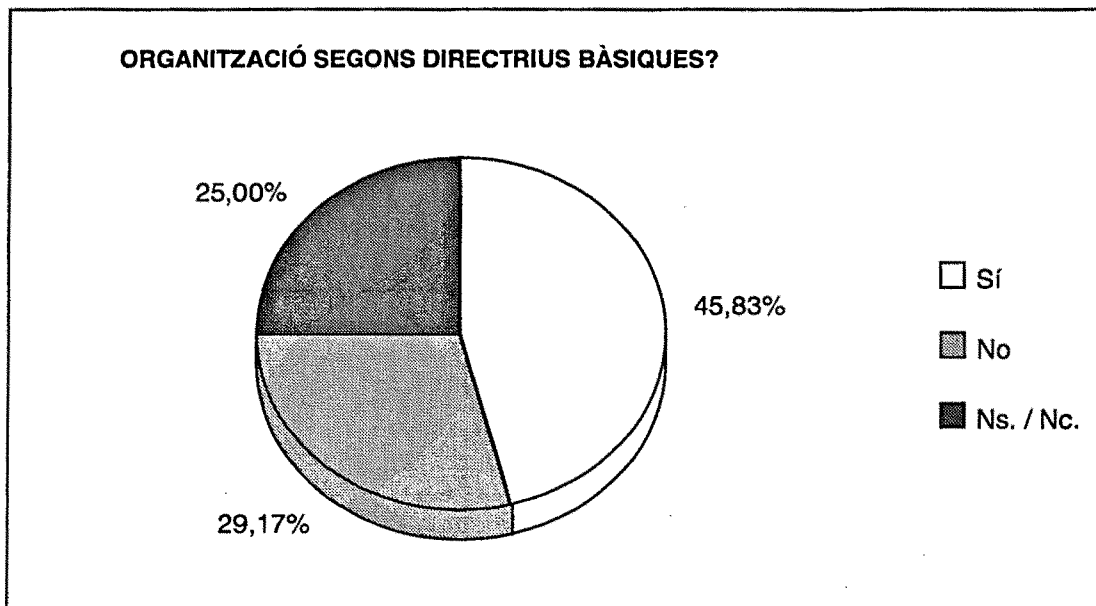
15.- Organització de la dinàmica del centre en relació amb les directrius bàsiques.

Aquí pretenem recollir el grau de coherència o de sintonia que hi ha entre les directrius que defineixen un model o manera de treballar i una organització que possibilita que s'aconsegueixi.

Aquí s'ha de fer una petita distinció entre els que diuen un sí convençut (46%) i un sí dubtós o amb condicions (25%): «sí, crec que sí», «em sembla que sí», que hem cregut més adient incorporar-los al grup dels que no ho saben.

Cap persona ha dit un «no» rotund, però dels comentaris aportats per un 29% se'n desprèn aquest no, que costa verbalitzar: «ho intentem», «es fan esforços».

- ◇ «Com es pot organitzar un buit amb la praxi.»
- ◇ «Ve de tradició, no hi ha cap cosa definida.»

16.- Com s'organitza la dinàmica interna del centre?

En aquest apartat, recollirem diferents exemples d'organització interna amb la finalitat de poder conèixer alguns models de funcionament i les seves característiques.

Un dels cinc centres que tenen població infantil diu que la seva organització

intenta oferir un marc educatiu el més semblant al d'una família.

Les organitzacions són força similars i la seva estructura de base es pot agrupar en els apartats que exposarem a continuació.

Tots (menys un) coincideixen a dir que s'organitzen per poder atendre els individus i el grup.

Cada noi/a ha de tenir una ocupació, que alguns anomenen «*ocupació base*», fora del centre que, segons l'edat, pot ser estudiar, treballar o estudi-treball. El seu seguiment o treball personalitzat, tant de l'evolució de la seva activitat base com del funcionament dins el centre, es fa mitjançant la tutoria.

També s'aspira a connectar el noi/a amb el barri per tractar d'integrar-lo socialment.

Quant a la dimensió institucional, s'intenta la màxima participació dels nois/es en totes les tasques quotidianes (neteja, menjar, compres, etc.). És clar que el nivell d'exigència variarà també segons l'edat. El que sí que serveix per a tothom és que amb aquesta implicació es vol desenvolupar l'aprenentatge d'hàbits, la incorporació de la normativa i la responsabilitat individual i de grup.

Com a eines vertebradores, s'utilitza la distribució de l'espai físic i els horaris.

La significació de l'espai està, lògicament, en funció de la disponibilitat real de cada centre, però en relació amb el funcionament conjunt s'intenta conferir un lloc i un temps concrets per fer les activitats conjuntes de lleure, deures, veure la TV, fer els àpats, etc. Per això els professionals donen tanta importància a la manca d'espai d'una banda i, de l'altra, a la disposició d'educadors/es suficients per poder cobrir tots els horaris.

Hem escollit dos exemples d'estratègies que fan servir en dos centres per aconseguir la participació dels joves, les quals, pel fet de ser oposades, creiem que poden tenir interès.

Un dels centres fa servir el sistema d'economia de fitxes o de donar punts segons la tasca a què setmanalment s'apunta un noi/a. En el mateix centre hi ha un espai que en diuen «*la botiga*», on tenen roba i altres coses; llavors els joves, quan volen uns pantalons o unes sabates disposen d'aquests punts que han guanyat per pagar les compres.

- ⇒ «La diferència des que fem servir aquest sistema és que no se'ls ha de perseguir tant com abans per fer les tasques, encara que hi ha alguna cosa que hem de posar com obligatòria; per exemple, anar a buscar el pa al matí perquè ni donant un munt de punts, no volen anar.»

L'altre centre assegura que la participació funciona per pura inèrcia dels joves ja que sembla que l'organització respon a un model teòric anterior que ara no s'acobla a les necessitats dels individus però, com que tenen tan assumit que és imprescindible la seva intervenció, doncs cada dia s'estableix un sistema rotatori per fer una tasca.

- ⇒ «Això no vol dir que no se'ls hagi de perseguir per veure si ho fan o com ho han fet, però el que s'intenta és que vegin clar que cada un d'ells ha de col.laborar perquè el funcionament sigui millor i que és la seva obligació de cara al grup.»

El seguiment del grup, en general, es procura fer en l'assemblea que tenen estipulada cada quinze dies o tres setmanes i on els residents han d'assitir obligatòriament.

17.- Objectius que confien a aquesta organització.

Es vol comprovar si amb la seva organització han recollit les directrius definides prèviament i, sobretot, si potencia una dinàmica que permet arribar als objectius que el centre té marcats.

Les aspiracions que tenen amb el model d'organització de què disposen respon per a un 21% a poder oferir un model de participació que pugui «*ésser un aprenentatge per al futur*».

L'adaptació per part dels residents a tot el «*que s'ofereix des del centre*» és el desig que manifesta, quant a la seva organització un 21% dels entrevistats .

Un 12% manifesten que aspiren, amb aquesta distribució, «*substituir les figures que els han mancat anteriorment*».

Un altre 12% tenen molt clar que si volen funcionar d'una determinada manera és perquè els nois/es puguin arribar a «*l'emancipació*».

Per a un 12% dels educadors la seva pretensió va enfocada a potenciar el desenvolupament personal dels interns a partir de treballar «*els dèficits que presenten mentre són al centre*».

«*Treballar la globalitat de l'individu*» entesa com a treball de l'individu per poder integrar-lo en un grup i, posteriorment, en la societat des d'una perspectiva crítica és l'anhel d'un 8% dels professionals.

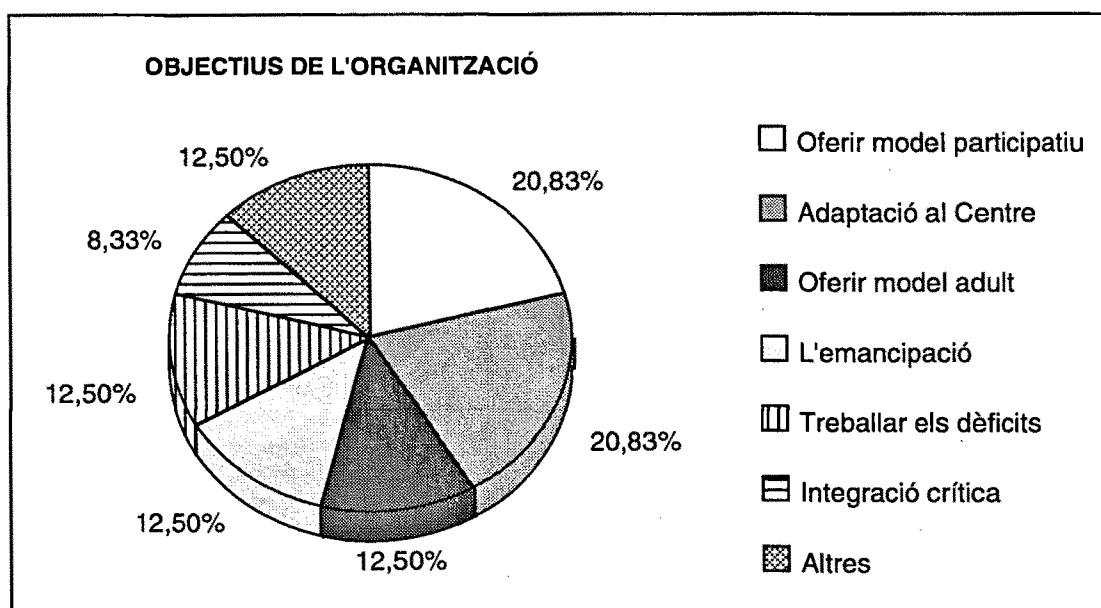
La resta (un 12%) creu que la seva organització aspira a aconseguir que els residents arribin a una «*estabilitat en les relacions*». Amb tot,

- ⇒ «No es té gens clar.»

- ⇒ «Que no hi hagi problemes i fer el que es pot.»
- ⇒ «Equilibri entre els interessos dels nois i el treball del educadors.»

Pel que fa a la coincidència dels educadors/es d'un mateix centre en l'explicació de la finalitat de la seva organització, s'ha donat exclusivament en un cas.

En relació amb la informació obtinguda, resulta una mica difícil poder esbrinar si l'organització que s'ha creat en els diferents centres està en funció de posar en pràctica les directrius en què es basa el treball educatiu perquè, pel que s'ha vist anteriorment, no tenien gaire clares aquestes línies centrals que marcaven el treball educatiu.

18.- Aspectes de la dinàmica del centre que més agraden als residents.

Recollim aquells aspectes de la dinàmica de la institució que els infants i joves demostren que els agraden més i que, generalment, suposen menys dificultats i conflictes.

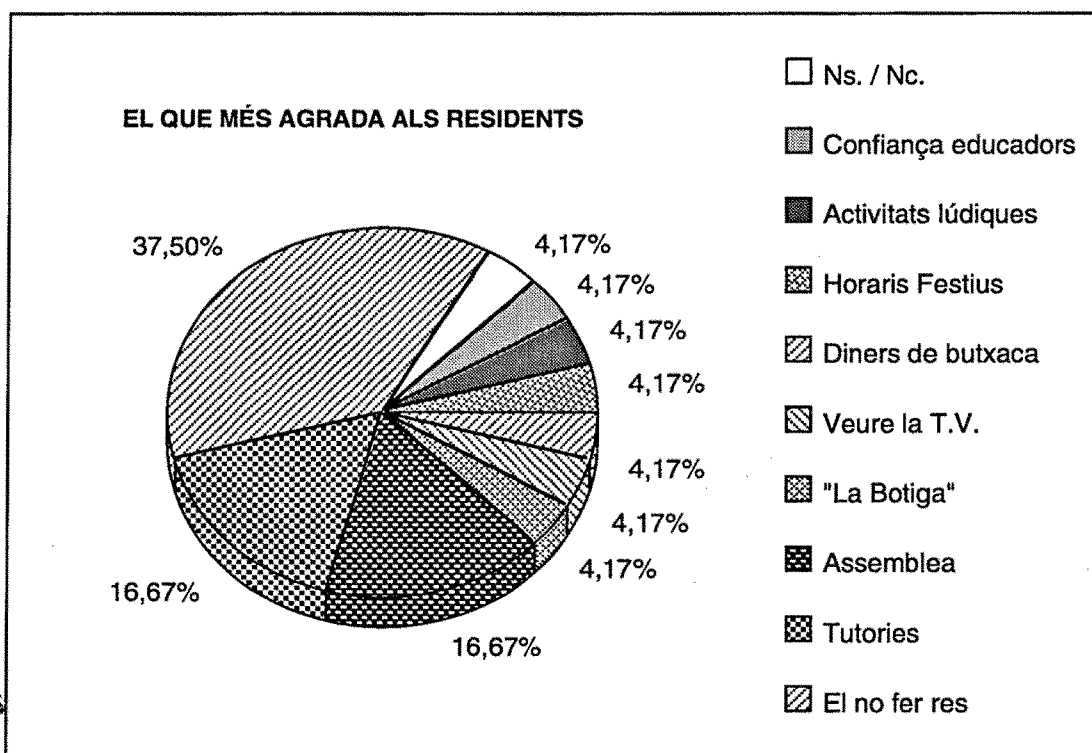
Un 38% dels educadors/es pensen que el que més agrada als residents és el temps d'oci o temps lliure, però sense cap activitat programada, és a dir, «*el no fer res*».

Poder participar en l'assemblea i que això els permeti decidir petites coses, és el que el 17% dels entrevistats creu que més agrada als joves.

Un altre 17% afirmen que poder tenir una atenció individualitzada a partir de les

tutories els representa sentir-se revaloritzats i els agrada.

El 28% que queda es reparteix entre els que diuen que és «*la confiança que tenen en els educadors/es*» que fa que se sentin segurs i protegits, o «*les activitats lúdiques organitzades en el centre*», perquè disposen de tan poc temps lliure que realment no saben com distreure's; els «*horaris de cap de setmana*» que donen un aire de menys exigència; o els que tenen «*la botiga*» o «*diners de butxaca*», perquè els permet un cert poder adquisitiu; «*veure la TV*», ja que alguns només ho poden fer una mitja hora o tres quarts al dia segons la programació del centre; i, en algun cas, sembla que «*depèn de l'edat i el moment*».

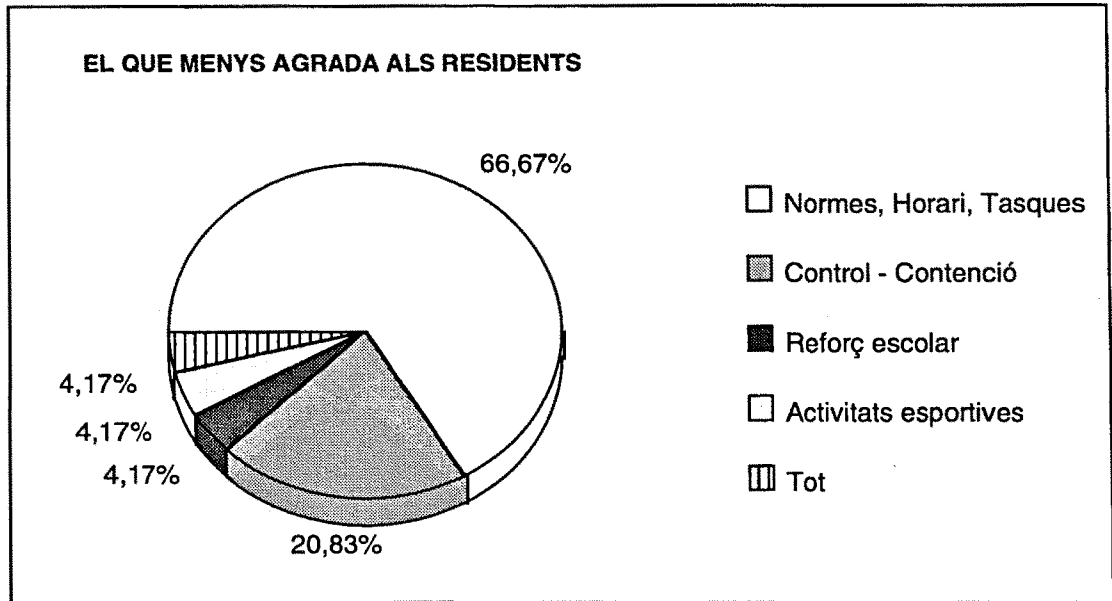
19.- Aspectes de la dinàmica del centre que menys agraden als residents.

Exposarem aquells aspectes de la dinàmica de la institució que els menors demostren que els desagraden més i que, generalment, presenten més dificultats i conflictes.

El 67% reconeixen que el que menys agrada, és a dir, allò de què sempre protesten i que acostuma a provocar conflictes, és el trio de «*les normes, horaris i tasques comuns*».

La «*contenció*» o «*el sentir-se controlats*» és per al 21% dels educadors/es el que porta més problemes.

Queda un 12% del personal educatiu que es distribueix les opinions entre que el que més rebutgen és «*el reforç escolar o els deures*», o que «*depèn, perquè protesten per tot*», o perquè els obliguen a fer activitats fora del centres, especialment «*les activitats esportives*».

20.- Definició de la feina que fa un educador/a.

Anotem la idea que els educadors/es tenen de la seva pròpia professió.

La manera com veu la seva feina un 46% dels educadors/es és com la d'una persona, una figura marc, que està al costat del menor i li dóna eines perquè pugui tirar endavant per ell mateix. Aquesta persona, l'educador/a, ha de ser hàbil en la relació amb els infants i joves, ha de ser capaç d'observar i de fer un diagnòstic i elaborar els programes individualitzats. La seva feina es remet a una base educativa i, a partir de les seves intervencions transmet uns valors i unes normes que permeten que els subjectes facin un procés de creixement i superació de la seva problemàtica.

Un 21% expliquen que la feina de l'educador/a queda inclosa en la mateixa paraula, o sigui «*educar*», encara que en aquesta educació facin més èmfasi en aquells aspectes relacionats amb els hàbits de vida quotidiana.

Hi ha qui defineix (8%) la comesa d'educador com una feina que enganxa molt i que cansa pel contacte tan intens amb la marginació i, sobretot, perquè els resultats són a llarg termini:

- ⇒ «Un treball de desgast que s'ha d'anar polint dia a dia; fa falta paciència, contenir i aguantar»; «el perill és que t'hi impliquis molt personalment».

- ◊ «Frustra molt perquè no es veuen els resultats dels nens.»

Segons un 8% dels professionals, actualment l'educador/a es limita a:

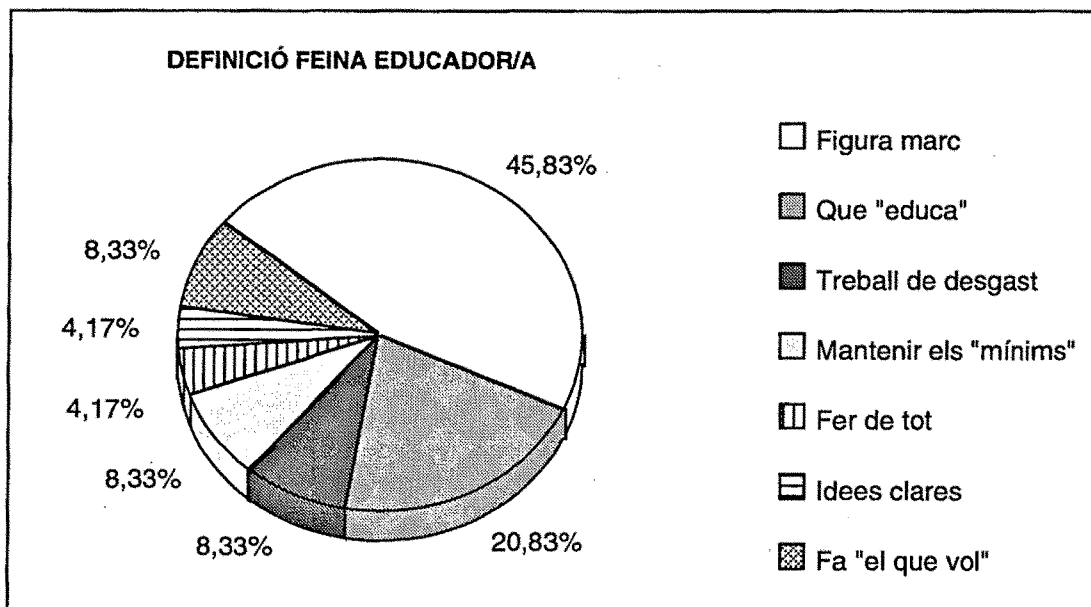
- ◊ «Mantenir uns mínims: que estiguin ben alimentats, mínimament ben vestits, ben atesos i escolaritzats».
- ◊ «Es tracta d'atendre les necessitats bàsiques, com ens diuen els nostres superiors, el nostre objectiu és assistir i, si es pot, educar, però principalment assistir».

En definitiva, es veuen fent pràcticament de curadors en una tasca més assistencial que no educativa. També es veuen com «un professional que fa de tot: cuina, educa i frega» (4%).

Algú pensa que fer d'educador/a «requereix molt més que la pura vocació; s'han de tenir les idees clares professionalment parlant» (4%).

Per últim, un 8% ve a dir que l'educador/a fa el que vol:

- ◊ «Bastant a partir de com sona la flauta»; «realment com que no et controla ningú pots fer i desfer al teu aire».

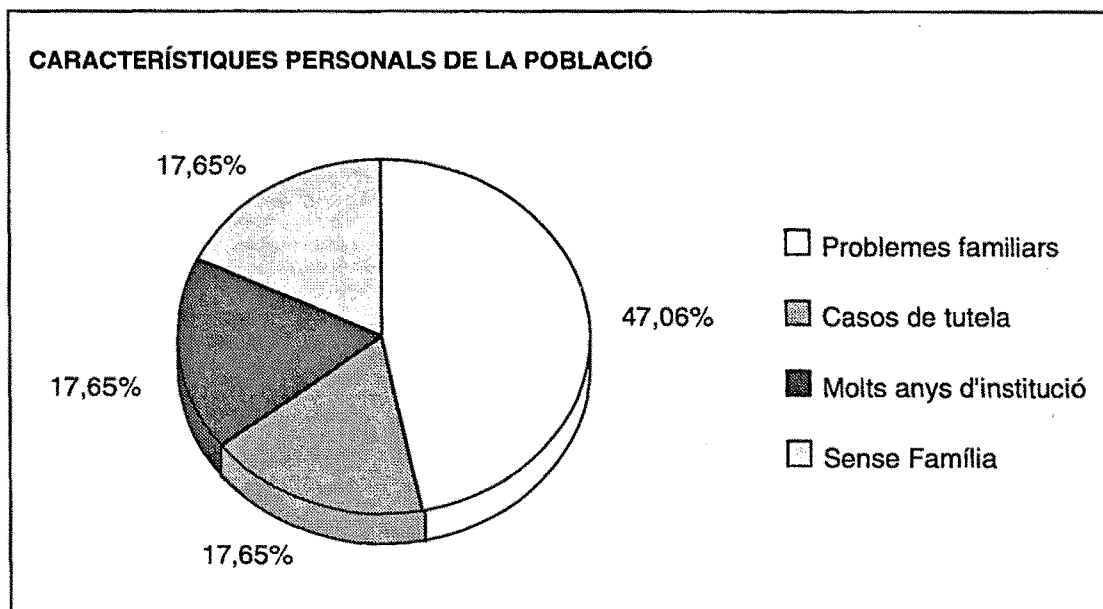
POBLACIÓ ATESA

21.- Característiques personals de la població acollida.

L'objectiu és recollir, dins una tipologia d'usuaris classificats com a inadaptats psico-socials, les característiques específiques de la població atesa als diferents centres.

Segons les respostes que s'han recollit, el personal educatiu dels vuit centres coincideix a dir que la població que acullen es caracteritza bàsicament perquè tots presenten problemes familiars tipificats com «d'alt risc social». Això, explicant-ho una mica més, fa referència al fet que els que tenien una problemàtica inicial són els pares d'aquestes criatures, que no s'ha abordat o no s'ha detectat a temps per intervenir abans que la situació es tornés més complicada.

Es pot afirmar, en la quasi totalitat dels casos, que en les famílies d'aquests infants o joves hi ha un «mal ambient familiar». Són, en la gran majoria, famílies que presenten problemes en les seves relacions, ja que hi ha un gran nombre de separacions i noves parelles entre els cònjuges. A aquestes situacions s'ha d'afegir una economia deteriorada, que es caracteritza per pocs ingressos estables i per poques perspectives de desenvolupament econòmic en un futur pròxim.

En molts casos, els infants o joves que resideixen en aquests centres han patit, per part dels seus pares, maltractaments, abandonaments i problemes derivats de diverses drogodependències.

Aquestes qüestions s'agreugen més, segons tres centres adreçats a infants, quan

la majoria dels casos que tenen són de tutela, cosa que vol dir que no es pot comptar amb la família encara que els nens en tinguin.

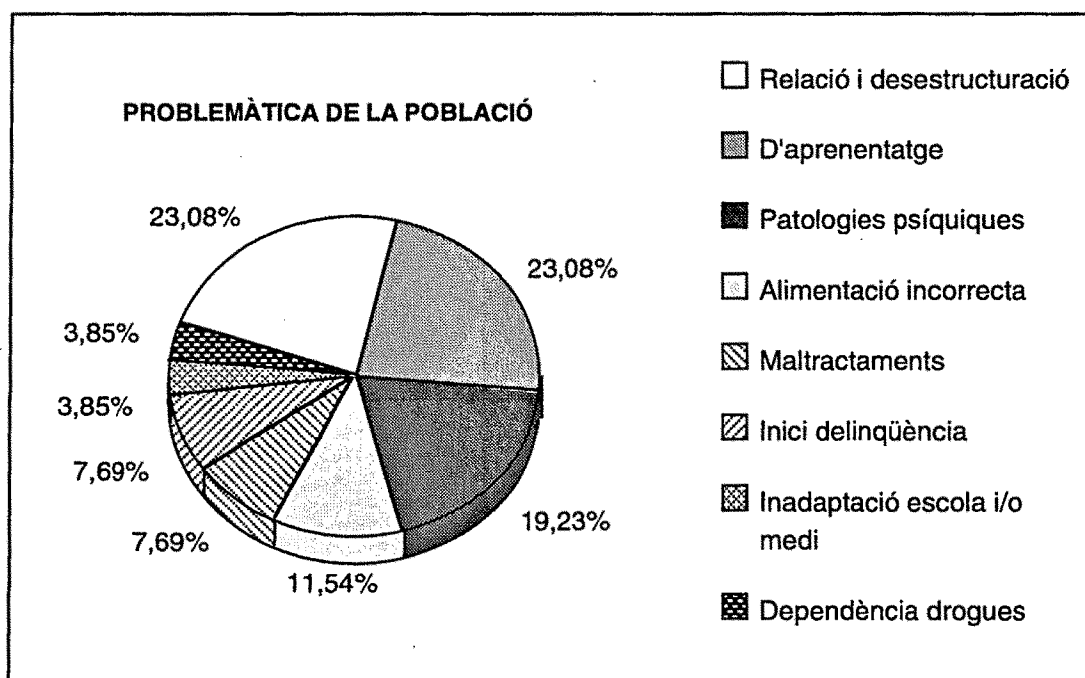
Per part dels centres juvenils, la situació es complica perquè la majoria dels nois i noies que hi són atesos porten molts anys d'institució i alguns no tenen família o bé, encara que en tinguin, no s'hi pot comptar per a res.

22.- Problemes o deficiències que presenten.

Els tipus de problemes o deficiències que més presenten els infants o joves internats de vegades no es poden atendre des d'aquests centres educatius, segons manifesten una majoria d'educadors/es (15 persones).

Segons les explicacions dels educadors/es, els problemes que presenten els infants o joves amb què treballen es poden classificar de la següent manera:

1. Problemes greus de relació i de desestructuració personal (6 centres), que es caracteritzen per: inestabilitat emocional, problemes afectius, agressivitat i rebuig de l'educador/a.
2. Problemes greus d'aprenentatge (6 centres), que es caracteritzen per problemes de llenguatge, problemes d'hàbits en general i, sobretot, problemes d'higiene.
3. Neurosis i patologies psíquiques diverses (5 centres).
4. Manca d'alimentació correcta (3 centres).
5. Maltractaments (2 centres).
6. Furts i inici a la delinqüència (2 centres).
7. Inadaptació a l'escola i/o el medi (1 centre).
8. Drogodependents (1 centre).

23.- Nivell escolar.

Es pretén recollir informació en relació amb els nivells escolars que presenten aquests infants i joves. Totes les respostes coincideixen que no hi ha cap resident que estigui al nivell d'escolaritat que correspondria a la seva edat.

Aquesta situació és encara més agreujada en el cas dels joves, ja que es pràcticament impossible que, en el temps que romanen al centre, es pugui compensar l'endarreriment i el rebuig acumulat a l'escola o, com manifesten alguns dels educadors:

- ⇒ «Rebot total a l'escola o alternatives i, en general, a qualsevol cosa que sigui estudiar o llibres...»

24.- Sexe de la població atesa.

Tots els centres s'orienten a treballar amb població dels dos sexes. També manifesten que el que pretenen és equilibrar el nombre de persones del sexe femení amb el nombre de persones del sexe masculí, però que en la pràctica i per circumstàncies diverses això no es produeix.

25.- Edats de la població acollida.

Es vol conèixer el ventall d'edats que comprenen tant els centres infantils com els juvenils.

Dels centres classificats com a «juvenils», els tres coincideixen a tenir nois/es de 14 a 18 anys.

Dels centres classificats com a «infantils», n'hi ha dos que tenen població de 4 a 14 anys, dos més que tenen població de 5 a 14 anys i un que té una població que oscil·la entre els 0 i els 16 anys.

En aquets centres infantils, hi ha algun comentari sobre el fet que darrerament sembla que està baixant el límit d'edat inferior dels nens/es. Sembla que la detecció de problemes a edats molt més baixes porta com a conseqüència internaments cada cop més a edats inferiors a les establertes pels centres d'infants.

EDATS DE LA POBLACIÓ ACOLLIDA EN ELS CENTRES (anys)

	A	B	C	D	E	F	G	H
18								
17								
16								
15								
14								
13								
12								
11								
10								
9								
8								
7								
6								
5								
4								
3								
2								
1								
0								

26.- Nombre de places disponibles en el centre.

El nombre de places total de què disposa cada centre -«teòricament», segons argumenten alguns educadors/es, ja que en la pràctica pot variar per circumstàncies diverses- és per a la majoria (6 centres), de 20 places. Dels altres dos centres, un disposa d'un total de 14 places i l'altre de 22.

27.- Nombre de places ocupades en el centre.

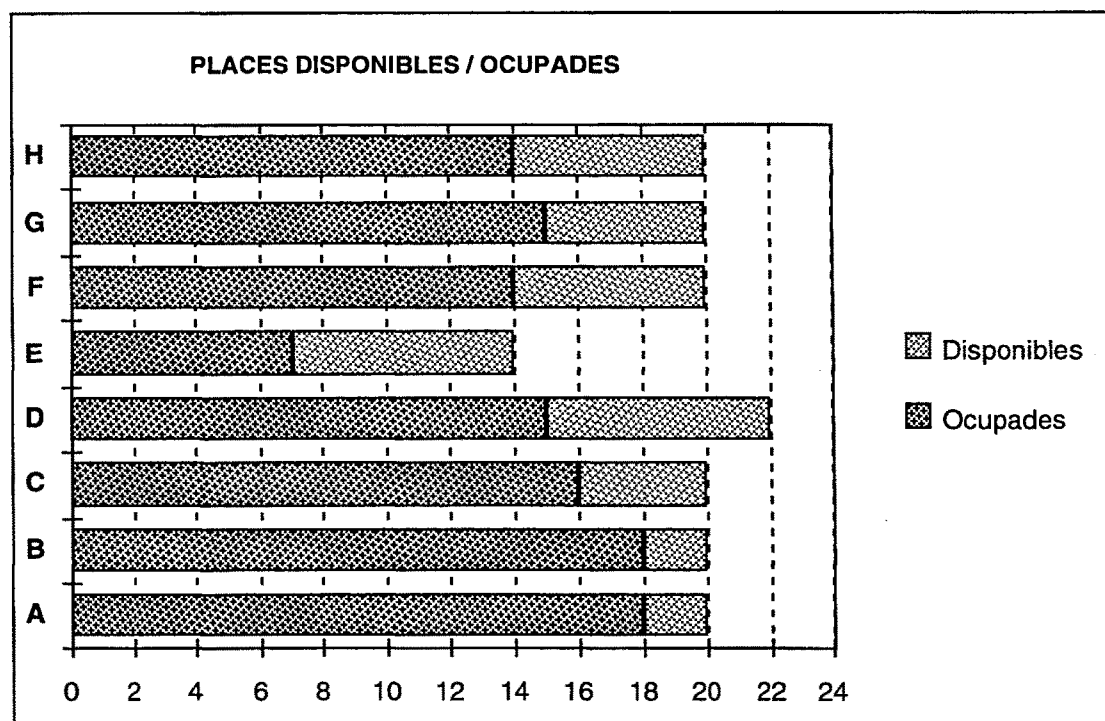
Es vol saber si els centres tenen cobertes totes les places de què disposen, si es troben al màxim de cabuda o, al contrari, si funcionen amb poca població.

En el moment de realitzar l'estudi definitiu, cap centre no es trobava amb totes les places disponibles cobertes.

Dels sis centres que disposaven de 20 places totals, hi havia dos centres amb 18

places, un centre amb 16 places, un centre amb 15 places i dos centres amb 14 places.

Del centre que disposava de 22 places totals, n'hi havia 15 d'ocupades, i del que disposava de 14 places, en tenia set de cobertes.

28.- Origen de les demandes d'entrada al centre.

Sobre el circuit que segueixen els usuaris abans d'entrar a un centre, s'observa que hi ha diferents camins o vies d'entrada que per a alguns centres sempre és una i la mateixa i per a altres centres poden ser més d'una i no pas sempre la mateixa.

Hi ha dos centres que tenen una via única i sempre la mateixa, que és l'EAlA (Equip d'Atenció a la Infància i l'Adolescència) de la zona o el que correspongui en cada cas, segons la nova estructuració dels EAIA que s'ha posat en marxa i estructurat durant el període que s'ha dedicat a l'estudi definitiu.

N'hi ha uns altres dos que tenen tres canals d'entrada per als seus internaments i que els han anomenat en aquest ordre:

- DGAI (Direcció General d'Atenció a la Infància).
- Serveis Socials Municipals.
- Altres centres concertats de la DGAI.

Per un altre centre, que també té tres vies d'accés, aquestes són:

- EAIA de la zona o el que li pertoqui en cada cas.
- Serveis Socials Municipals.
- Jutjats.

Per últim, hi ha un altre centre que disposa de dos circuits d'entrada que són:

- DGAI.
- EAIA.

ORIGEN DE LA DEMANDA D'ENTRADA ALS CENTRES								
	A	B	C	D	E	F	G	H
D.G.A.I.								
S.S. Municipals								
Altres centres								
Jutjat								
E.A.I.A.								
Només E.A.I.A.								

29.- Causes principals de la demanda.

Sobre els criteris prioritaris per oferir el centre com a recurs o alternativa per a un infant o jove, hi ha una coincidència total per als vuit centres, que es concreten com a «problemàtica familiar», causada, segons expliquen els educadors/es, per les separacions dels pares. Entre d'altres, manifesten que qui s'ha de fer càrrec dels fills no ho pot assumir per la seva pròpia problemàtica personal, o bé hi ha abandonaments d'aquests infants o joves per part d'un o dels dos pares, o maltractaments dels pares o de les noves parelles del pare o la mare, o el jutge retira la tutela bé als pares plegats, bé al que tenia els fills al seu càrrec.

30.- Normativa d'entrada de la població.

L'objectiu és saber si els centres poden establir uns criteris o condicions propis abans d'admetre un infant o jove, ja sigui a partir del seu Projecte Educatiu de Centre (PEC), o del Projecte Marc de la seva administració/empresa (PM), o bé de tots dos alhora.

Les respostes que es recollides es poden classificar de la següent manera:

CRITERIS SELECCIÓ / NORMATIVA D'ENTRADA		A	B	C	D	E	F	G	H
criteris D.G.A.I		■		■					
Mandat judicial		■		■					
Per l'E.A.I.A.			■						
No els defineix el centre					■				
Res explicat						■		■	
No disminuïts físics o psíquics									■
No toxicòmans ni delinqüents							■		

Hi ha dos centres que responen el mateix i en el mateix ordre:

- ⇒ «Els criteris són els que regeixen a la DGAI, que es resumeixen a ocupar llits i exercir una política assistencial.»
- ⇒ «Via els jutges, que poden enviar qualsevol persona a qualsevol centre, sense que ningú no pugui dir o fer res.»

Dos centres més coincideixen també a dir que el centres no poden marcar cap criteri, i menys educatiu, perquè:

- ⇒ «Actualment, per part dels centres no es té ni veu ni vot.»

Un centre manifesta que en el seu antic PEC tenien definit que no es podien atendre «*ni problemes greus de drogaaddicció ni de delinqüència*», encara que en l'actualitat cada cop es respecta menys aquesta condició.

Un altre centre exposa que ells no tenen res explicat:

- ⇒ «Des del moment que no tenim PEC no tenim res definit per escrit i tampoc consensuat per l'equip educatiu.»

Un altre dels centres estudiats tenen estipulat com a condició d'entrada que no poden atendre «*ni deficients ni disminucions físiques ni psíquiques*».

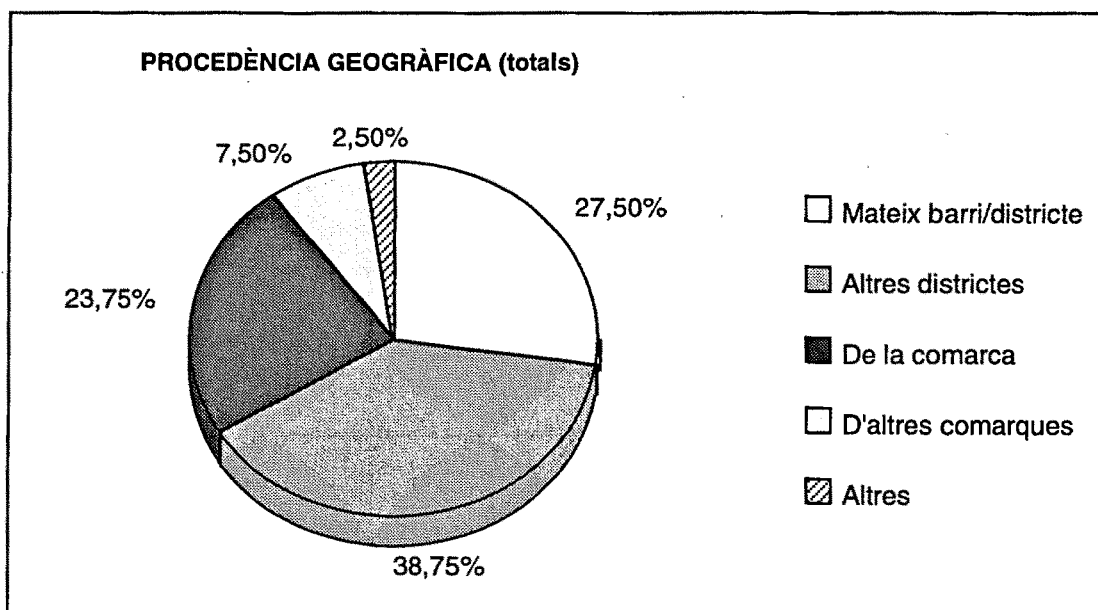
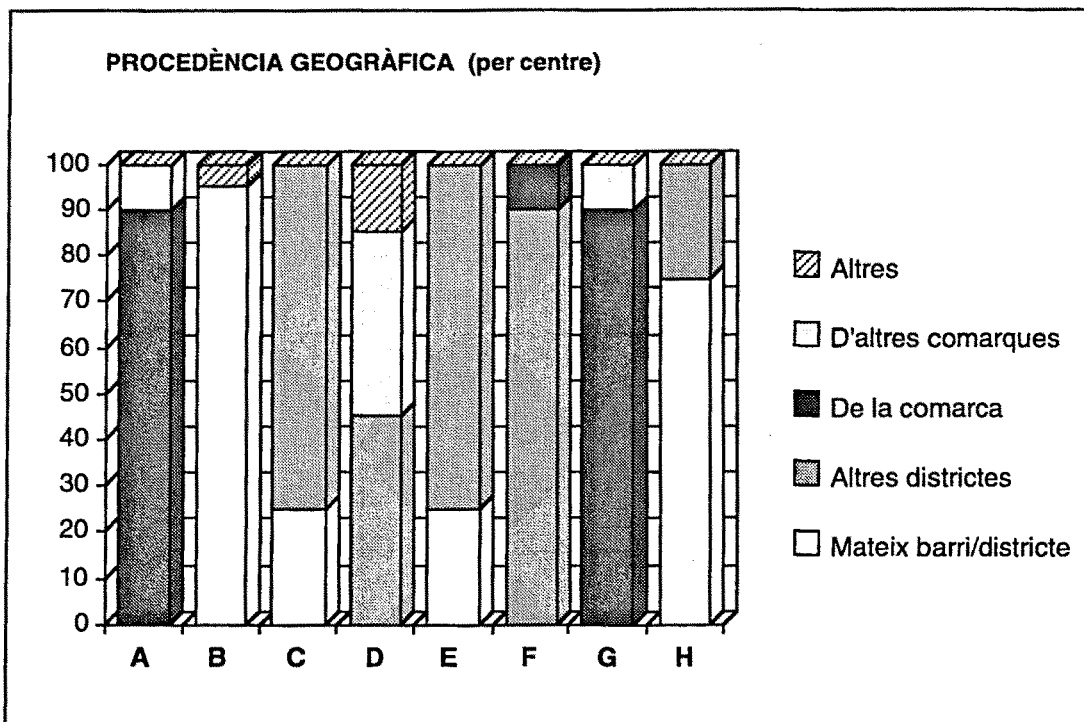
Per últim, un altre exposa que les condicions per a l'entrada al centre són mitjançant l'E.A.I.A i «*segons les característiques dels nens/es i el funcionament del mateix centre*».

31.- Procedència geogràfica de la població.

Recollir informació sobre la proximitat o llunyania de la població atesa als centres permet comprovar si els infants o joves romanen en el seu entorn d'origen.

Tractar les problemàtiques en el propi entorn on es produeixen constituïa un dels principis pedagògics, entre d'altres, pels quals es varen transformar les macroinstitucions en petits col·lectius o nuclis de convivència educativa.

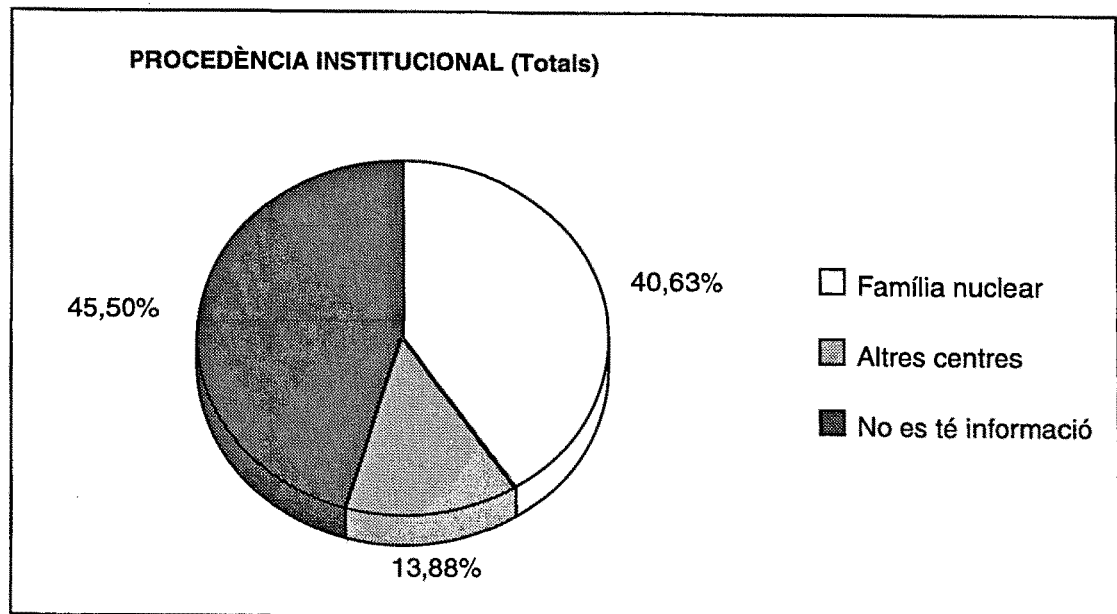
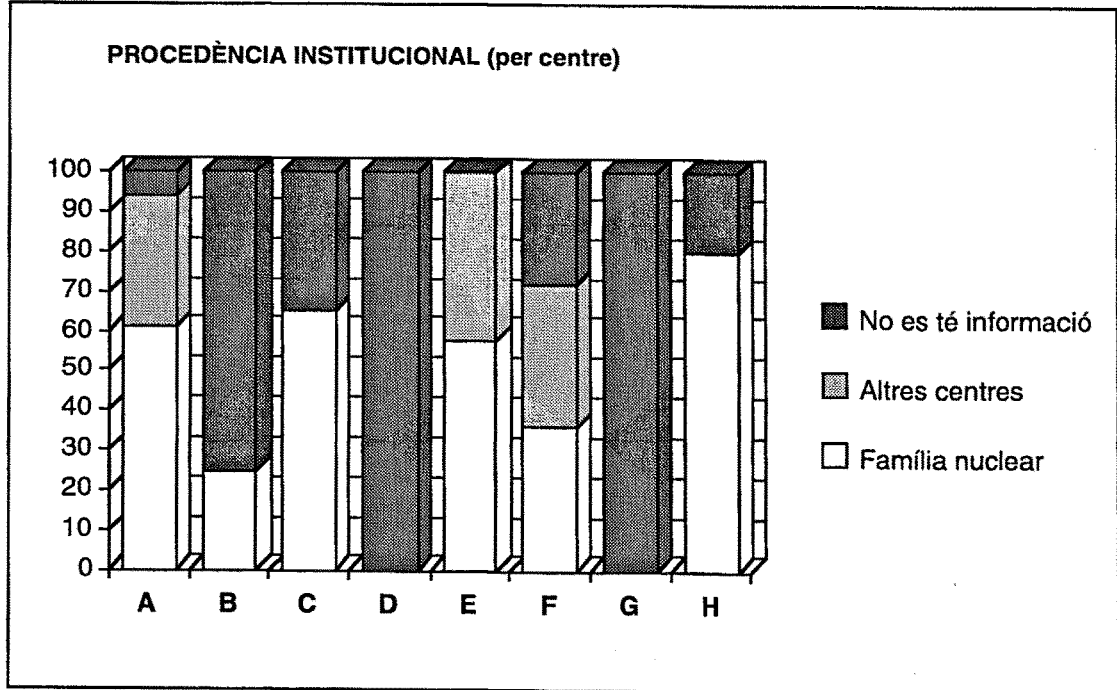
Hi ha quatre centres municipals que tenen infants o joves del mateix barri o districte segons els següents percentatges: un centre el 95% de la població, dos centres el 75% i un centre el 25% del total de residents.

32.- Procedència institucional de la població.

Es vol conèixer si els infants o joves, abans d'entrar en un centre, provenen de la família nuclear, d'altres centres o bé altres tipus de situacions.

Segons les respostes que s'han recollit procedeixen de la família nuclear, per a sis centres, un 80%, un 65%, un 61%, un 58%, un 36% i un 25%.

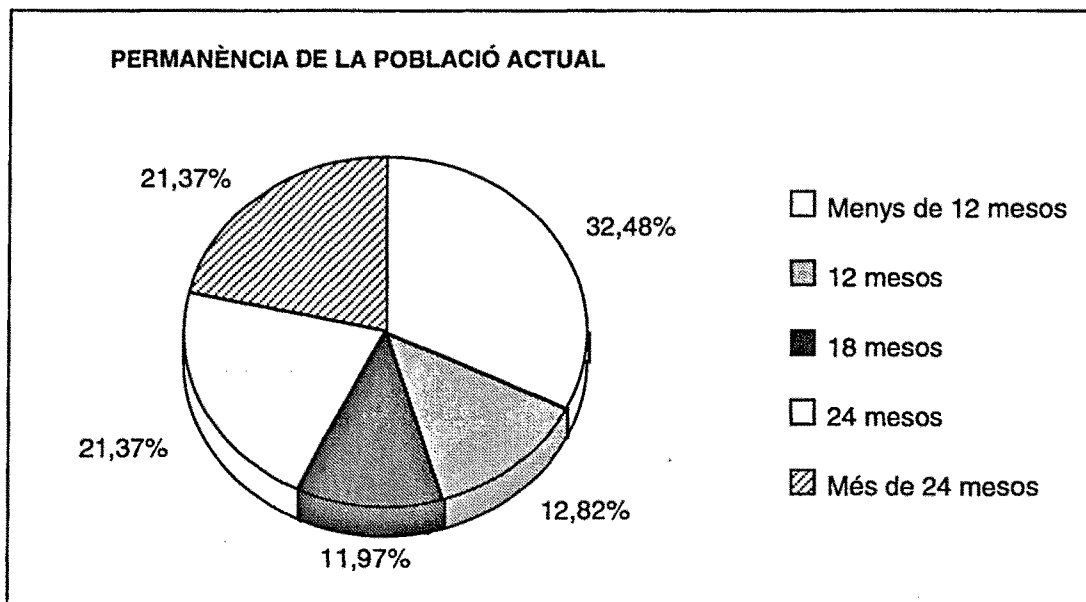
33.- Temps mitjà de permanència en el centre.

La mitjana de temps que els infants o joves romanen en els centres, que ja es defineixen com a residencials, oscil·la entre un i tres anys. Aquest període encaixa dins les orientacions tècniques que s'ofereixen, ja que no es considera adequat que si l'internament es presenta com una situació provisional en la vida d'aquests infants i joves superi els tres anys d'estada.

34.- Temps de permanència de la població actual.

Es vol recollir informació sobre el temps que porten en el centre els infants o joves en el moment de realitzar la recollida de dades, per veure el grau de coincidència amb el temps mitjà que tècnicament s'aconsella.

Aquest punt el tractarem en el gràfic que presentat a continuació.

35.- Condicions d'estada al centre.

Pel que fa referència a si els centres poden establir uns criteris o unes condicions que permetin als infants i joves quedar-s'hi, sembla que actualment són unes condicions establertes des de fora, més que no pas unes normes internes que es puguin utilitzar educativament en el cas que algú no estigui disposat a complir les condicions o requisits indispensables per a la convivència.

36.- Condicions per a la baixa del centre.

L'objectiu és recollir informació sobre quins són els criteris o condicions, tant interns com externs, que els centres consideren perquè els infants i joves se'n vagin.

Tots els educadors/es que s'han manifestat sobre aquesta qüestió han coincidit a dir que són uns criteris utòpics i que, els que es fan servir realment per fer sortir un infant o jove del centre, són uns altres que no tenen res a veure ni amb qüestions educatives ni amb el que necessiten els nois/es.

Hi ha nou persones que s'han decantat per expressar els criteris que consideren reals, que són «*l'edat, per obligació*» (6 persones) i «*els que marca l'EAIA*» (3 persones).

Quinze persones han optat per manifestar els criteris utòpics. Dins aquest grup hi ha hagut una coincidència total entre deu persones que s'han atrevit a dir, segons elles mateixes, «*el més utòpic de tots*»:

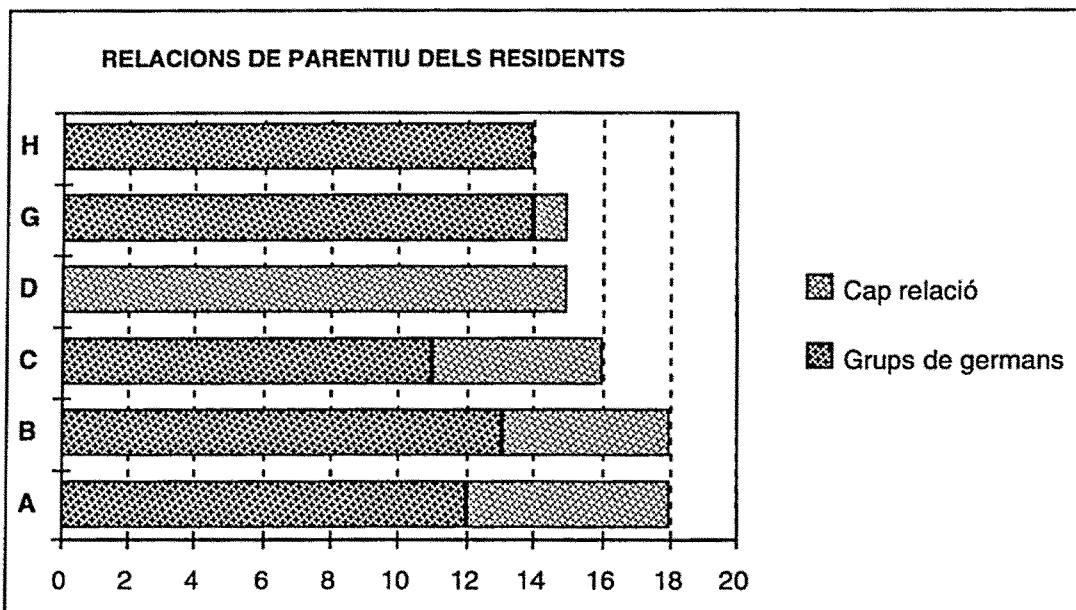
- ⇒ «Quan la família hagi resolt, amb un treball familiar fet per uns professionals, la seva situació inicial i que el nen pugui tornar a casa!»

Per a la resta de les cinc persones que queden, les opinions es distribueixen de la següent manera:

- ⇒ «Acumulació de faltes greus, utòpic, perquè no hi ha recursos (però s'hauria de poder fer en segons quins casos).» (2 persones)
- ⇒ «Aconseguir l'emancipació als 18 anys.» (2 persones)
- ⇒ «Que vagin a acolliment familiar els nens de tutela.» (1 persona).

37.- Tipus de parentiu entre els residents.

L'objectiu és recopilar dades sobre els lligams de parentiu o relacionals entre el conjunt de la població de cada centre.

38.- Situació econòmica de les famílies dels residents.

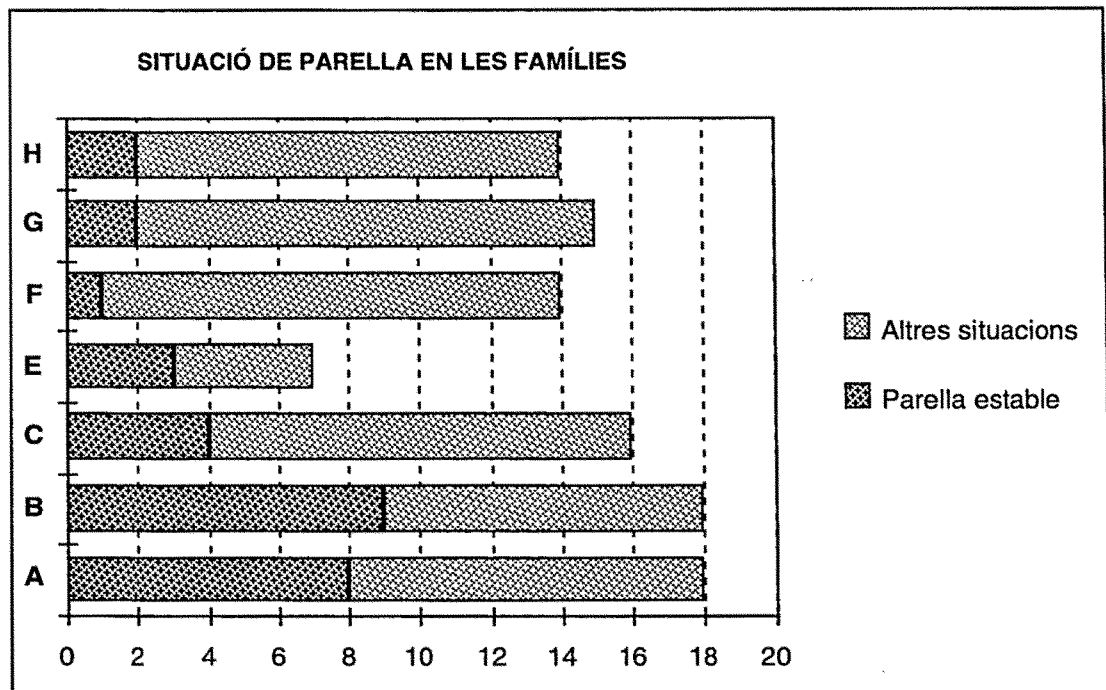
Es pretén conèixer quina és la situació econòmica que presenten les famílies dels infants i joves.

Quant a l'economia de les famílies, com en altres apartats del qüestionari que fan referència sobretot a aspectes de l'àmbit familiar, no es disposa de dades totalment fiables. D'aquí que la majoria dels educadors/es, concretament els de cinc centres, responen que la majoria de les famílies de la població atesa presenten «una economia força deteriorada».

39.- Situació de parella de les famílies dels residents.

S'exposa quina és la realitat familiar dels infants i joves pel que fa al subsistema de parentiu.

En referència a aquesta temàtica, es volia recopilar informació sobre els residents que es podien trobar en les situacions de tenir: tots dos pares, pare sol, mare sola o altres situacions específiques. Com que tots els centres no disposaven d'aquesta informació amb certesa, ha estat recollida la que afecta els nois/es de cada centre que «tenen pare i mare», sense que puguem completar-la amb la informació precisa d'altres circumstàncies.

40.- Situació d'habitatge de les famílies dels residents.

En relació amb les condicions d'habitatge que presenten els infants i joves residents, no s'ha pogut esbrinar la informació desitjada sobre totes les famílies que tenen habitatge propi, de lloguer, rellogats, que viuen en pensions o que es troben en situació de barraquisme o en altres situacions.

Majoritàriament, els centres no disposen d'aquesta informació (6 centres). La resta (3 centres) tenen algunes referències no comprovades.

41.- Situació de treball de les famílies dels residents.

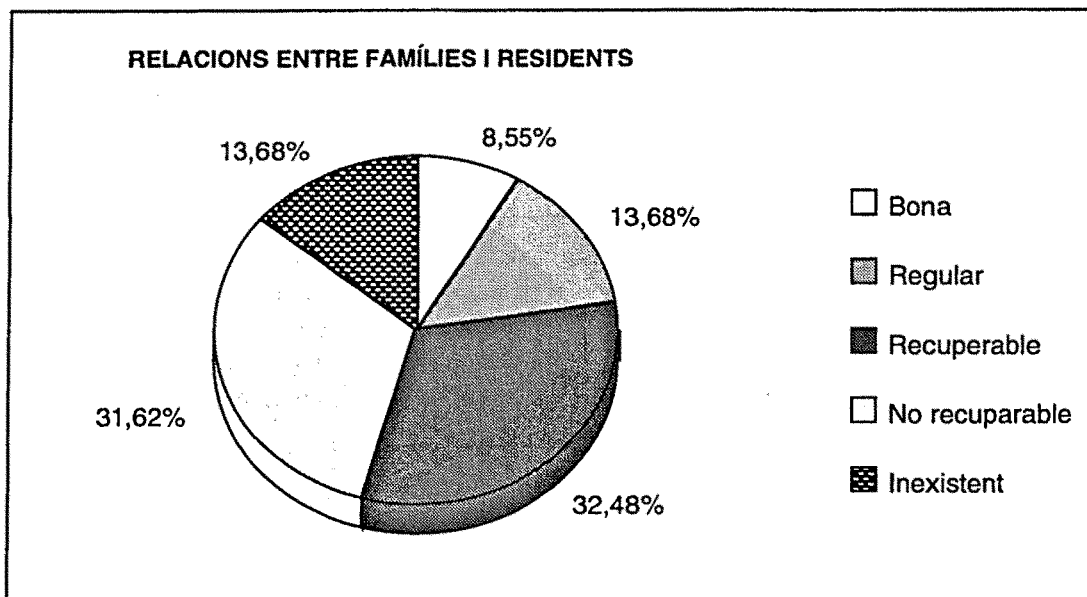
Es pretén conèixer la font d'ingressos de les famílies dels infants i joves residents a partir, bàsicament, de recollir informació sobre si els seus pares i/o mares tenen feina habitual, o bé es troben sense feina, o fan feines eventuais, o són a l'atur, o viuen amb pensions d'invalidesa o ajudes socials, etc.

La majoria dels centres aporten dades d'alguns dels residents, però no en saben l'autenticitat.

42.- Situació relacional entre els residents i les seves famílies.

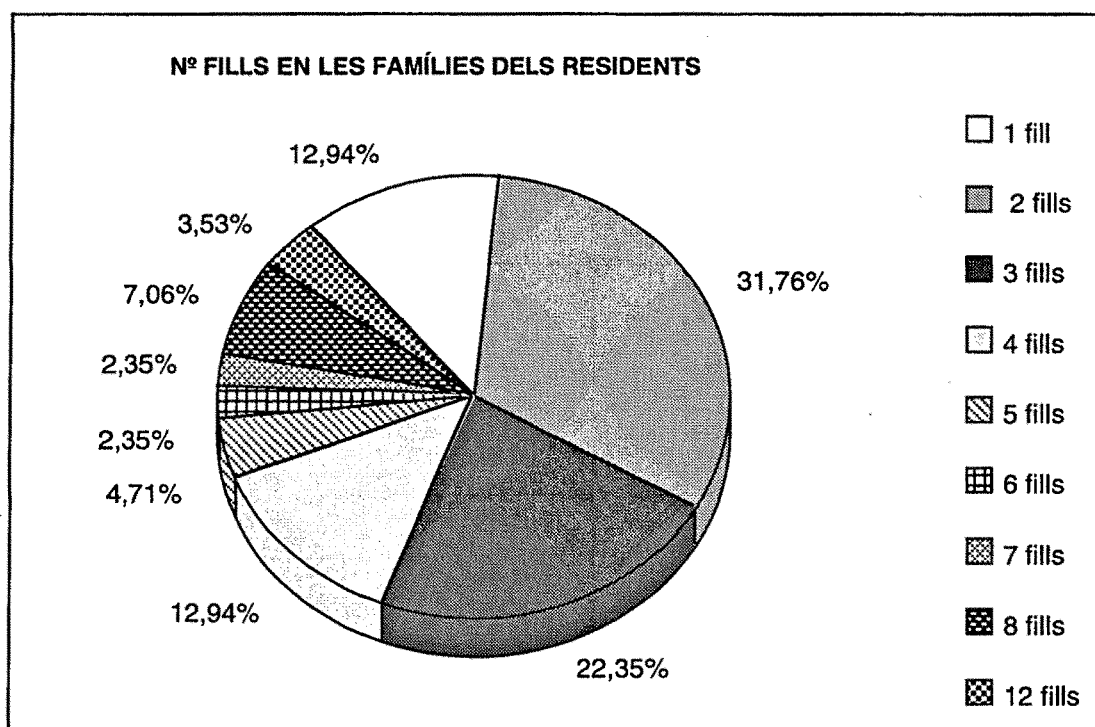
El nivell de relació que mantenen els infants i joves residents (d'un total de 117)

en les institucions amb els seus pares o familiars és recuperable en un 32% dels casos, deteriorada i considerada no recuperable en un 32% dels casos, regular en un 14% dels casos, inexistent en un 14% dels casos i bona en un 9% dels casos.

43.- Nombre total de fills que tenen les famílies dels residents.

Es recull informació sobre el nombre de fills que tenen les famílies d'on procedeixen aquests residents o residentes.

44.- Salut familiar dels residents.

No s'ha pogut presentar informació sobre el grau de «salut» o de malaltia que presenten les famílies dels infants i joves, perquè la majoria dels centres no saben amb certesa aquestes dades quant a la globalitat de la població que atenen. S'intentava sobretot saber quants nois/es comptaven amb els pares o figures adultes sanes. En els casos en què tinguessin el pare, la mare, o tots dos malalts, es volia esbrinar el tipus de malaltia per veure si es tractava de malalties físiques, mentals, toxicomanies (l'alcoholisme inclòs) o d'altres.

45.- Els residents i el pagament de quotes.

Es vol saber si els infants i joves han de pagar alguna quantitat per poder romandre al centre.

En cap centre actualment s'han de pagar quotes. Abans, fa uns quants anys, entre set i cinc aproximadament, en dos centres es pagaven unes quantitats simbòliques.

Aquest punt va ser molt discutit durant tot el procés de canvi de les macro a les micro-institucions. Es considerava que si es presentava l'atenció dels menors com un servei que «*no val res, que és gratis*», tant els residents com les seves famílies no el valorarien. Així entraria dins el ventall de «la beneficència» o no es perdria «la línia assistencial». En canvi, si s'establí un preu, encara que fos simbòlic o ridícul (en aquests dos centres esmentats les quotes eren de 10.000 ptes. mensuals), es donava a les famílies l'oportunitat de col.laborar (o als mateixos joves amb 500 ptes., 2.000 ptes., o qualsevol altra quantitat) o bé s'establí un sistema d'ajudes. D'aquesta manera, tot tenia una altra dimensió, més d'acord amb el principi de realitat a treballar amb aquestes famílies.

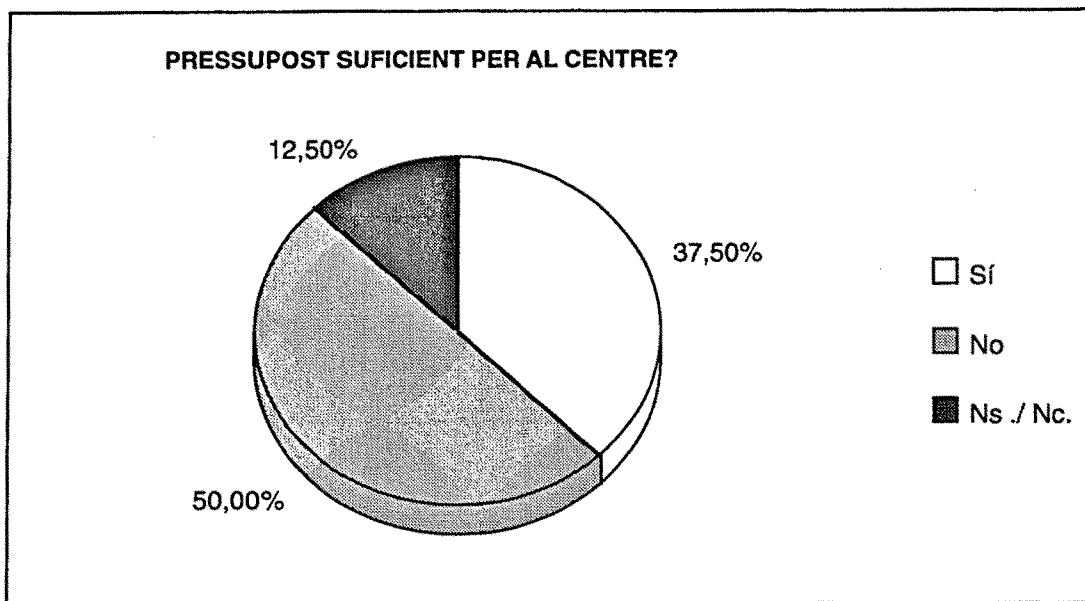
46.- Beques o ajudes per cobrir les quotes.

Es pretén conèixer quines alternatives ofereix la institució per poder cobrir el pagament de quotes per part dels residents. Actualment, com que no es paguen quotes a cap centre, no n'hi ha. Fa uns quants anys, en els dos centres esmentats anteriorment on es pagaven mensualitats, quedava establert automàticament un sistema de beques, per la quantitat total o parcial de les mensualitats gestionat directament des dels centres. Aquest sistema era utilitzat pels centres com un element objectivador en la tasca educativa entre els residents i les seves famílies o bé amb els mateixos nois/es en el cas dels joves.

47.- Pressupost suficient per al funcionament del centre.

L'objectiu és conèixer si queden cobertes totes les necessitats econòmiques que exigeix el funcionament i el manteniment dels centres.

El 50% consideren que el pressupost de què disposen no és suficient, que no en tenen prou, i el 37% consideren que sí.

48.- Partides que contempla el pressupost.

Com es distribueix o es pot distribuir el pressupost que reben els centres per al seu funcionament i manteniment, tant si es considera suficient com si no, queda recollit en el quadre presentat a continuació, segons les informacions que aporten els educadors/es de tres centres.

	centre G	centre C	centre J
Alimentació	Sí	Sí	Sí
Roba	Sí	Sí	
Lloger	Sí		
Apartat pedagògic (act. escolars)	Sí	Sí	Sí
Material de Tallers	Sí	Sí	
Activitats de lleure	Sí	Sí	
Activitats esportives	Sí	Sí	
Activitats extraescolars	Sí	Sí	Sí
Neteja	Sí	Sí	Sí
Higiene	Sí	Sí	
Fotografies	Sí		
Perruqueria	Sí		
Transports	Sí	Sí	
Petit manteniment		Sí	Sí
Personal de neteja		Sí	
Cangurs		Sí	
Material d'oficina			Sí
Sanitat			Sí
Un pressupost global (petit fons de maniobra)		Sí	

La resta manifesten que «Els educadors no saben les partides» i en alguns casos «No sabem ni el pressupost amb què comptem, i encara menys com el distribueixen...».

ORGANITZACIÓ I CARACTERÍSTIQUES DEL CENTRE

49.- Objectius generals que es planteja el centre.

Es volen conèixer els objectius generals que els centres es proposen aconseguir amb la població que tenen acollida.

Un 29% treballen per l'emancipació, que es considera com un estadi superior a l'autonomia:

- ⇒ «Aniria encaminat al fet que els joves adquireixin el grau màxim d'autonomia, que és l'emancipació personal.»

Hi ha un 25% del personal educatiu que defineix els objectius del seu centre en dos blocs fonamentals, un que aspira a un retorn a la família en condicions i un altre a treballar els aprenentatges mínims necessaris per a la inserció social:

- ⇒ «Que es vagin formant i es facin una bona base encara que siguin jovenets, perquè els servirà per a la seva futura incorporació a la societat i també, en alguns casos, per al retorn a la família, però un retorn adequat.»

Quan parlen de retorn a la família en condicions, volen dir que se suposa que el problema familiar que ha estat el motiu d'entrada dels nois/es en el centre queda resolt perquè durant l'estada del nen/a al centre s'ha fet un treball familiar o bé «*s'ha arreglat la cosa pels motius que sigui*».

Un 12%, aproximadament, també tenen una dualitat d'objectius. Per una banda, es treballa el retorn a la família i, per a aquells casos en què això no és possible, es prepara els residents per a l'entrada en un altre centre:

- ⇒ «La població és tan heterogènia i alguns presenten uns problemes tan greus de desemparament que pensar en un retorn a la família seria tornar-los a ficar dins del pou; llavors els acolliments es treballen poc i s'envien a altres centres per veure si mentrestant es pot solucionar el seu problema.»

Arribar a «*l'autonomia personal*» és la pretensió d'un 12% dels educadors/es:

- ⇒ «Aconseguir l'autonomia en el jove, que ja ens ve marcat en els objectius del projecte general de la nostra empresa.»

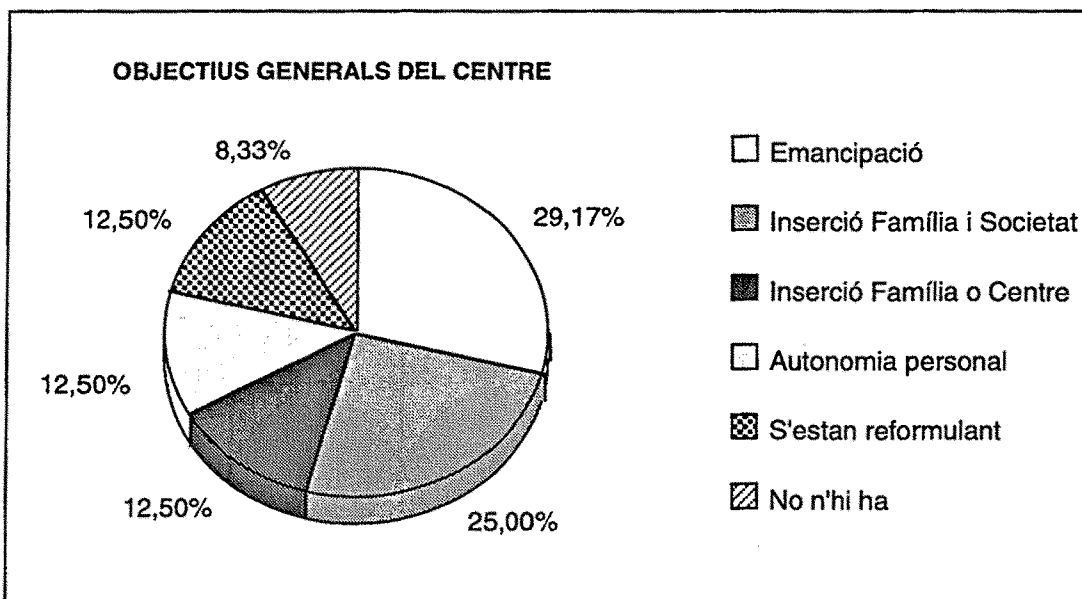
Un altre 12% diuen que no hi ha una idea clara i que «*s'han de reformular els objectius*».

- ⇒ «Fins ara havia estat el retorn a la família, però des del moment en què passem a

la Direcció General i admetem tuteles, aquests són casos que no tornaran mai a la família; seran nens que quedaran aparcats indefinidament; per tant, l'objectiu del centre està una mica per formular.»

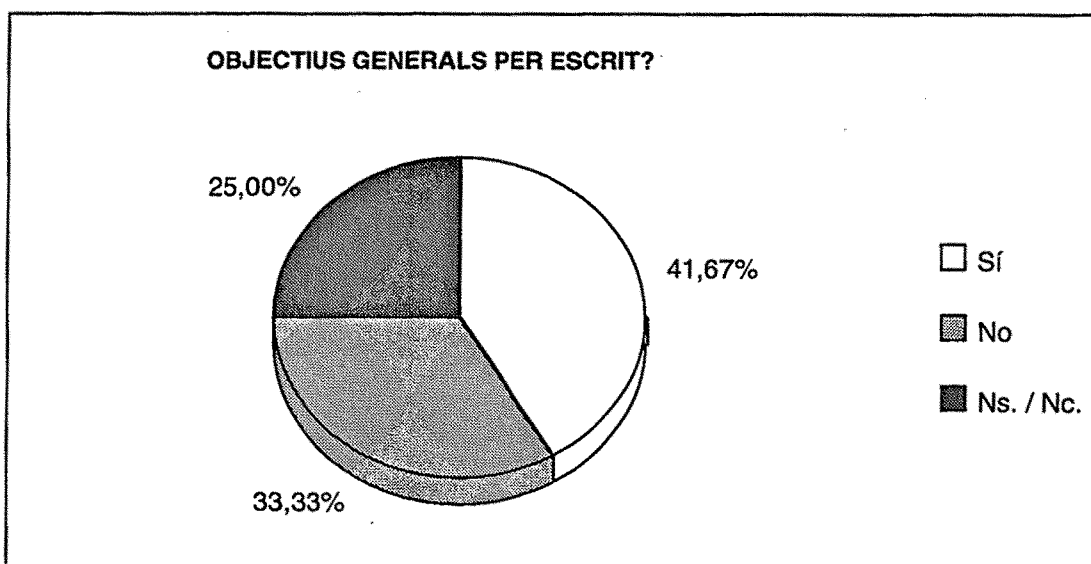
▷ «Un objectiu general crec que és atendre les necessitats socials, no els vicis socials.»

Per últim, un 8% ho explica d'una forma bastant gràfica: «els nens arriben d'una manera i han de sortir d'aquí d'una altra». El fet és que mentre el nen viu al centre ha de rebre uns aprenentatges que, evidentment, es notaran sobretot quan deixi el centre.

50.- 51.- Document on apareixen els objectius per escrit.

En relació amb si els objectius que pretenen assolir en els centres els tenen recollits per escrit en algun document, un 42% diuen que sí, un 33% diuen que no i un 25% diuen que no ho saben.

La repartició on manifesten que apareixen aquests objectius per escrit, tenint en compte que han respost aquí tots els que han dit que sí, els que han dit que no però que abans els tenien i/o els que actualment els estan fent, (75%), queda de la següent manera:

Vuit persones responen que vénen marcats per l'empresa en el programa general i quatre persones diuen que figuren en unes bases que no són vigents:

⇒ «Els anteriors sí; ara no perquè en aquests moments hi ha de tot, *como en botica*».

En el cas d'uns altres dos «s'inclouen en el programa del centre».

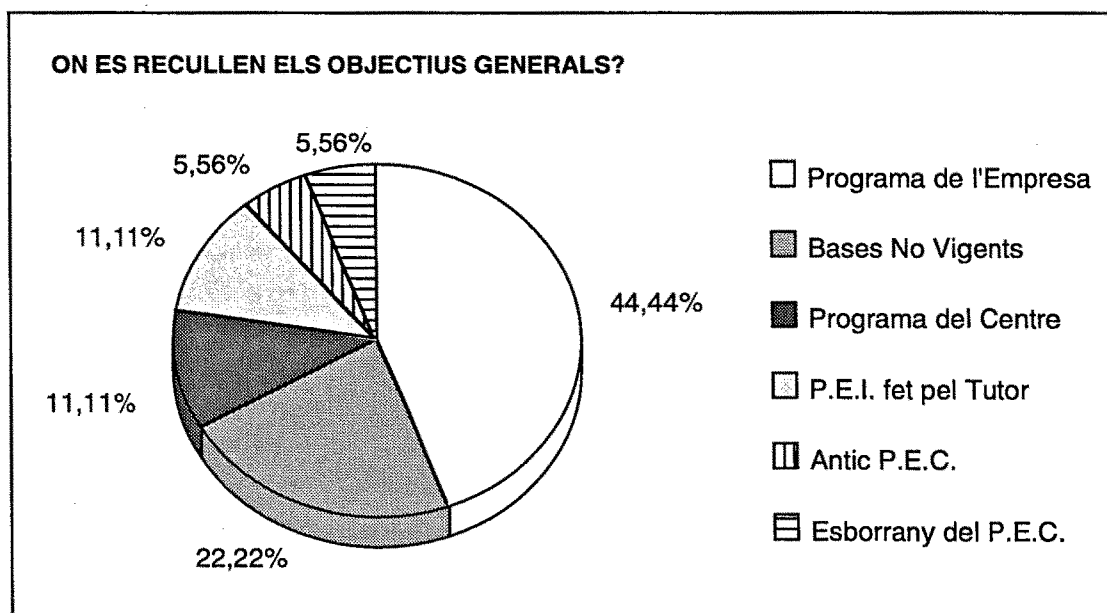
Dos dels entrevistats opinen que consten en el Programa Individualitzat que fa el tutor/a de cada menor:

⇒ «Sí, el tutor/a de cada nen fa un projecte individualitzat.»

Una persona diu que es troben en l'antic PEC del centre:

⇒ «La distància entre la forma de treballar i la realitat dels nois que ens arriben, aquesta disfunció o desequilibri, és impossible de mantenir, però des de la Direcció General no se'ns ha dit no al nostre model de funcionament i estem entre dues aigües.»

Finalment, un dels entrevistats manifesta que apareixen en l'esborrany que fan del PEC del centre.

En realitat, de les persones que anteriorment havien contestat que «sí» (42%),

només entrarien aquí el 33% que tenen els objectius marcats per part de l'empresa i el 8% que els inclouen en el programa del centre.

Totes les persones que han contestat que «no» han adjuntat una explicació de la resposta. Un 17% argumenta que segons treballaven antigament els tenien però «*tal com treballlem actualment no figuren enlloc*»; un 12% remarca que se n'estan ocupant «*en aquest mateix moment els estem fent*»; un 4% diu que no però que «*s'hauria de fer*».

Dins el bloc dels que no saben o no contesten, també hi ha hagut alguna explicació: un 4% opina que «*aquesta és una pregunta política i jo no sóc polític*».

52.-53.-La tasca que es realitza al centre respon a un programa general de la seva Administració / empresa.

Es vol saber si hi ha un programa general adreçat i definit per a la infància i joventut en el qual s'incorporin els centres residencials com un recurs o alternativa viable dins un conjunt de serveis que aspiren a millorar les condicions materials i personals dels usuaris.

El 33% de les persones responen que «sí», ja que tenen un programa general de la seva empresa:

- ⇒ «Tenim un programa que, encara que sigui molt general, serveix de marc per als centres.»

Un 29% diuen que no, però la meitat sembla que ho volen justificar perquè afegeixen un «*encara que volem suposar que sí*» o «*almenys jo no l'he vist mai*».

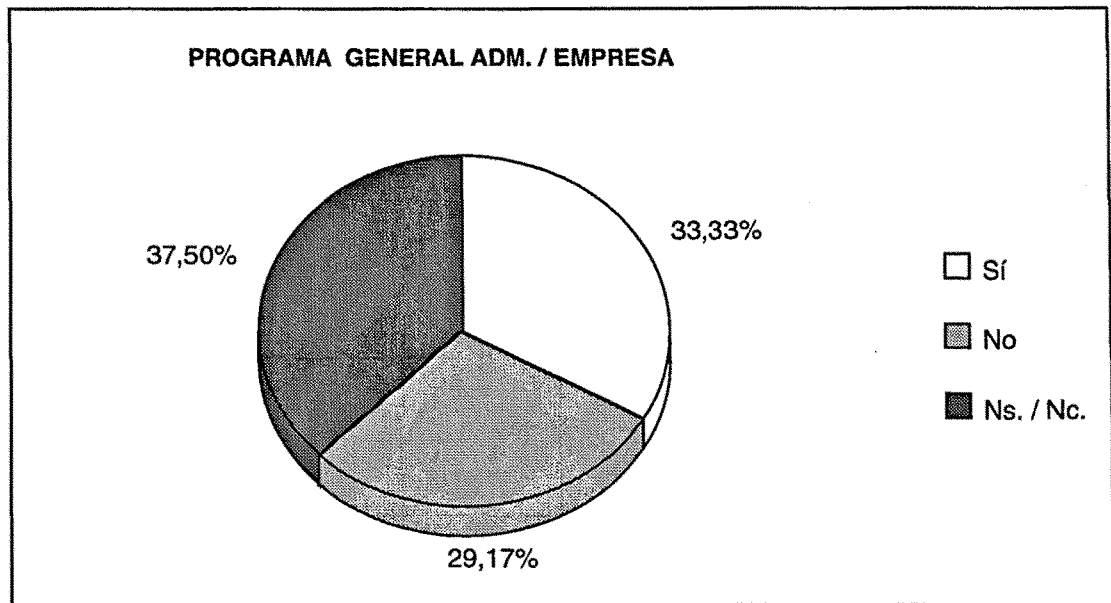
- ⇒ «Un programa no existeix, es considera que la Direcció General és una direcció molt nova (té de dos a tres anys de funcionament) i al llarg d'aquest temps hi ha hagut tants nomenaments i canvis de caps que no s'han pogut dedicar a la feina.»

L'altre 38% no ho saben i, llevat d'un 12%, l'altre 26% no tenen cap interès per saber si n'hi ha cap o no, si fa falta o no o per saber si això serviria per millorar la tasca amb els nens/es.

- ⇒ «Hi havia una globalitat d'un programa d'infància de l'Ajuntament que una part era de centre, però no se sap si funciona o no.»
- ⇒ «Ni idea, però no em priva de dormir tranquil.»
- ⇒ «No ho sé, però no crec que modifiqués gaire la manera de treballar.»

⇒ «Ni *flowers*, hi sortirien guanyant els nens si el tinguessin?»

Quant a les persones que es varen encarregar del disseny i la posada en marxa dels programes concernents als serveis de l'Administració o a les empreses de què depenen els centres, només hi ha un 8% que diuen que els van fer «*els que manen*» i un 4% que se'n van ocupar «*els tècnics*». La resta (21%) no ho saben.

54.- Intervenció de l'Administració/empresa en el funcionament del centre.

Es pretén conèixer si l'Administració i/o empresa de la qual depenen els centres residencials estudiats intervé i dona suport als seus equipaments.

Un 58% dels educadors/es afirmen que el seu servei o la seva empresa intervé en alguns aspectes del funcionament del centre.

D'aquests, n'hi ha un 21% que apunten que la participació es fa mitjançant la figura d'un coordinador/a o supervisor/a de centres.

- ⇒ «Hi ha un coordinador de centres que es reuneix amb els directors i aquests l'informen de tota la marxa dels centres.»
- ⇒ «El supervisor dona les orientacions oportunes, de segons quins temes, als directors i aquests ens ho fan arribar a nosaltres.»

Un 17% apunten que l'acció per part del seu servei es fa quan han d'elaborar

horaris, trasllats, la planificació de períodes de vacances, la confecció de la «memòria oficial» del centre, pressupostos extraordinaris, per fer permisos familiars i en les sortides.

Un 12% acostuma a ser en moments puntuals.

- ⇨ «A petició del director.»
- ⇨ «Quan ens han de donar una mala notícia.»
- ⇨ «Normalment, quan han de donar algun pal per alguna cosa que hem fet malament o ens hem equivocat, mai per felicitar-nos pel total de la feina que fem.»
- ⇨ «Varen venir al principi de curs, ens van donar un paper i ens van dir el model de relacions institucionals és aquest i per això us heu de dirigir aquí i per allò a un altre lloc, nosaltres anirem venint i intervindrem en x coses... Total, que no s'ha acabat de complir.»

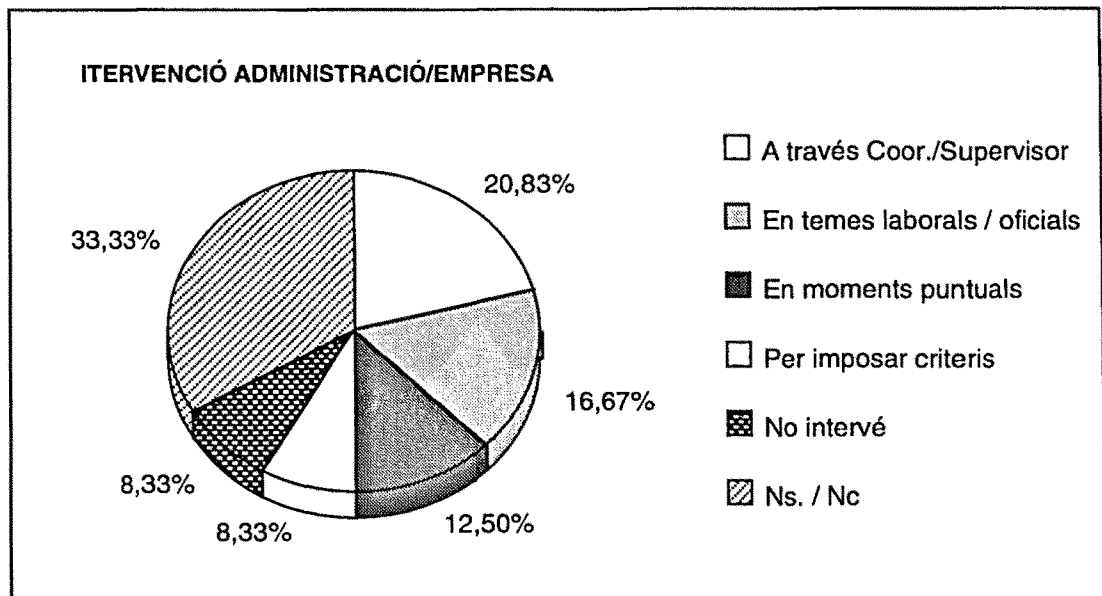
Un 8% recalquen que apareixen quan hi ha diferència d'opinions o quan els han d'informar d'algun canvi de normativa.

- ⇨ «Normalment, si no estem d'acord en alguna proposta que ens fan i ens volen convèncer.»
- ⇨ «Quan ens han de donar una ordre amb la qual no estem d'acord, perquè així sembla més democràtic o que ens han convençut.»

Per a un 8% en realitat «no hi ha intervenció», aquesta participació del seu servei és més teòrica que real:

- ⇨ «Teòricament hi ha un equip d'assistent social, pedagog i psicòleg que ha de fer el seguiment dels casos, però repeteixo, teòricament.»
- ⇨ «Normalment, en qüestions de forma però en el que és la quotidianitat, com a suport de la feina que fem a nivell de línies o d'assessorament de les actuacions que fem amb els nois, no.»

S'ha de remarcar que hi ha un percentatge important, el 33%, que no saben o no es manifesten sobre aquest assumpte.

55.-56.- Planificació específica del centre.

Volem saber si els centres basen el seu funcionament en una planificació confeccionada internament des del mateix centre o bé els ve donada per part de la seva Administració o empresa.

En un 62%, la feina que desenvolupen els equips educatius respon a una planificació del mateix centre.

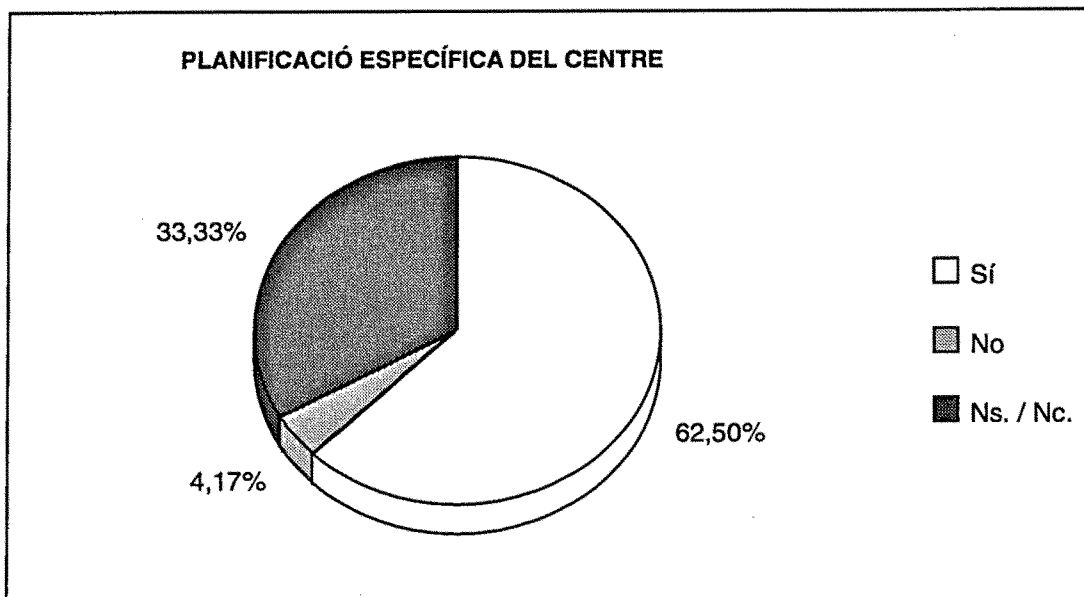
- ⇒ «La programació anual es fa al centre. Hi ha vegades que ens vénen les coses marcades, però no rebem cap suport, ni participació ni ajuda per programar com hem de funcionar.»
- ⇒ «Sí, nosaltres ens encarreguem de fer els subprojectes d'activitats quan decidim que farem alguna cosa concreta i, al mes de setembre, els projectes individuals dels nois.»

Un 4% notifica que no, justificant-ho:

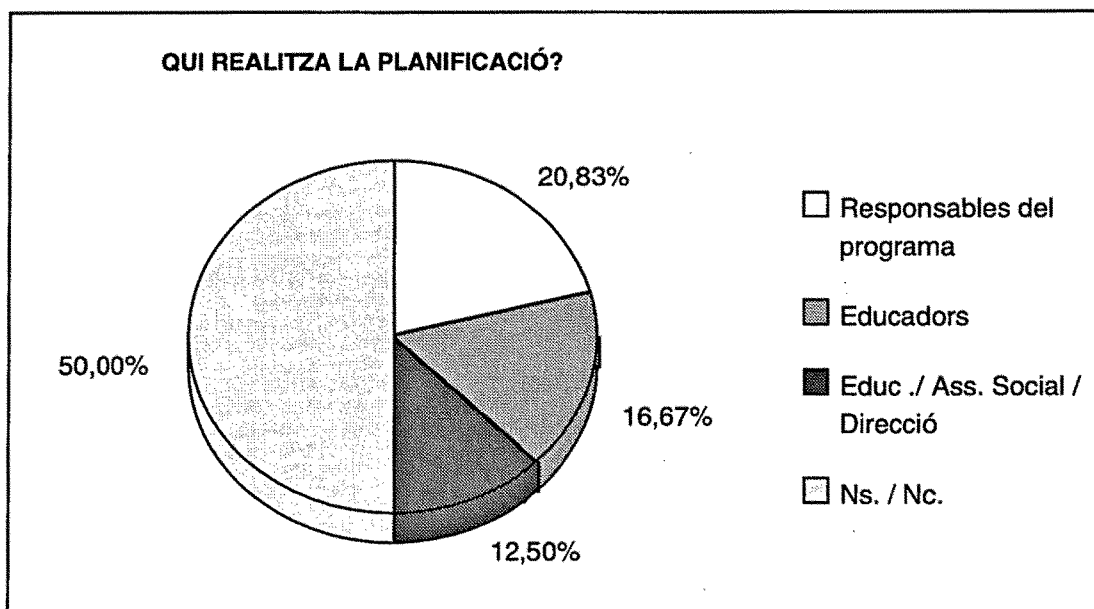
- ⇒ «No es pot planificar res perquè sempre hi ha molts canvis.»

Un 33% no ho sap o no contesta:

- ⇒ «Des del moment en què *ells* et diuen aquest noi ve cap al centre i aquest noi no és l'adequat però l'aguantes, dubto que es pugui planificar.»

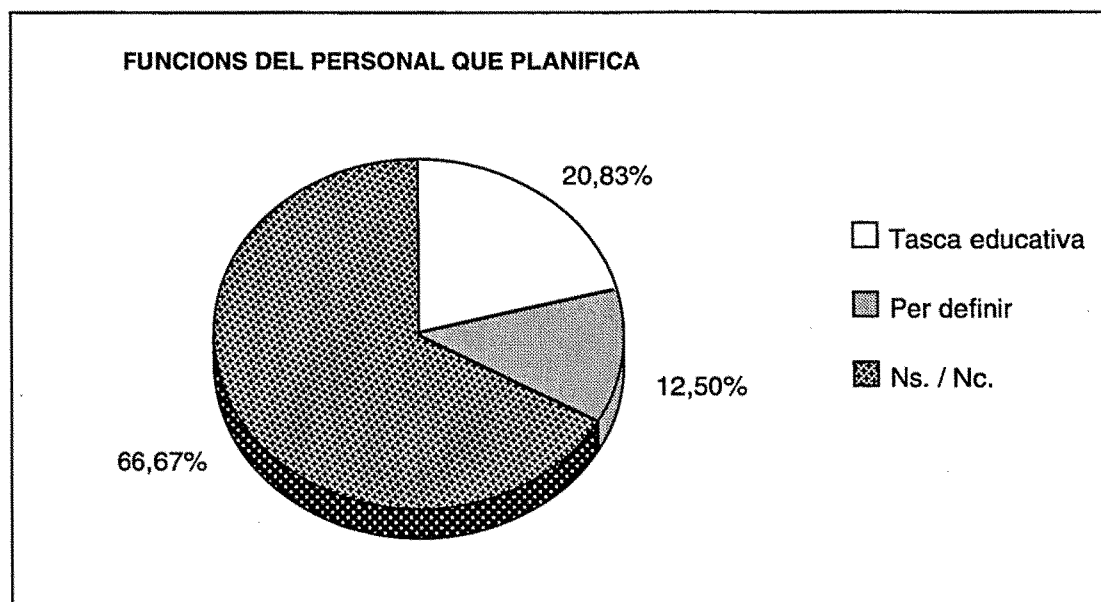
Les persones que participen en aquesta planificació són en un 21% els «responsables del programa i l'equip educatiu amb el vist-i-plau dels superiors»; en un 17% «tots els educadors» i en un 12% «els educadors i l'assistent social»; finalment, la direcció només hi intervé per «donar el vist-i-plau». El 50% restant no ho saben o no contesten.

57.- Funcions del personal que participa en la planificació del centre.

El tema de les funcions és una de les «espines clavades» que tenen la majoria dels educadors/es perquè, tal com assenyalen, sembla que costa molt arribar a una definició de funcions per a tots els professionals dels centres. Segons les respostes que aporten,

hi ha un 21% que es refereixen específicament a les funcions dels educadors, que són « poder realitzar la tasca educativa»; un 12% que manifesten que «s'han de definir»; finalment, un percentatge força elevat, el 67%, expressen que no ho saben o no contesten.

58.- Definició de Projecte Educatiu de Centre (PEC).

Es demanava als educadors/es que aportessin una definició del que entenen per Projecte Educatiu de Centre (PEC). A partir de la informació recollida, hi ha un 54% que especifiquen que el PEC és un marc referencial, una eina, un instrument de treball.

En el PEC es recullen les línies que estableixen cap on han d'anar les actuacions, un document que ho engloba tot: la definició del centre, les seves directrius, els objectius, la població, el tipus de professionals, l'organització dels usuaris, l'organització dels adults i que també incorpora els elements necessaris per poder revisar i avaluar la tasca educativa.

Alguns dels entrevistats s'expressen de la següent manera:

- ⇒ «L'entenc com les línies de base que, d'alguna, manera harmonitzen un equip d'educadors, perquè si no existís el PEC cadascú aniria fent i desfent a la seva manera; cadascú és diferent quant a formació, criteris, procedència, experiència. Si no fos pel PEC, cadascú aniria al seu aire.»
- ⇒ «Seria una mica el resum de l'ideari, de com es porta a la pràctica aquest ideari, els objectius que ens plantegem, i també com dur-los a la pràctica, quina és la població a què va dirigit tot això; fonamentalment aquestes coses.»
- ⇒ «Una línia per anar seguint les pautes de treball.»

- ◇ «L'estructura que contempla tots els àmbits de la comunitat, des de la institució al nen en particular.»
- ◇ «Corpus teòric que serveixi de referent i on s'especifiquin objectius, funcions i el treball que es vol fer, definint amb què i com.»
- ◇ «Eina que disposa d'una base teòrica educativa clara i serveix per ordenar, sistematitzar i donar coherència a les intervencions, al mateix temps que permet revisar-lo i canviar-lo si cal.»

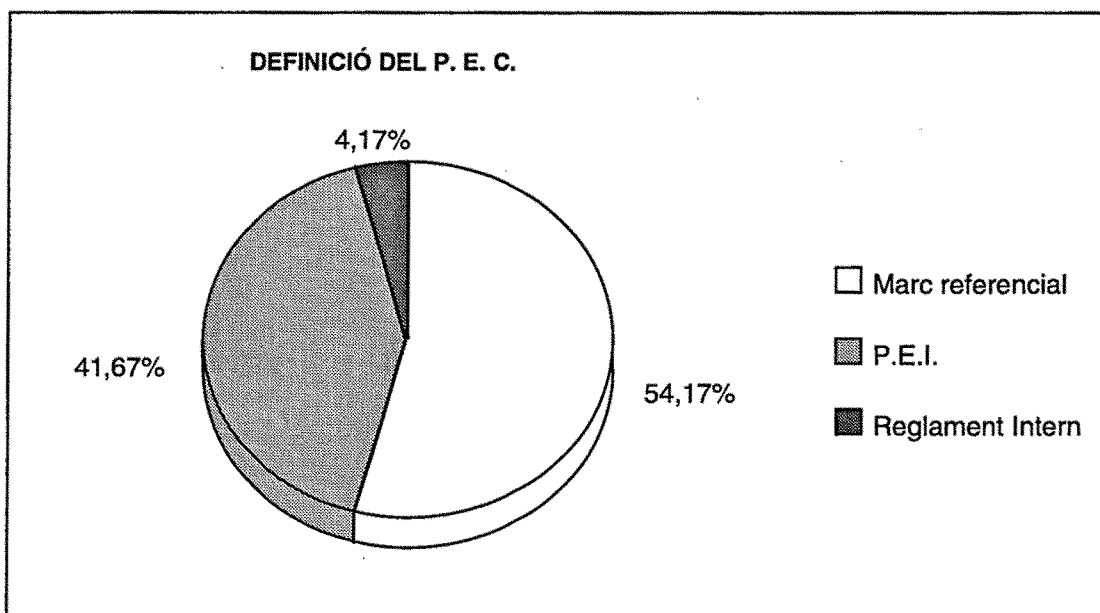
Hi ha un 42% que, quan fan la definició del PEC, realment estan pensant i enumerant les característiques dels Programes Educatius Individuals (PEI).

- ◇ «Estrictament com el programa que es fa amb cada noi.»
- ◇ «Tot el que fa referència a tots els hàbits del nen; és treballar tots aquests conceptes.»
- ◇ «Hauria de ser el que es pretén amb els nens acollits.»
- ◇ «Marcar-se uns objectius per a cada nen i anar seguint els indicadors per valorar el que es va aconseguint i el que no.»
- ◇ «Després que entra un nen es fa una part de diagnòstic i es marquen uns objectius assolibles, uns recursos i uns indicadors per anar fent la valoració.»

Finalment, un 4% l'identifiquen amb el reglament de Règim Intern (RI).

- ◇ «És on apareix tota la normativa de funcionament i s'expliquen les sancions, també s'hi inclouen els horaris.»

En relació amb aquest tema s'ha de remarcar l'avenç que s'ha produït al llarg dels dos últims anys entre l'estudi exploratori i l'estudi definitiu gràcies a l'interès demostrat per alguna Administració i alguna empresa d'incorporar, dins els plans de formació permanent dels seus treballadors, cursos de formació referits al Projecte Educatiu de Centre (PEC) i, a continuació, cursos sobre els Programes Educatius Individuals (PEI) i Programacions d'Activitats de Grup (PAG) en els centres de problemàtica social.

59.- Tenen Projecte Educatiu de Centre?

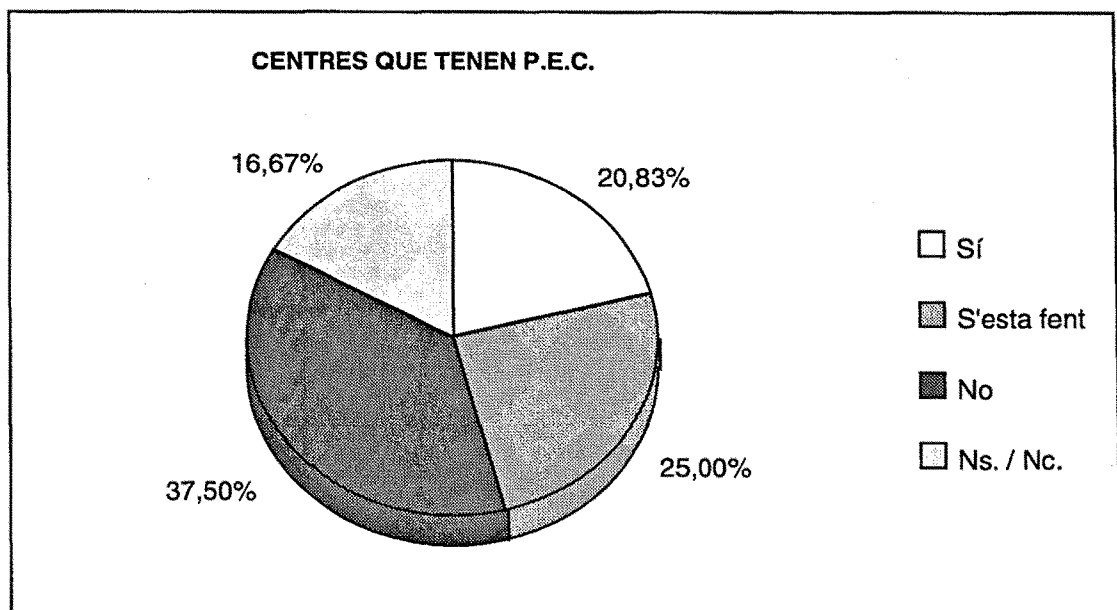
Hi ha un 21% que al·leguen tenir PEC, encara que en realitat és com si no en tinguessin pels arguments explicatius que aporten. El 25% diu que s'està fent actualment.

- ⇒ «Sí, en aquest moment crec que s'està passant en net.»
- ⇒ «Sí, en tenim però no es porta a la pràctica.»
- ⇒ «Sí, però està totalment desfasat.»
- ⇒ «Sí, però només es fa servir per passar la informació als nous que vénen.»

Un 37% assenyalen que no, però ho acompanyen també de certs aclariments.

- ⇒ «No, però s'està fent.»
- ⇒ «No, però en realitat faria molta falta.»
- ⇒ «No, però ens ajustem al programa general de la nostra empresa.»
- ⇒ «No, i realment s'hauria de tenir.»

La resta, que correspon al 17% dels educadors, no ho saben.

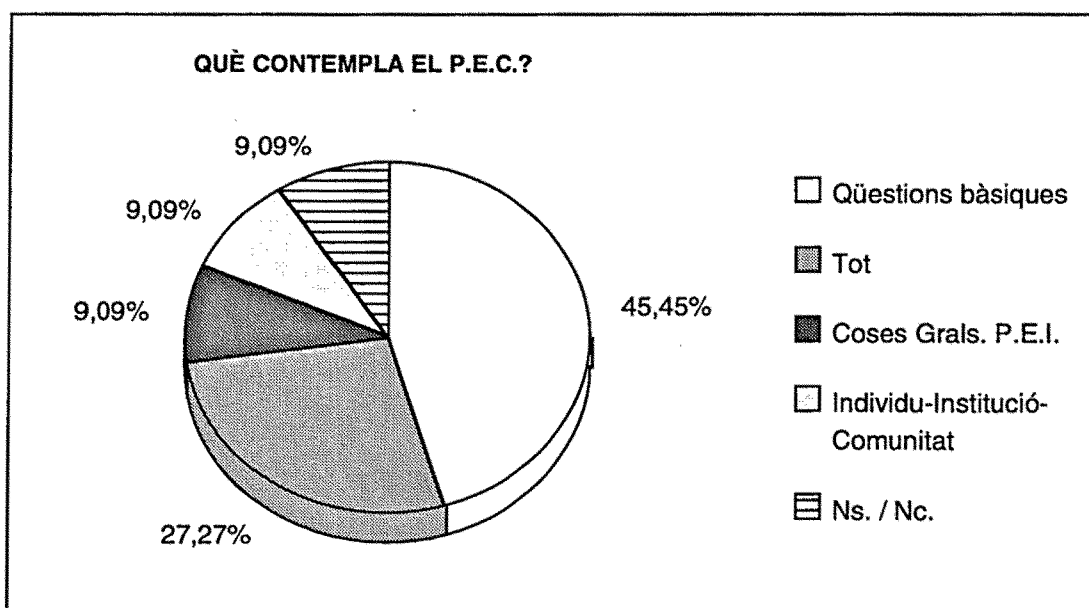

60.- Àmbits que contempla el seu PEC.

Interessa conèixer els diferents àmbits o blocs que figuren inclosos en el PEC de cada centre.

S'especifiquen a continuació els àmbits que els educadors/es que han respost directament que «sí que en tenien» i els que han respost que «no, però que l'estaven fent» inclouen en el PEC del seu centre(46%).

- ◇ «En el PEC antic, tota una sèrie de qüestions bàsiques educatives, que es veu que només nosaltres ens crèiem, i els objectius, les característiques de la població acollida, activitats, organització dels nanos i l'organització en general.» (5 persones)
- ◇ «Tot.» (3 persones)
- ◇ «Coses generals a treballar amb un nen concret.» (1 persona)
- ◇ «La feina que fem, els tres àmbits globals: el comunitari, l'institucional i l'individual, dividits bàsicament en tot el treball d'hàbits, de relació i l'escolaritat.» (1 persona)
- ◇ «La veritat és que no ho sé.» (1 persona)

61.- Personal que s'ha encarregat de la confecció del PEC.

S'observa, segons les exposicions dels entrevistats, que el personal educatiu ha tingut i continua tenint un paper primordial en el disseny del propi projecte educatiu.

Quatre de les persones incloses en aquest apartat manifesten que:

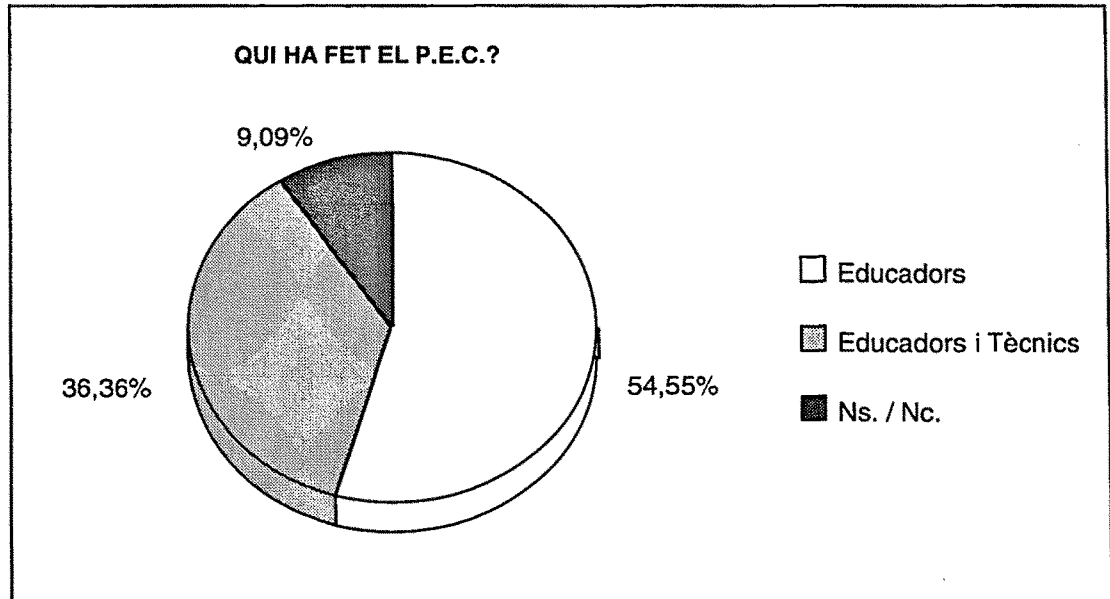
- ◇ «En el seu moment, bàsicament se'n van encarregar els educadors i es va fer una comissió d'educadors de tots el centres que depenien d'aquesta Administració, conjuntament amb la Cap de servei que hi havia llavors.»

Quatre persones més coincideixen en què:

- ◇ «Fonamentalment els educadors, amb el suport de l'assessor tècnic.»

La resta argumenten:

- ◇ «L'equip d'educadors que treballava en aquell moment.» (1 persona)
- ◇ «Els educadors del centre són els que se n'encarreguen actualment.» (1 persona)
- ◇ «Ni idea.» (1 persona)

62.- La pràctica es correspon amb el PEC?

Amb aquesta pregunta s'intenta veure si hi ha una sintonia entre tots aquells aspectes que figuren definits al Projecte Educatiu de Centre i la praxi que desenvolupen els professionals, però resulta una mica difícil ja que «cap centre disposa d'un projecte educatiu actualitzat». De tota manera, es pot considerar un «sí» en un 29% que manifesta que, encara que no disposen d'un PEC, l'estan fent o passant en net, ja que per elaborar-lo han hagut de revisar tota la seva actuació i incorporar definicions teòriques en correspondència amb la seva pràctica real.

D'altra banda, ens trobem amb un 25% dels educadors que treballen per subprojectes o que tenen el seu PEC antic o desfasat i que opinen que la seva manera de fer s'ajusta bastant al que tenen programat.

63.- Aspectes de la praxi que no es corresponen amb el PEC.

Bàsicament es desitja reunir en aquest apartat tots aquells punts que, a criteri dels educadors/es, i malgrat tenir-ho programat, no poden arribar a fer-se'n càrrec. S'inclouen

les respostes d'aquells que, no tenint PEC, es refereixen a les programacions de què disposen.

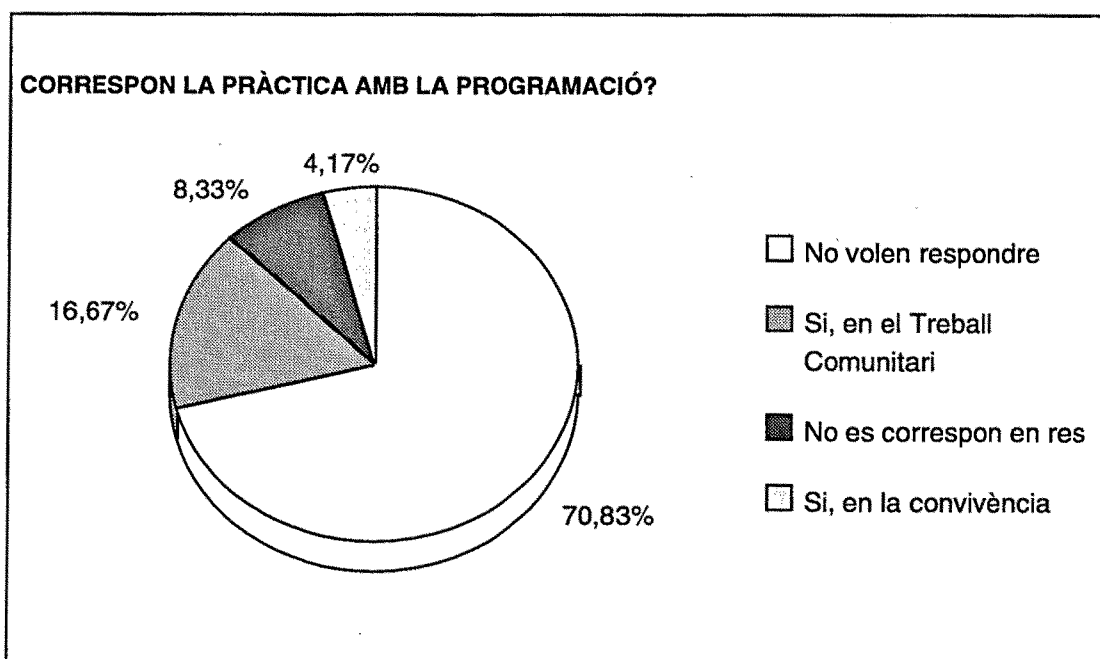
Un 17% assenyala que els queda «despenjat tot el que fa referència al treball comunitari, d'integració en el barri» i que representa un veritable hàndicap i una contradicció, ja que en el seu projecte global o bé en els programes individualitzats dels infants apareix com un puntal de cara a la seva incorporació als recursos que ofereix l'entorn.

Un 8% assegura que hi ha una discrepància entre les definicions teòriques i la realitat de la feina quotidiana «en tot».

Un 4% explica que el principal aspecte en què no concorda «el que es fa amb el que es vol fer» és en la manera com es porta la convivència, ja que es deteriora perquè la tipologia de nens que els envien cada cop és més conflictiva i més problemàtica.

L'altre 71% prefereix no fer cap comentari relacionat amb aquest tema, perquè una majoria creu que, si no tenen unes definicions prèvies i consensuades del que es vol treballar, llavors és millor no tocar aquest problema.

- ▷ «Ens manca, i és importantíssim, el projecte concret del centre per veure si hi ha coherència en la nostra feina; mentrestant, tot el que fem és adequat mentre no es digui el contrari, oi?»
- ▷ «Des de que vàrem establir un sistema diferent per afrontar conjuntament amb els xavals el funcionament del centre -d'això fa quatre o cinc anys- no s'ha reformat l'antic PEC ni s'ha revisat aquest nou sistema; per tant, m'estimo més no dir res...»

64.- Àmbits que s'han de reflectir en el PEC.

Es reuneixen aquí totes les opinions expressades en relació amb el que hauria de contemplar el Projecte Educatiu de Centre (PEC).

Un 12% subratllen que el PEC hauria d'incorporar:

- ⇨ «Les qüestions bàsiques del centre a partir del model administratiu i institucional que pretengui la DGAI (Direcció General d'Atenció a la Infància).»

Un altre 12% creu que el PEC, com a únic eix o línia central, ha de recollir:

- ⇨ «La definició clara i explícita de la població a atendre.»

Per a un 4%, el PEC ha de reflectir:

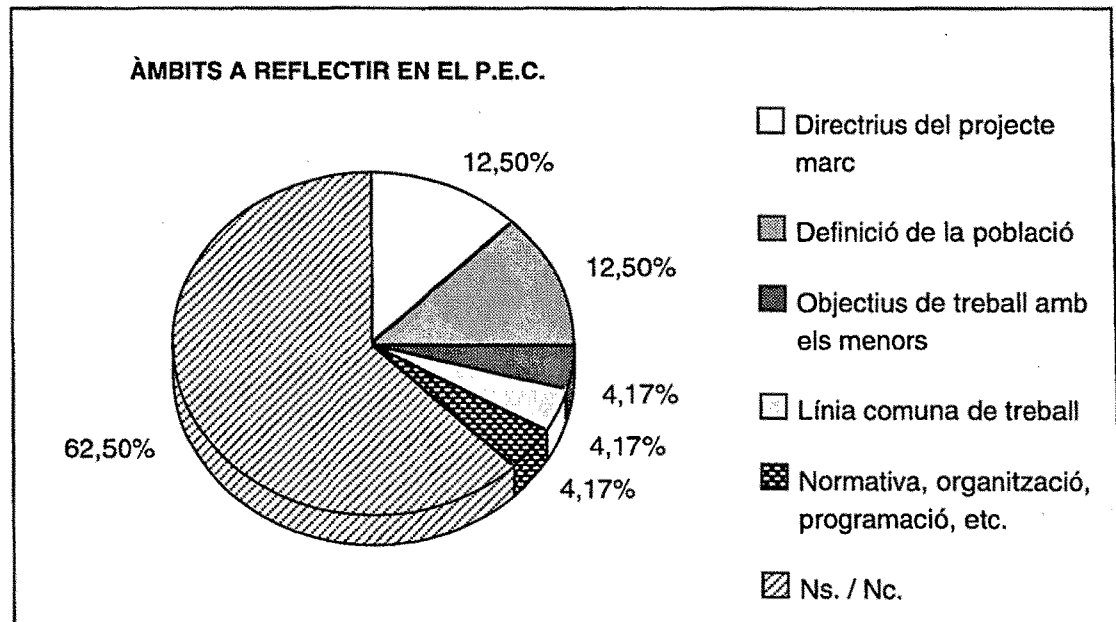
- ⇨ «El que com educador t'hauries de dedicar a treballar amb els nois.»

El PEC representa per a d'altres (un 4%):

- ⇨ «La línia comuna per poder treballar tots conjuntament.»

Finalment, dels que han manifestat el seu parer, trobem un 4% que pensa que el que ha de figurar al PEC és:

- ⇨ «La normativa, l'organització general, la línia de treball escollida (participació-tutories), les activitats i les programacions individuals.»

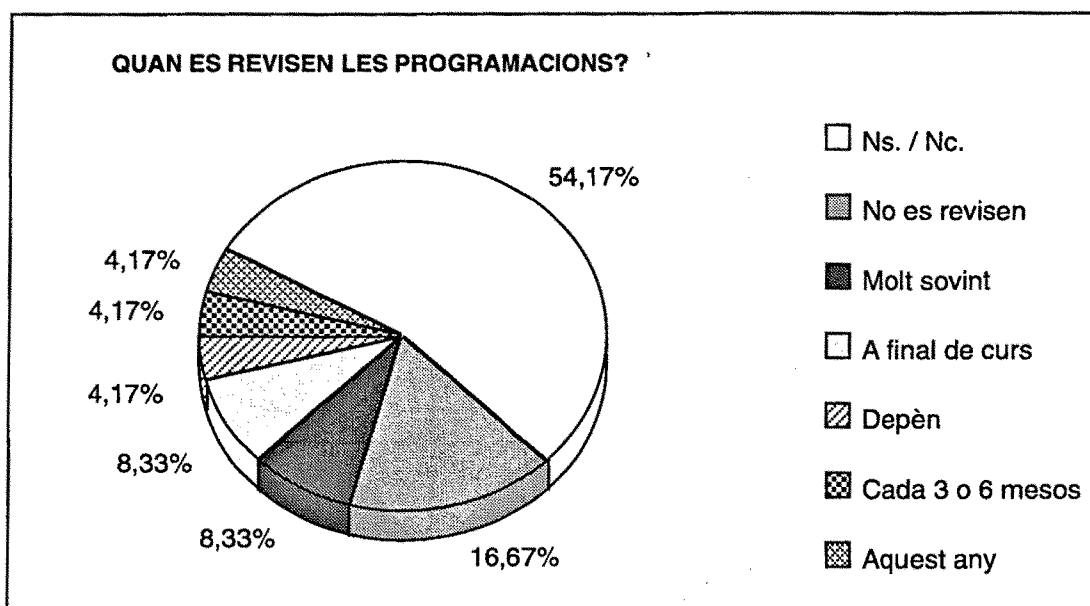
65.- 66.- Com i quan es realitza la revisió del Projecte Educatiu de Centre.

Sota aquest títol s'apleguen el que els professionals manifesten referent a les seves programacions d'activitats o subprojectes, atès que no disposen del PEC.

Hi ha un 25% que exposen que «sí» que realitzen la revisió de les seves programacions de subprojectes.

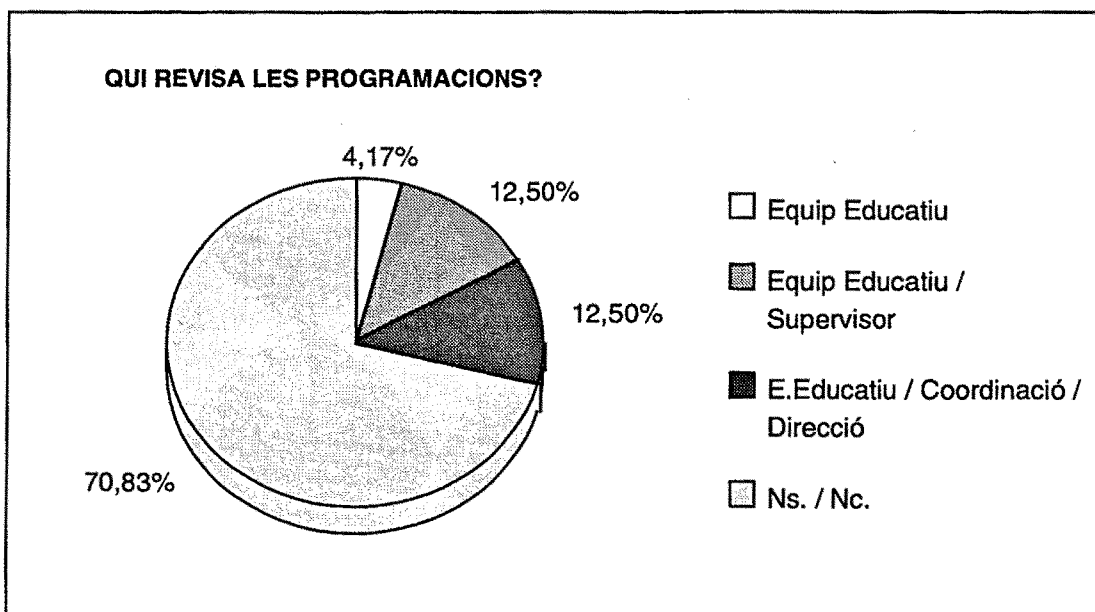
Un 17% notifiquen que «no». Un 4% que «depèn» i finalment un 54% que no es pronuncien.

En relació amb quans'ocupen d'aquesta revisió, un 8% assenyalen que «molt sovint», un altre 8% «a final de curs», un 4% que «depèn», un 4% «cada tres o sis mesos» i finalment un 4% que «aquest any».

67.- Qui revisa les programacions.

Pel que fa a qui s'encarrega de fer aquestes revisions, aquesta tasca es reparteix entre «l'equip educatiu» (4%) «l'equip educatiu més el supervisor» (12%) o bé «en reunió d'equip» que inclou els educadors/es i/o la coordinació i/o la direcció (12%).

UBICACIÓ I ENTORN SÒCIO-CULTURAL

68.- Tipus d'edifici.

Trobem que hi ha sis centres emplaçats en pisos situats en una zona urbana. Els pisos es troben en escales de veïns, acostumen a ser propietat de l'Administració o empresa a la qual pertanyen i se situen, llevat d'alguna excepció, en pisos baixos com ara entresols, principals o primers pisos.

Les raons que exposen en relació amb el seu emplaçament són força variades:

- ⇨ «Eren els pisos que tenia l'Ajuntament.»
- ⇨ «Es pretenia estar en una comunitat de veïns per tenir un aire el més normal possible.»
- ⇨ «La intenció era estar al bell mig del lloc on es produeixen els problemes.»
- ⇨ «Es pretenia no desarrelar els nens del lloc de procedència.»
- ⇨ «La idea d'agafar pisos baixos és sobretot, per no tenir problemes amb els veïns.»

Hi ha un centre que, aprofitant que també disposa d'un local a peu de carrer que queda just sota dels pisos, va haver d'habilitar, mitjançant una escala de cargol, una comunicació entre els pisos i el local a fi d'utilitzar la seva porta d'entrada i sortida i evitar l'entrada comunitària, per no tenir problemes amb les persones que viuen a la mateixa casa.

Els altres dos centres fan servir una casa individual, també en zona urbana, amb diverses plantes. Els educadors/es al·leguen que s'hi van instal·lar perquè són propietat de les seves Administracions i que, anteriorment, tenien usos similars.

69.- Metres quadrats de què disposen.

Cap de les persones entrevistades no coneix el nombre total de metres quadrats disponibles en el seu centre. No obstant això, afegixen alguns comentaris en relació amb aquest tema. Un 25% assegura que disposen de molt poc espai per a la convivència qualificada i que, a més, aquest espai no reuneix unes condicions mínimes per a la

higiene i la seguretat dels usuaris.

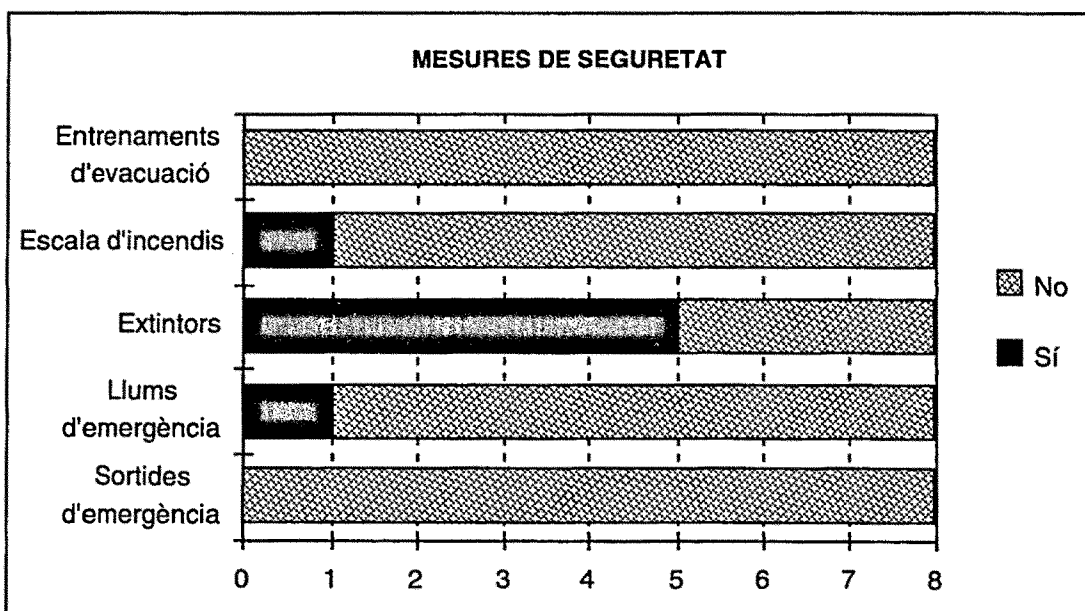
- ◇ «És molt petit i no reuneix les condicions mínimes que s'exigeixen per viure tantes persones juntes.»
- ◇ «Les condicions que demana l'Administració als centres col.laboradors queden incomplertes per ells mateixos perquè, en aquest centre, no solament no s'hi cap sinó que els dormitoris no arriben als mínims.»

D'altra banda, un 21% diu que el seu problema no és de manca d'espai, atès que en tenen força, però sí l'aprofitament que en podrien fer.

- ◇ «És molt espaiós però, al mateix temps, es perd molt espai perquè els passadissos, a tall d'exemple, són molt amples i no es poden utilitzar.»
- ◇ «Quan vam venir, nosaltres volíem fer una distribució a criteri dels educadors, però els arquitectes de l'Administració no ens varen consultar ni van tenir en compte les nostres propostes. Ara passa que hi ha molt espai sense utilitzar i ens falten habitacions per a algunes coses.»

70.- Mesures previstes en cas d'emergència.

Algunes de les persones entrevistades se sorprenden quan se'ls pregunta si el seu centre es troba preparat per a un cas d'emergència. En realitat no hi ha cap centre que ho estigui. Això ho expressen obertament un 50% dels educadors/es i els altres diuen que no ho saben.

En quasi tots els centres trobem que, malgrat que tenen diverses portes d'entrada als pisos, les tenen tancades i només n'utilitzen una. També en alguns casos hi ha una certa dificultat per poder circular per l'interior dels pisos que es comuniquen a través

d'escaleres de cargol o de parets foradades, ja que la comunitat de propietaris no ha permès altres alternatives.

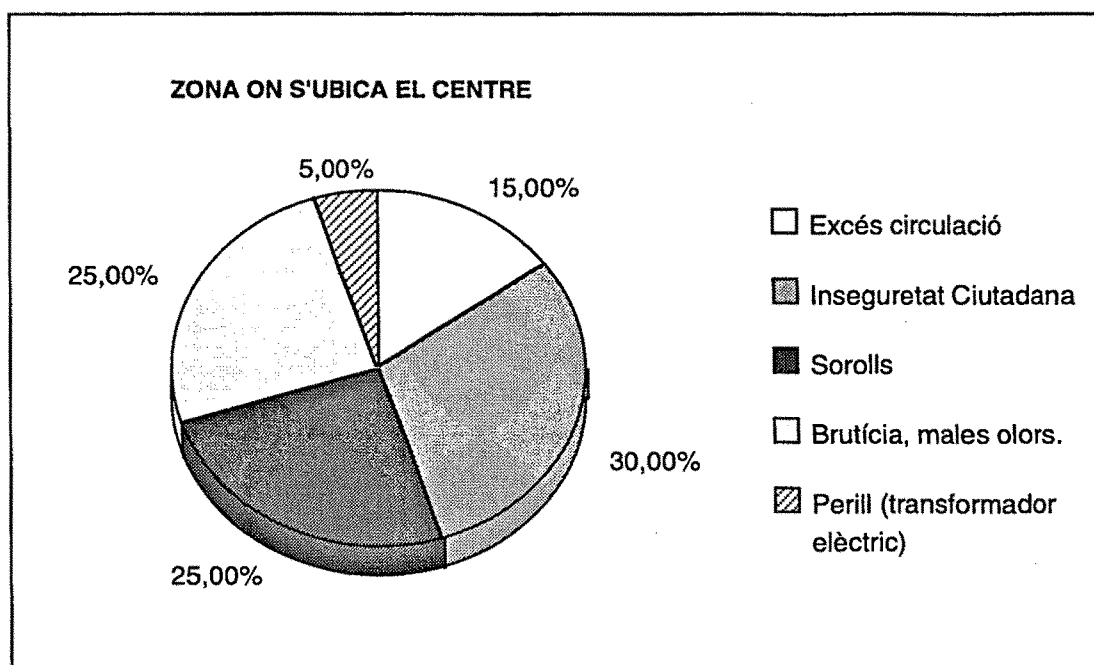
Només hi ha un centre que té escala d'incendis perquè el bloc de pisos on es troba ja la tenia incorporada.

Extintors contra incendis n'hi ha en cinc centres. Llums d'emergència en un, i cap centre no ha fet mai un simulacre d'evacuació.

71.- Ubicació del centre.

Un 30% dels entrevistats creuen que la zona on és ubicat el seu centre és una zona insegura.

Tres centres estan situats en un barri amb excés de circulació. Als voltants de sis centres, inseguretad ciutadana. Cinc centres estan envoltats de soroll. Males olors i brutícia a la rodalia de cinc més, i un centre queda a prop d'un transformador elèctric.

72.- Ventilació i lluminositat del centre.

El 62% dels educadors/es opinen que tenen un centre prou ventilat i amb força claror.

Hi ha dos centres que tenen aire i claror a totes les dependències; uns tres centres els tenen a la majoria de les seves dependències, i en tres centres més en molt poques estances.

73.- Comunicacions de la zona.

Hi ha set centres que es troben situats en una zona ben comunicada que permet desplaçar-se amb facilitat i amb bona oferta de transport públic, cosa que afavoreix el contacte dels infants i joves amb les seves famílies i amics.

74.- Nombre de sortides del centre.

De sortides d'emergència ja s'ha comentat anteriorment que no en tenen. De portes d'entrada també s'ha esmentat que n'utilitzen una; les altres diuen que creuen que es podrien obrir amb facilitat si els fes falta, encara que alguns utilitzen aquest espai que queda darrera de la porta inutilitzada per col·locar-hi un armari i treure més partit de l'espai de la casa.

Quant a finestres exteriors dels dormitoris dels nens/es, hi ha cinc centres on totes les habitacions són exteriors; dos centres on ho són la majoria i, un centre, la minoria.

Els menjadors, normalment, quasi tots els centres els tenen exteriors (6 centres).

La majoria de les cuines són interiors, però com que són pisos baixos donen a patis o sortides de safareig. Un centre la té també totalment exterior i un altre en el soterrani de l'habitatge.

Els despatxos i/o dormitoris dels educadors/es també són, en la majoria dels casos, interiors i normalment es destinen als treballadors els llocs amb menys condicions d'espai, llum i ventilació, llevat d'un centre en què és tot exterior, espaiós i el dormitori dels educadors/es disposa de cambra de bany.

Els centres que estan establerts en cases tenen patis i terrats. Els que ocupen pisos també disposen, quasi tots (5 centres), de patis o terrasses, que són molt útils perquè els nens/es poden esplaiar-s'hi.

Les estances interiors normalment són les cambres de bany (menys en dos centres on són exteriors), les saletes de visites o d'estar, i les sales de jocs o TV.

75.- Instal·lacions de llum, aigua, gas.

Segons el funcionament que tenen els diferents centres, n'hi ha set que creuen que les seves instal·lacions d'aigua, de gas i de llum s'avenen a les necessitats que presenta el ritme quotidià; encara que en alguns casos creuen que es podria millorar perquè el

seu estat no és el més idoni.

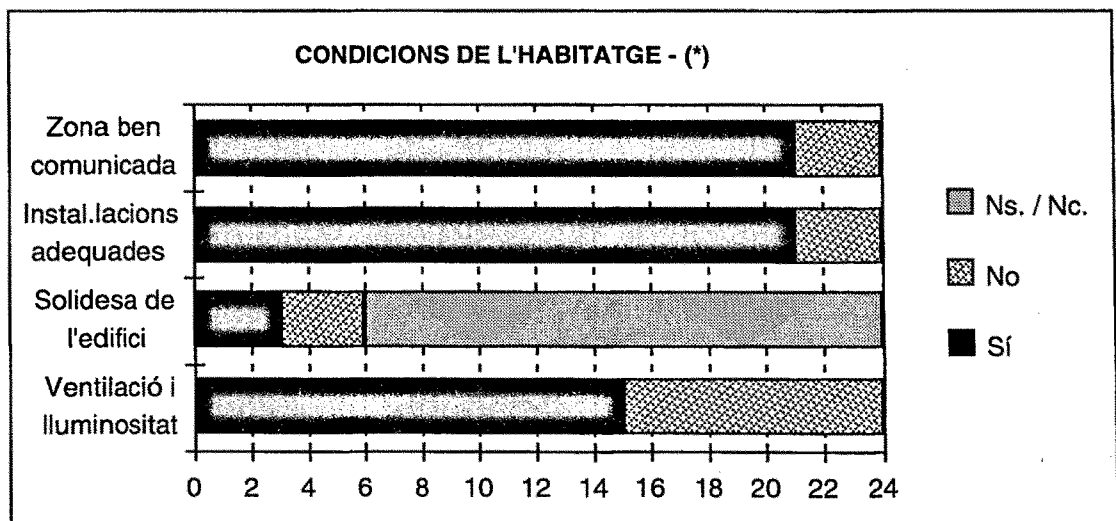
- ◇ «De moment és suficient, però en mal estat pel tràfec de cada dia.»
- ◇ «Qualsevol dia petarà tot perquè el ritme del centre exigeix que tot sigui de més bona qualitat.»
- ◇ «Hi ha un cert perill que peti l'aigua però arreglar-ho suposa haver de fer instal·lacions noves i molts diners.»

76.- Solidesa de l'edifici.

En relació amb la consistència de la construcció dels edificis, un 12% diuen que «sí» sense comentaris; un 75% expressen un sí amb puntualitzacions:

- ◇ «Sí, perquè si encara no ha caigut és perquè deu ser resistent.»
- ◇ «Malgrat les escletxes, perquè si encara no han caigut les parets és perquè deu ser ferm.»

Finalment, hi ha un 12% de les persones entrevistades que pensen que el seu edifici no solament «no» és sòlid sinó que creuen que hi pot haver un cert risc quan es troba ple al màxim.

(*) - Referit a les preguntes 72, 73, 75 i 76.

77.-78.- Protecció contra el fred.

Actualment tots els centres tenen calefacció, ja sigui de gas o elèctrica. Encara que això sembli molt normal, hi ha dos centres per als quals és una experiència molt recent.

- ◇ «Hem estat nou anys sense res, perquè no es podia posar estufes per problemes d'espai i perill de cara als nois i aquests no notaven la diferència de temperatura del carrer i de casa i resultava difícil poder treballar aquest aspecte d'anar més abrigat a l'exterior i menys a l'interior».
- ◇ «Nosaltres només tenim calefacció des de fa una mica més d'un any; abans hem passat molt fred. Al matí amb els nanos era un número perquè no volien dutxar-se».

79.-80.- Protecció contra la calor.

La manera com intenten fer passar la calor és obrint les finestres i deixant passar el corrent d'aire. En un parell de centres tenen ventiladors, però són més aviat per a l'ús dels adults quan es reuneixen en el despatx.

- ◇ «La veritat és que es passa molt malament perquè, amb tants nois i el pis tan petit, encara que ho obris tot no hi passa aire; és un forn.»

Els que ho tenen millor són els que viuen en cases, ja que són de construcció antiga amb parets gruixudes i els patis i les àmplies finestres permeten molta ventilació.

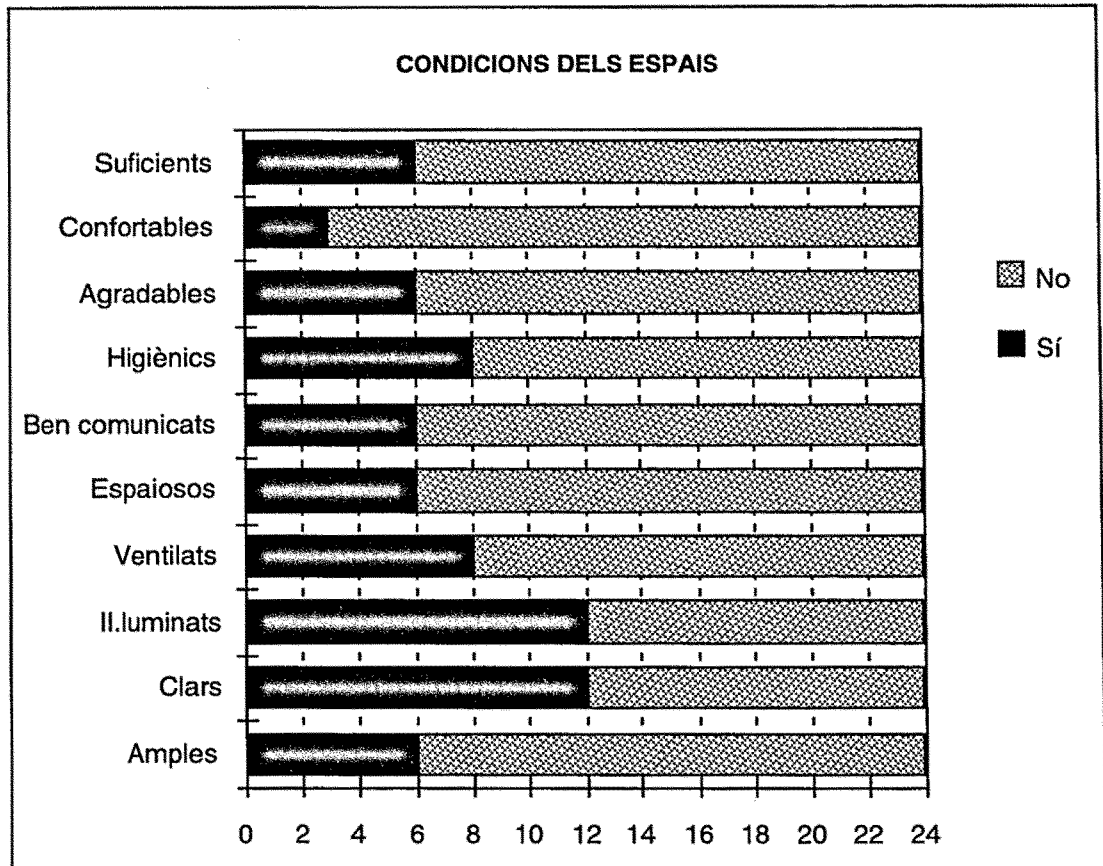
- ◇ «El millor sistema: l'aire de fora, que en tenim molt.»
- ◇ «Nosaltres no tenim cap problema, llevat de les habitacions que queden sota del terrat. La resta de la casa és molt fresqueta.»

81.- Espais per a ús col.lectiu i ús individual.

Es vol conèixer si els espais de què disposen els usuaris, tant per al seu ús individual com col.lectiu, tenen unes certes qualitats perquè s'hi trobin còmodes.

Creuen que són prou amplis un 25%. Prou clars i il.luminats, un 50%, i ben ventilats, un 37%. Per a un 25% són espaiosos i de fàcil accés entre ells.

Per a un 37% són higiènics encara que «millorables». Els consideren agradables un 25%. Confortables, solament un 12%; i un 25%, tenint en compte el moviment quotidià del centre, es troben suficients.

82.- Distribució dels espais.

La majoria dels centres distribueixen el seu espai en funció bàsicament de dos factors importants: l'un és l'espai real de què disposen, que lògicament condiciona molt, i l'altre és que es vol oferir, dins les possibilitats que acabem d'esmentar, petits focus de convivència.

D'aquesta manera es pretén treballar tant el grup com l'individu des d'un nucli més reduït i més homogeni.

Els que habiten en pisos (ja siguin dos, tres, quatre o sis) solen dedicar una zona per a despatxos, cuina, menjador, saleta, bugaderia, rebost, etc., i altres de separades per a les habitacions dels nens/es i els espais propis dels grups que es formin. Aquest criteri s'utilitza per poder treballar en grups més petits, a partir de certs moments del dia, o bé perquè de cara als infants els sigui més fàcil. Això els permet identificar el seu espai i tenir dinàmiques ben diferenciades en funció de l'edat, el sexe o les problemàtiques dels individus.

Segons expliquen els mateixos educadors:

- ⇨ «Nosaltres, dels tres pisos en tenim un de central o *terra de ningú*, per separar les dinàmiques de dos grups i no estar tots plegats, i dos pisos amb nou o deu nens, cadascun al seu ritme.»
- ⇨ «Tenim una zona intermèdia o de pas on hi ha la cuina central, tota la cosa de la roba, el despatx dels educadors, el magatzem, la saleta polivalent, etc.; i després, a cada banda, un altre pis (en total tres) on s'instal·la un grup de criatures segons les seves característiques i on tenen les seves habitacions, els seus lavabos, el seu menjador, la seva cuineta i la seva sala d'estar.»
- ⇨ «Com que la casa és molt gran a la planta baixa tenim tot el que són serveis, espai social-relacional, espai dels treballadors, cuina, menjador, safareig, patis, jardí, etc., i dels dos pisos per a dormitoris, un pis per als nois i un pis per a les noies amb els seus espais corresponents i l'habitació de l'educador per quan es queda a la nit.»

Llevat d'un dels centres, que inicialment ja anava pensat per a col·lectiu, la resta no han fet més que adaptar-se al que tenien i la majoria dels educadors/es estan convençuts que més que respondre a uns criteris educatius, que no s'han de deixar de banda i que es tenen molt en compte, la distribució espacial es fa «*com es pot*».

83.- Espais per a la intimitat.

Hom es demana quins poden ser els espais que els residents tenen per poder estar sols o disposar d'uns moments d'intimitat.

En un parell de centres, quan arriben a una certa edat, que ja els consideren grans (això sempre és en funció de l'edat general que predomina), o a un cert grau d'antiguitat, dormen en una habitació individual, i aquí és on tenen els seus moments particulars.

En la resta de centres, la intimitat la tenen quan es troben en una habitació doble i el seu company o companya no hi és.

Alguns comentaris en relació amb aquest tema són un xic xocants; per exemple, en un centre on tenen uns armaris a les habitacions «*d'aquells antics que es feien d'obra i que s'hi entra dins per col·locar les coses i triar-les*», de tant en tant es converteixen en el lloc d'aïllament d'alguns nois/es.

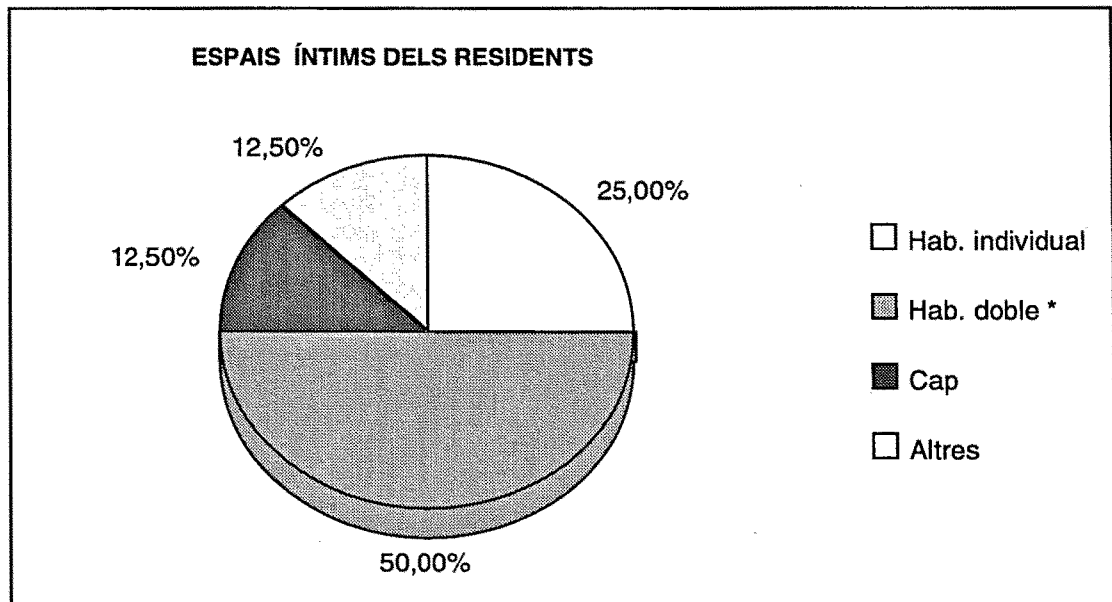
Amb la sorpresa d'algun educador/a, quan va fent el recompte dels nois i n'hi falta algun:

- ⇨ «Els nostres, moltíssimes vegades, quan volen estar sols i tranquils, es fiquen dins l'armari i, com que alguns tenen llum, doncs fins i tot agafen alguna revista

i es passen una bona estona allà.»

En un altre centre comenten que els nois/es no tenen cap lloc en tota la casa per a la seva intimitat personal. Ni tan sols poden estar tranquils al lavabo perquè:

- ⇒ «Com que no hi ha baldó a les portes, doncs ningú no s'amoïna a demanar si el WC és ocupat i llavors es munta cada xou que és massa».

(*) Quan no està l'altre amb qui es comparteix l'habitació.

84.-85.-86.-Mobiliari i decoració del centre.

Hi ha un 92% de les persones entrevistades que creu que el mobiliari i la decoració que tenen al seu centre no ha estat pensat ni per ser agradable ni resistent.

Creuen que això és degut, segons l'opinió del 88% dels educadors/es, al fet que la decoració dels centres es va encarregar directament des de l'Administració o empresa de qui depenen a persones que ni saben com eren ni el que s'hi faria.

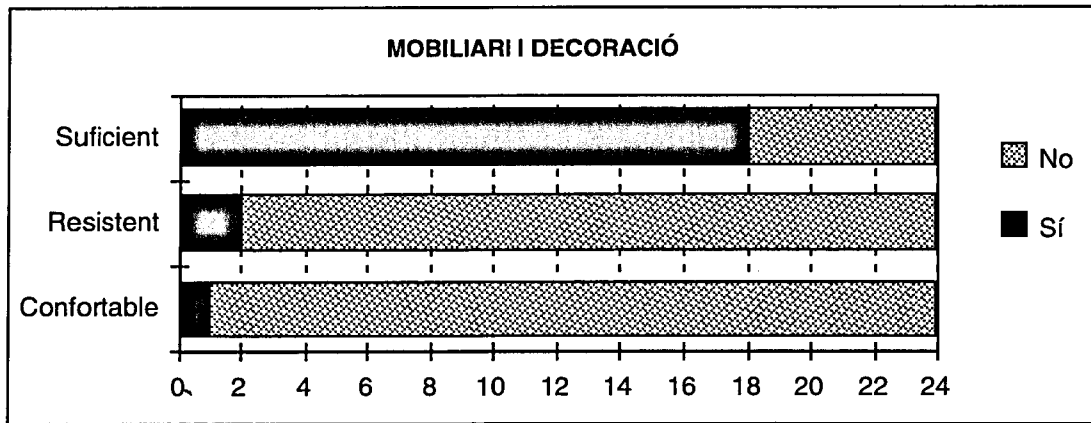
- ⇒ «Això va a l'engròs, suposo que van comprar una partida de cadires o del que fos, i apa!, tots els centres amb el mateix. És clar, com que ells no hi han de viure, només es preocupen que sigui com més barat millor.»
- ⇒ «Aquesta qüestió és un problema; i aquesta pregunta és clar que només la pot fer algú que entengui com es treballa en aquestes institucions; nosaltres no hi podem tenir cap tipus d'intervenció i els mobles cauen del cel com tantes altres coses. Per als nois tot arriba i és un aspecte que s'hauria de tractar des del centre.»

Quant a la qüestió de si aquest mobiliari és suficient tant per a l'ús privat com col·lectiu del centre, només hi ha una persona que respon un «sí» convençut. La resta

es divideix entre 17 persones que diuen un «sí, però amb condicions» i sis que expressen que «no».

☞ «Sí, és suficient perquè no hi cap res més.»

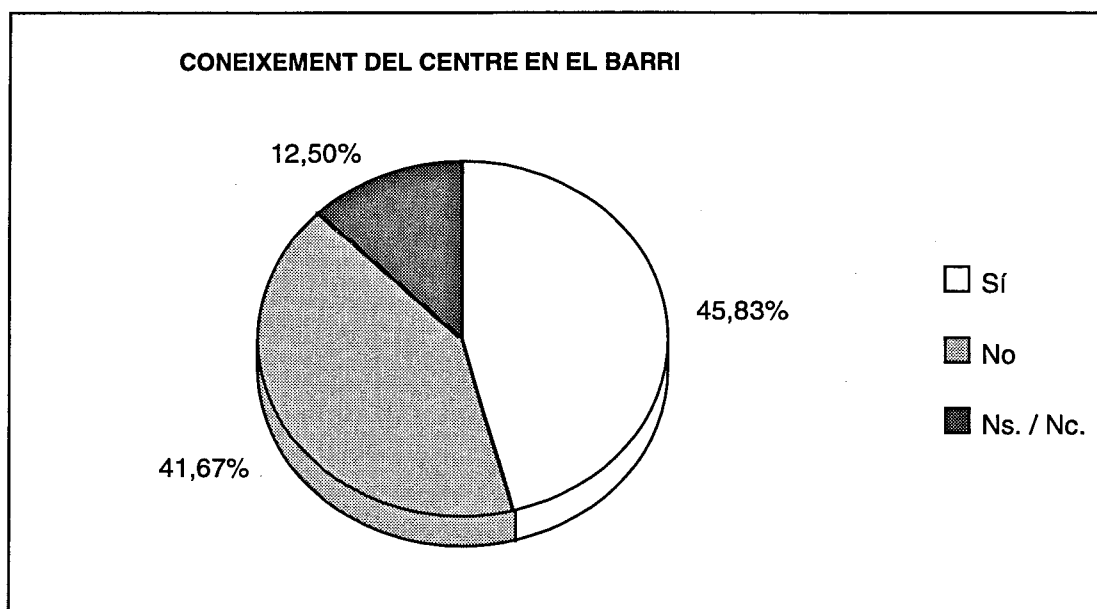
☞ «Sí, però no és l'adequat.»

87.- Coneixement del centre en el barri.

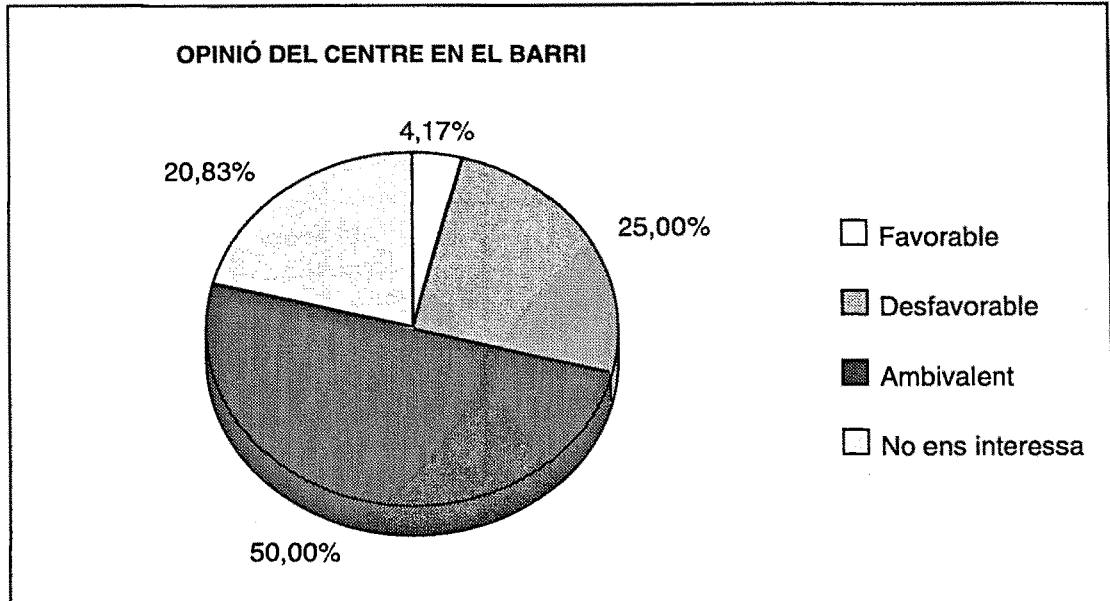
Un 46% dels educadors/es manifesten que els veïns de l'escala, els botiguers dels llocs on compren, les escoles i algun centre de lleure són, del barri, els que poden conèixer l'existència del centre.

De la resta, un 42% suposa que «no»; i un 12% que «potser alguns».

88.- Opinió del barri en relació amb el centre.

Pel que fa a l'opinió, que el barri té del centre, hi ha un 4% que creu que es «favorable», un 25 % «desfavorable», un 50 % «ambivalent» i un 21 % que no els interessa saber què pensa d'ells el veïnat.

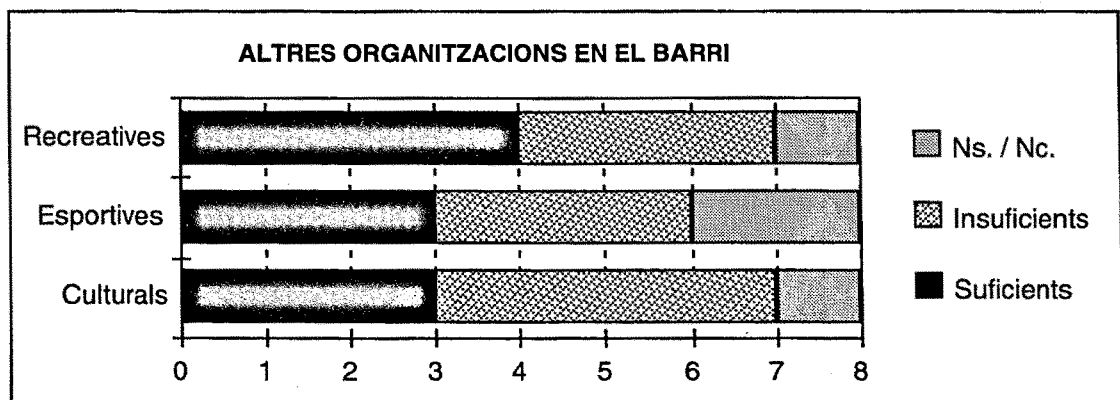

89.- Organitzacions culturals, recreatives i esportives existents al barri.

En relació amb l'oferta cultural que ofereixen en les zones on es troben emplaçats els centres, un 37% considera que són suficients, contra un 50 % que manifesta que són insuficients i un 12% que diu que no ho sap.

Pel que fa als oferiments recreatius, són suficients per a un 50%, insuficients per a un 37 % i no opina un 13%.

Finalment, i en relació amb els centres esportius amb què compten, expliquen que la majoria dels que hi ha a prop són privats. Un 37% considera que són suficients, un altre 37% que són insuficients, i la resta, el 25%, no ho sap.

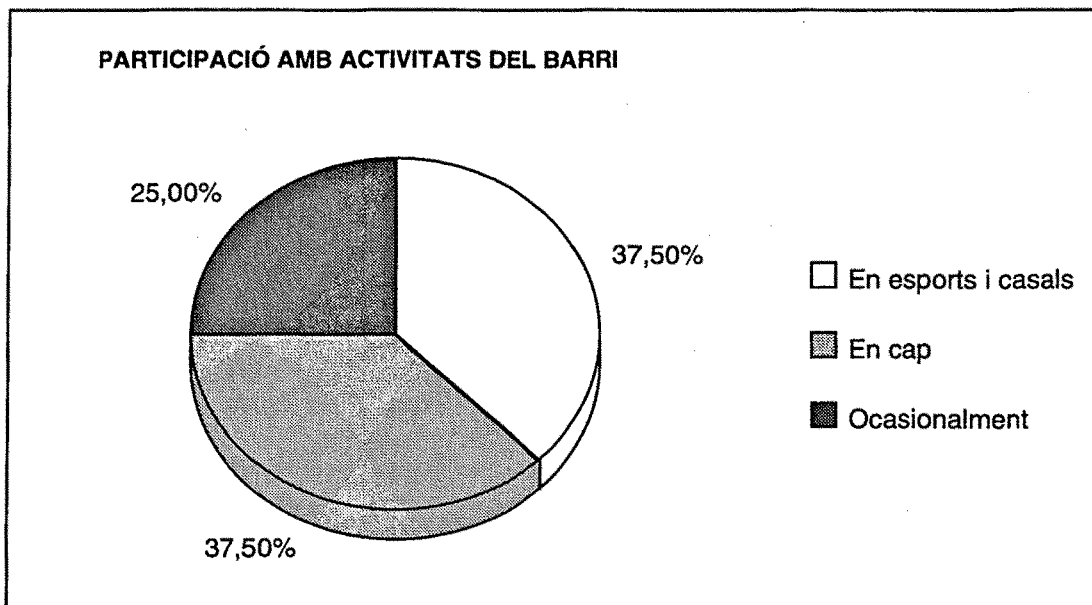

90.- Participació dels residents en les activitats del barri.

Sobre la participació dels residents en les activitats que s'organitzen al barri, trobem tres centres que «sí que són partidaris» d'apuntar els nens/es dels centres però amb unes certes condicions. Els nens/es participen en activitats esportives i assisteixen als casals infantils exclusivament.

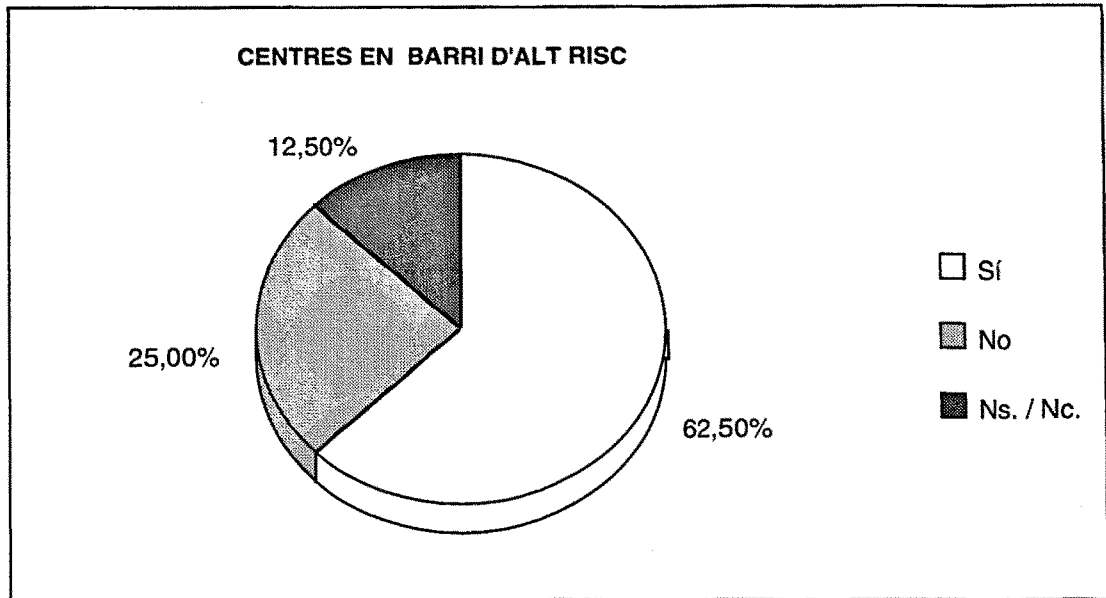
Tres centres «no en són partidaris» perquè consideren que l'ambient que rodeja els centres és massa elitista i distanciat de les característiques de la població que tenen interna.

Per últim, hi ha dos centres que al·leguen un «depèn» ja que no tenen uns criteris gaire clars i que, al mateix temps, és un tema que porta nombroses discussions entre els components de l'equip educatiu.

91.- Risc de drogues i delinqüència al barri.

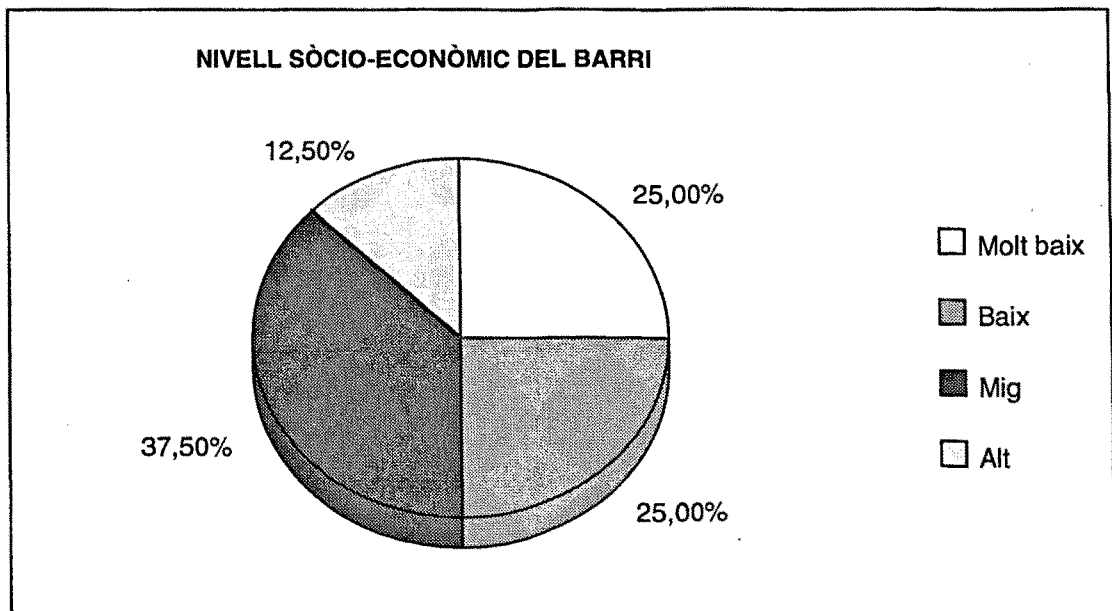
Els educadors/es de cinc centres remarquen que en el mateix barri on són ubicats els seus centres hi ha un risc o perill de drogues i de delinqüència. No en el mateix barri però sí molt a prop, «pels voltants», es troba un altre centre que també pateix les conseqüències que hagi força consum de droga i, segons paraules d'un educador, «conseqüentment de delinqüència».

92.- Nivell socio-econòmic del barri.

El nivell socio-econòmic dels barris on es troben els centres, segons els entrevistats, es poden classificar així:

- Nivell molt baix en el cas de dos centres.
- Nivell baix en el cas de dos centres.
- Nivell mitjà en el cas de tres centres.
- Nivell alt en el cas d'un centre.

93.- Ofertes educatives al barri.

Totes les persones han respost que sí; així els vuit centres disposen d'escoles i de diferents ofertes educatives, però la majoria han exposat una «sèrie de condicions», que més aviat són unes justificacions del per què no les utilitzen.

94.- Ofertes laborals al barri.

L'aspecte laboral es redueix als tres centres que tenen nois/es, joves que s'haurien d'incorporar al món laboral per poder seguir a posteriori el seu procés d'emancipació.

Per part de dos centres responen que hi ha molt poca cosa i massa puntual, res que possibiliti una mica de continuïtat. I pel que fa a l'altre centre, «no hi ha res».

CONTEXT I ORGANITZACIÓ DE LA TASCA EDUCATIVA

95.- Disposen de Reglament Intern (RI)?

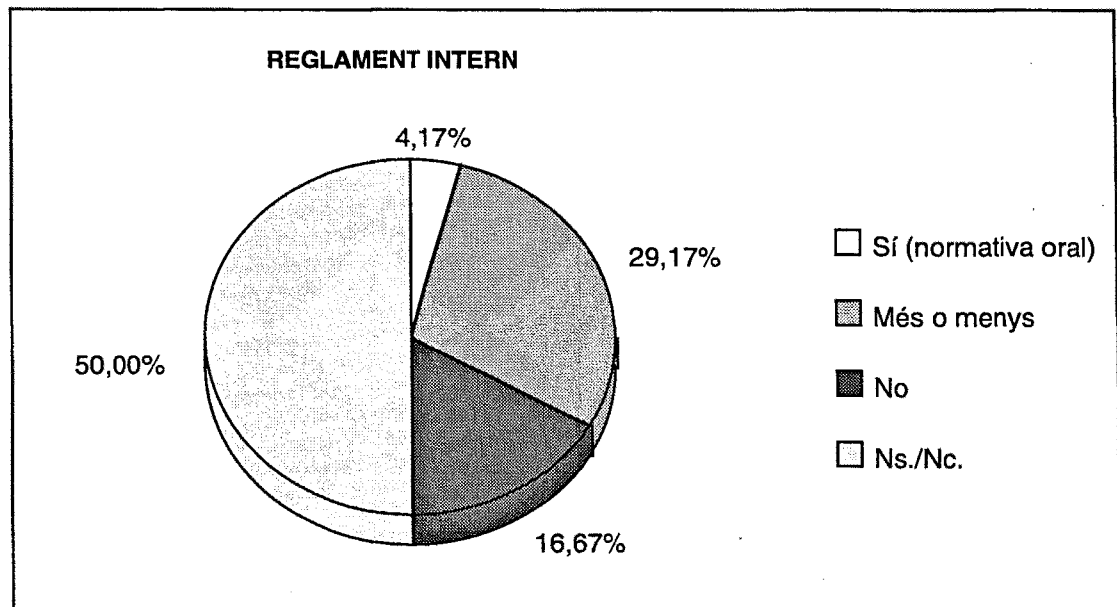
Cap centre no disposa d'un Reglament Intern (RI) per escrit, actualitzat i vigent. Alguns centres (2), fins allà on saben les persones entrevistades, en el moment que es varen posar en marxa tenien un RI que facilitaven als joves abans d'entrar-hi. L'acceptació i el compliment d'aquest RI constituïa el primer acord o compromís a treballar conjuntament amb els residents.

Com que s'ha recollit informació en relació amb la normativa o les normes, s'ha cregut interessant aportar-la, encara que no s'adeqüi estrictament al títol de referència.

Quan s'ha demanat als entrevistats pel seu RI, ells, en respondre que no en tenien, han fet al.lusió que això no significa que no es regeixin per unes normes més o menys explícites o una normativa que es traspasa oralment a l'entrada o nova incorporació de residents i treballadors.

Alguns ho acaben ràpid perquè, segons ells, només hi ha quatre prohibicions bàsiques i que qualsevol persona capta a la primera:

⇒ «No sexe, no drogues, no robatoris, no agressions.»

96.-97.- Què hi figura en el Reglament Intern i a qui s'adreça.

Aquesta normativa oral, esmentada anteriorment, fa referència bàsicament a informar als nousvinguts de les coses que, segons paraules d'un 29% dels entrevistats:

⇨ «Poden fer i no poden fer els nens.»

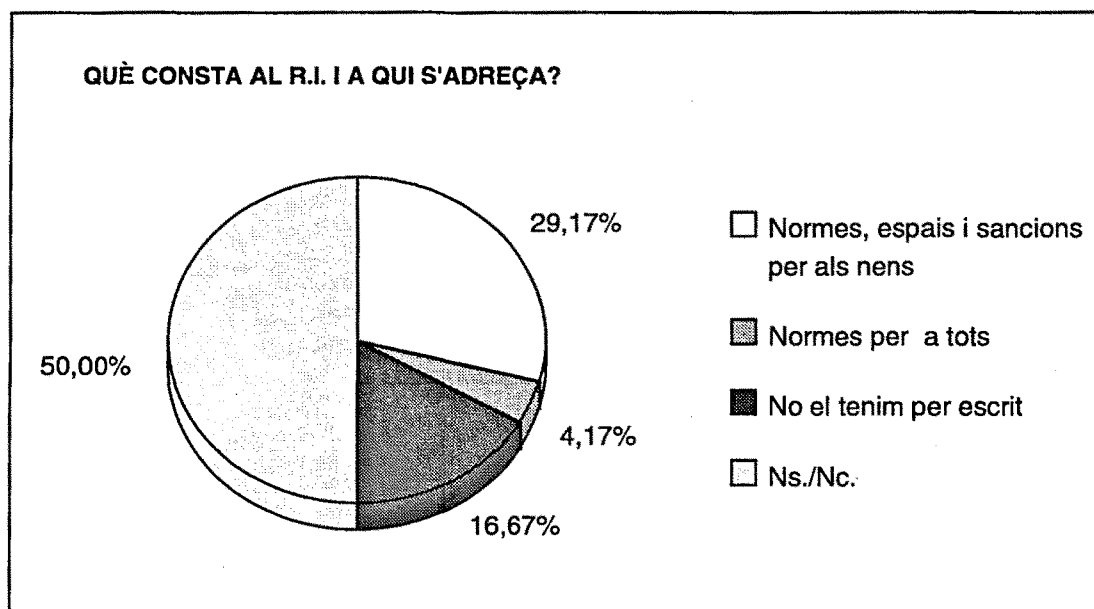
Un 4% expliquen que la normativa és per a tots, «nens i educadors».

Un 17% no tenen cap normativa explicitada d'antuvi i ens expliquen que:

⇨ «Quan passa un incident, llavors es decideix què cal fer».

Finalment, queda un 50 % dels educadors/es que han preferit no contestar o que d'aquesta qüestió no en saben res.

Quan es toca el tema de les normes, immediatament apareixen comentaris sobre les sancions o càstigs. Segons els educadors/es, és un aspecte que els preocupa força perquè de vegades només s'utilitza la norma per «controlar els residents» i aquesta normativa es converteix en «element exclusivament repressiu en lloc d'educatiu». També manifesten que acostuma a ser un dels temes monogràfics del reciclatge o de supervisions.

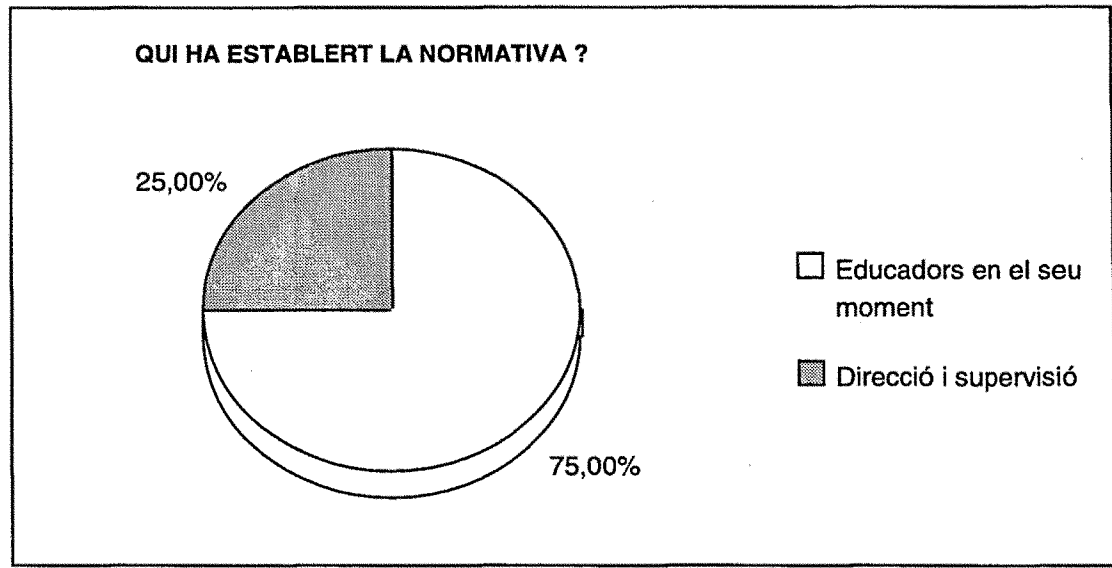

98.- Qui s'ha encarregat d'establir la normativa.

En sis centres, els professionals que s'han encarregat de marcar les normes han estat «els educadors» i en dos centres «la direcció i la persona que s'ocupa de la supervisió».

Comenten que aquest factor de vegades ha portat problemes amb els seus superiors, atès que els educadors/es sempre han cregut que establir la normativa del centre és una tasca pròpia de la seva feina, en contra de l'opinió d'algunes persones de la seva Administració o empresa que creuen que això no els pertoca.

És per aquest motiu que un 75% dels entrevistats creu que no tenen fet per escrit un reglament intern ni un projecte educatiu de centre, perquè això suposa definir-se sobre uns quants aspectes que poden ser punts de crítica i, sobretot, un compromís de cara a l'exterior.

99.-100.- Qui s'encarrega del seu seguiment i de la seva revisió.

En quatre centres s'encarreguen de fer el seguiment de la normativa «els educadors» i la revisió la realitzen en la reunió d'equip. En els altres quatre centres «cada tutor amb els seus tutorats» són els que fan el seguiment de les normes i, en aquest cas, s'ocupa de la revisió la direcció/coordiació del centre, conjuntament amb la persona que té cura de la supervisió/coordiació dels centres des de la seva Administració/empresa.

101.- Data del Reglament Intern.

Responen a aquesta pregunta cinc persones, de les quals només una sap amb seguretat que la normativa per la qual es regeixen actualment es va fer l'any 1983, quan es va posar en marxa el centre. La resta o no ho saben o tenen dubtes de l'any en concret.

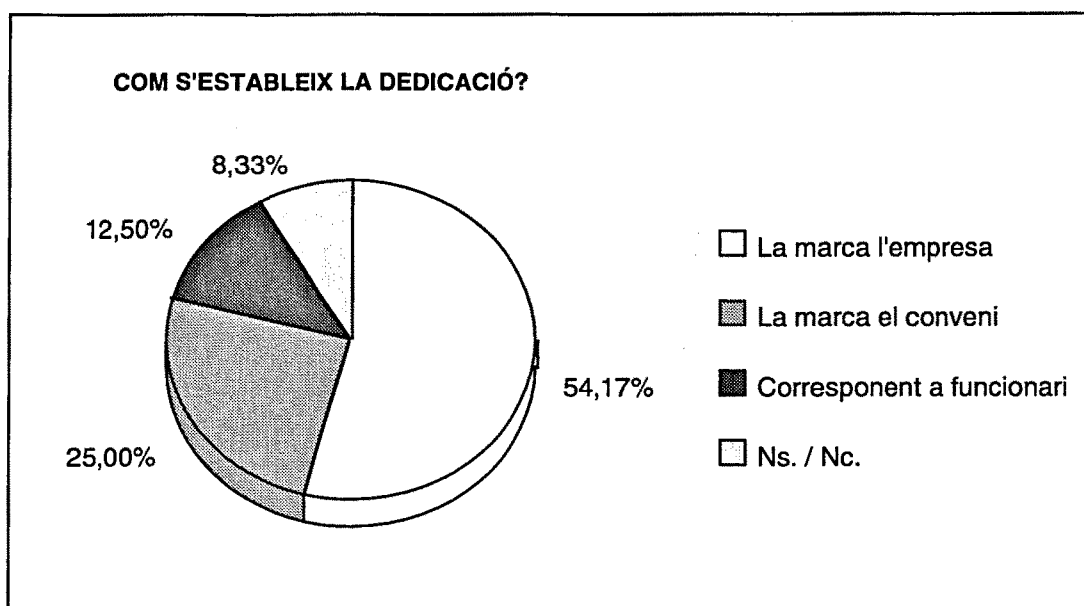
102.- Dedicació dels professionals del centre.

En relació amb com s'estableix la dedicació dels components dels equips

educatius dels centres, trobem que hi ha un 54% que esmenten «la marca l'empresa», un 25 % que responen que les hores de dedicació «vénen marcades pel conveni», un 12% manifesta que treballen segons «el que toca per al bon funcionament del centre» i un 8% diu que no ho sap.

Pels comentaris que han afegit en relació amb aquesta qüestió, cap persona no està gaire satisfeta del seu nivell de dedicació i, sobretot, dels conceptes o la distribució d'aquest còmput d'hores:

- ◇ «L'empresa ho té marcat i quan entres t'has d'adaptar al que et diguin.»
- ◇ «Nosaltres funcionem per conveni, però la veritat és que no ens assabentem de res perquè els representants sindicals fan el que els sembla sense consultar i després vénen a demanar-te que hi estiguis d'acord.»
- ◇ «En el nostre cas ens adaptem totalment a les necessitats que requereix el funcionament del centre. Si hi ha més feina, treballem més, i si n'hi ha poca, doncs treballem menys.»

103.-104.- Horaris dels professionals.

Es tracta de veure quins són els diferents models d'horaris que fan els professionals per cobrir les necessitats dels centres d'acord amb unes preferències o criteris educatius. En aquest camp es manejava bàsicament dos tipus d'horaris: l'horari vertical i l'horari per blocs.

L'horari vertical és el que pretén oferir una continuïtat mitjançant la permanència dels educadors/es durant un dia seguit o bona part d'una jornada, de cara a presentar als infants un element de continuïtat i de situació, tal com expliquen els mateixos

entrevistats:

- ⇒ «És molt important que el noi, quan acaba de dinar, estigui una estona amb els educadors que han estat asseguts a taula amb ell i no que se'n vagin tot d'una i, quan el noi torna de rentar-se les dents, trobi uns altres dos educadors.»
- ⇒ «S'ha de vigilar força el fet de proporcionar elements de seguretat als nens i això es pot aconseguir a partir que l'educador que li diu bona nit quan se'n va a dormir sigui el mateix que el desperta al matí per anar a l'escola.»

L'horari vertical és més defensat en centres que atenen població infantil, encara que actualment no es practica gaire entre centres de les mateixes característiques.

L'horari per blocs o torns, o altrament dit horitzontal, és el que respon a uns blocs concrets de distribució del temps en el centre: torn de matí i torn de tarda per a una majoria de centres, i bloc de despertar, bloc de migdia i bloc de tarda-nit per a altres centres, sobretot de població juvenil.

L'horari per blocs pretén que s'hi estiguin les mateixes persones cada dia en uns moments especialment durs com són l'hora de llevar-se, l'hora de dinar i l'hora de sopar, ja que amb poblacions adolescents i joves es creu que pot ser més efectiu.

No s'ha fet cap estudi que pugui confirmar què és millor i cadascú intenta defensar les seves raons, molt vàlides, si responen en realitat a criteris educatius i no «*perquè va millor al personal*» o perquè «*no hi ha prou personal educatiu*» o perquè «*surt més econòmic tenir un auxiliar que vingui a les nits en lloc d'un educador al qual s'haurien de pagar hores nocturnes*».

En tots els centres s'han de cobrir les 24 hores diàries, els caps de setmana, els festius i les vacances. La manera com s'ho reparteixen s'adapta essencialment als criteris esmentats anteriorment.

